



Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

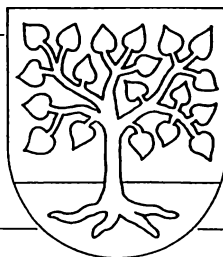
Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLÆGTEN

FORUM FOR SLÆGTSHISTORIE



Nr. 22, juli 2000

Indhold

Foreningsprogrammer

F.01 Bording Slægts- og Lokalhistoriske Forening	s. 8
F.02 Grindsted og omegns slægts- og lokalhistoriske Forening	s. 8-9
F.03 Slægtshistorisk Forening Herning	s. 9
F.04 Slægtshistorisk Forening for Hjørring og Omegn	s. 10-11
F.07 Slægtshistorisk Forening Odense	s. 33-35
F.08 Slægts- og Egnshistorisk Forening Randers	s. 11
F.09 Slægtshistorisk Forening for Storkøbenhavn	s. 12-13
F.10 Trekantområdets Slægtshistoriske Forening	s. 13-14
F.11 Slægtshistorisk Forening Vestsjælland	s. 14
F.12 Slægtshistorisk Forening for Viborg og Omegn	s. 15-16
F.13 Slægtshistorisk Forening Århus	s. 16-17
F.15 Slægtshistorisk Forening for Aalborg -egnen	s. 17-18
F.16 Egns- og Slægtshistorisk Forening, Holstebro	s. 19
F.18 Sæby Kommunes Historiske Forening	s. 19-20
F.20 Haderslev Slægtsforsknings Forening	s. 20
F.22 Slægtshistorisk Forening Korsør	s. 21
F.24 Roskilde egnens Selskab for Genealogi og Personalhistorie	s. 21-22
F.25 Slægtshistorisk forening for Sydsjælland	s. 22-23
F.26 Koldinghus Forening for Slægtsforskere	s. 23-24
F.27 Slægtshistorisk Selskab for Østsjælland	s. 24
F.29 Slægtsforskerne i Silkeborg	s. 25
F.30 Amager Slægtshistoriske Forening	s. 26
F.31 Ry Slægtshistorisk Forening	s. 26-27
F.33 Slægtshistorisk forening Brønderslev	s. 27-28
F.34 Hvidovre Slægtsforskere	s. 28-29
F.37 Slægts- og Lokalhistorisk Forening for Østdjursland	s. 29-30
F.39 Slægtshistorisk Forening for Storstrøms Amt	s. 31
F.40 Vestlollands Slægts forsknings forening	s. 31-32
F.41 Nordsjællands Slægtshistoriske Forening	s. 32
F.42 Horsensegnens slægtshistoriske forening	s. 33
F.43 Slægts- og Lokalhistorisk Forening for Løgstør og Omegn	s. 35

SLÆGTEN (ISSN 0905-7064) udgives af Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger, p.t. 1. januar og 1. juli. Red.: Anton Blaabjerg, Birgit Øskov og Ole Bech Knudsen. - Stof fra bladet må benyttes med kildeangivelse, hele artikler eller større dele deraf dog blot efter tilladelse og aftale med forfatteren.

Indhold

- Fra redaktionen s. 3
- Nyt fra SSF s. 4-5
- SSFs bestyrelse, udvalg og foreninger s. 5-8
- Programmer, se forsiden s. 8-35
- Slægtsforskerdag i Kbh. s. 35-36
- Lærereembedet i Aatte 1816-17, af Magne Juhl s. 36-43
- En officersfamilie Bruun, af Kjeld Buhl s. 43-48
- Et medlem af Brødremenigheden, af Preben Dammeyer s. 48-51
- Redaktørens efterskrift s. 52-53
- Døde forfattere s. 53
- Folkeregistrene - et problem, af Poul Dam s. 38-40
- Enedelig kom Valdemar! af Anton Blaabjerg s. 54-55
- Ægteskabsdispensationer s. 55-56
- 1700 slægtsbøger s. 56
- "Dronningen på trapperne" s. 56-57
- De hundred-årige, af Jytte Skaaning s. 57-58
- Gode tilbud s. 58-59
- Småstykker s. 60-61
- SLÆGTENS publikationer s. 61-64

For uopfordret indsendt stof påtager SLÆGTENS redaktion sig intet ansvar.

Redaktion, ekspedition og betaling

- Anton Blaabjerg, ansv. red., Fredensgade 38, 8800 Viborg ☎ 86 61 04 36.
E: anton_blaabjerg@post.tele.dk
- Birgit Øskov, eksp., Rolighedsvej 56, 9400 Nørresundby ☎ 98 17 63 76,
E: bojen@daks.dk modtager senest 15.5. og 15.11. programmer, artikler samt besked om antal og abonnementsmåde for det kommende nummer. - Ønskes bladet tilsendt samlet, oplyses antal, og ønskes det tilsendt hvert enkelt medlem, indsendes kuverter (selvklæbende, A5 med endelukning, B-mærkede, frankerede med 5 kr., adresserede og afsenderstemple-

de).

- Ole Bech Knudsen, kass., Jyllands Allé 2, 3.tv., 8000 Århus C ☎ 86 11 55 47,
E: obk.aarhus@mail1.stofanet.dk modtager ligeledes senest 15.5. og 15.11. foreningernes betaling (se nedenfor) på **SLÆGTENS giro 0 94 55 87**. - Privatabonnement opkræves een gang årligt (giro vedlagt januar-nummeret), betales senest 1.2.; efterfølgende opkrævning pålægges 10 kr.

Priser

- Abonnement til alle medlemmer i SSFs medlemsforeninger blot 5 kr. pr. nr. + samlet forsendelse 40 kr.
- Privat årsabonnement (2 numre, incl. forsendelse) 50 kr. - Abonnenter bosat i udlandet (også Norden), der benytter giro til betaling, dog 65 kr. + forsendelse. - Løssalg af nyeste nr. 25 kr. + forsendelse. - Ældre numre (nr. 8, 10-17 og 19-20) 10 kr. pr. stk. + forsendelse.
- Annoncer: 500 kr. + moms pr. trykside, en halv eller en kvart side henholdsvis 250 kr. og 125 kr. + moms.

Aktiviteter

I september

HVEM FORSKER HVAD udkommer

23. september

8. Slægtsforskerdag i København.

13.-15. oktober

SSFs Slægtshistoriske Weekendkursus *på Nørgaards Højskole i Bjerringbro. Tilmeldingsfristen 1. juli er afskaffet - mange enkeltværelser!*

15. november

Sidste frist for indsendelser til SLÆGTEN nr. 23.

1. januar 2001

SLÆGT

Fra redaktionen

Det er fuldbragt! - Med SSFs årsmødes vedtagelse af de foreslåede vedtægtsændringer er det omsider lykkedes for organisationen at få et egentligt medlemsblad, SLÆGTEN, der kommer ud til alle enkeltmedlemmer af organisationens medlemsforeninger.

SSF "har lige siden oprettelsen i 1981 haft det som et mål at etablere en informationsvirksomhed rettet ud mod de tilsluttede foreninger og disse foreningers enkeltmedlemmer," skrev Ingvar Musæus, sammenslutningens daværende formand, da det efter 9 års forløb lykkedes at udsende første nummer af bladet 1. januar 1990. - Fra starten tilsluttede 1/3 af medlemsforeningerne sig initiativet, der fra begyndelsen som en "nødløsning" måtte betales særskilt ud over kontingentet til SSF. I løbet af de følgende år har flere og flere af medlemsforeningerne aftaget bladet, indtil 90% af organisationens enkeltmedlemmer modtog SLÆGTEN og det i år blev naturligt at omlægge kontingentet til SSF, så det nu også omfatter betalingen for bladet, *alt til samme pris som hidtil.*

Et par - ikke abonnerende - medlemsforeninger var på årsmødet ikke begejstrede for denne omlægning, men efter en kort overgangsordning og intern tilpasning forventes det, at også disse problemer løses i løbet af det næste lille års tid.

Det næste problem er, at det redaktionelle stof, læsestoffet, "kommer i klemme" mellem det antal sider, som nødvendigvis må optages af foreningernes programmer, og portogrænsen på 100 g, som fastlåser de enkelte numres sidetal til højst 64 eller 68.

På kort sigt må problemet løses ved begrænsning af omfanget af de budskaber fra SSF, der kun har interesse for medlemsforeningernes bestyrelser (disse meddelelser udsendes sammen med bladet i kuvert til bestyrelserne), samt kun i sommernummeret at medtage foreningsoversigten og eventuelt kun i vinternummeret at medtage omtalen af *Slægtens* samlede udgivelser.

Men inden længe må:

- *Enten* portogrænsen sprænges (vægtgrænsen hæves fra 100 til 250 g = en B-porto-stigning på p.t. 3,75 kr. fra 5,50 til 9,25 kr.).
- *Eller* - som foreslået på årsmødet af foreningen i Trekantområdet - udsendes 4 numre årligt som "postbesørget avis" (portobesparelser, ingen vægtgrænser og færre sider pr. nr.). En ulempe herved er ophør af både "privat postomdeling" og "interne indlæg" i kuverterne til de enkelte foreningers medlemmer (girokort mv.) samt yderligere arbejde med at holde styr på samtlige foreningers medlemmer. Men en fordel er, at alle får bladet på samme tid (enkelte foreninger synes desværre stadig ikke at være hurtige nok til at udsende bladet).

Det væsentligste problem ved 4 numre årligt er nok, at den nuværende redaktion ikke umiddelbart kan afse kræfter til at producere yderligere 2 nr. årligt; men selvfølgelig må "aflastende hænder" kunne findes.

Som sidste år, da SLÆGTEN repræsenterede SSF ved et arrangement i Malmø, har redaktøren i maj i år repræsenteret SSF på et arrangement på centralbiblioteket i Flensborg om slægtsforskning over grænsen.

Nyt fra SSF

Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger

Årsmøde 2000 blev afholdt 29. april på Fredericia Vandrehjem & Kursuscenter.

Forud for selve årsmødet havde forsamlingen en god diskussion om *SSF og underviserne* i slægtsforskning. Her blev det fastslået, at SSF godt kan opstille retningslinjer/ønsker til omfang/indhold for fornuftig undervisning, men ikke føre kontrol med, om underviserne følger disse retningslinjer. Men ved at formidle kendskabet til sådanne tanker og materiale kan man sikkert inspirere de forskellige lærere.

Diskussionen mundede ud i, at SSF nu samler undervisningsplaner og forskellige tilbud i undervisningsøjemed og materialer til kopiering et ringbind sammen med diverse materialer vedrørende de slægtshistoriske foreninger, Sammenslutningen og beslægtede emner.

Blandt de vigtigste nyheder fra selve årsmødet er, at den hidtidige formand, Henning Ballegaard, mangeårig virksom formand for den sydsjællandske forening i Næstved, på grund af alvorlig sygdom desværre allerede før årsmødet havde måttet trække sig fra posten, hvortil han blev valgt sidste år. Næstformanden, Jytte Skaaning, har siden årsskiftet fungeret som afløser.

Det forløbne år har været roligt. Landsarkivet for Fyn blev bedt om at få sikkerhedsfilmet vigtige arkivalier vedr. fynsk ryttergods. Folkeuniversiteterne blev kontaktet omkring godkendelse af undervisere og foredragsholdere. Og holdninger omkring Den Ny Kirkebog - den elektroniske - blev sendt til Kirkeministeriet.

SSFs indre struktur blev styrket ved udarbejdelse af en forretningsorden, medlemsforeninger og udvalg spurgt om deres syn på bestyrelsens informationer og ét forslag til logo for SSF er modtaget; valg af logo afventer fremkomst af flere forslag. Og den nye forening i Løgstør blev medlem.

Kursusvirksomheden blev afviklet plan-

mæssigt i Snoghøj, men afvikles i år på Nørregaards Højskole i Bjerringbro - i meget bedre ydre rammer.

Udgivervirksomheden forløb ligeledes planmæssigt, Hvem Forsker Hvad fik ny redaktør, idet Elsebeth Paikin blev afløst af Michael Bach, bibliotekar på Frederiksberg Bibliotek; så redaktionen kunne sikkert ikke komme i bedre hænder. Den nye redaktør har lovet at fortsætte udarbejdelsen af litteraturlisten, som hermed ikke længere udarbejdes af SSF. HFHs trykning, distribution og abonnementsstyring overgik 1999 til Odense Universitetsforlag. HFH fik ny kasserer 1999, men det fremlagte regnskab var stadig ikke opstillet, så det var "til at forstå for almindelige dødelige". - Også SLÆGTEN udkom planmæssigt sammen med flere særpublikationer; redaktionen modtog ros for det gode resultat.

Dansk Historisk Fællesråd, i hvis styrelse SSF har plads, fik ny formand 1999, da Birgit Løgstrup, arkivchef på Rigsarkivet, blev afløst af museumsinspektør Thomas V. Lassen, Lolland-Falsters Stiftsmuseum, Maribo.

Slægtsforskertræf blev afholdt 8. april 2000 i Odense, *men hvem afholder det i 2002?*

Hjemmeside- og internetudvalget har i samarbejde med DIS, Data I Slægtsforskning, overladt indsamlingen og à jour-føringen af links til DIS.

SSFs regnskab blev godkendt, men fremsendes atter til foreningerne, når en ændret formueforklaring er foretaget.

SLÆGTEN som egentligt foreningsblad og omlægning af kontingentet

Årsmødet vedtog vedtægtsændringer og kontingentomlægning, hvorefter kontingentet på 19 kr. pr. medlem i de tilsluttede foreninger nu også omfatter betalingen for de 2 numre af SLÆGTEN. Et par ikke-abonnerende foreninger var til stede og udtrykte

betænkelighed ved disse ændringer.

For de 31 foreninger (3.454 medlemmer), som allerede nu abonnerer på bladet, er udgifterne til SSF (incl. bladet) helt uændrede. For de resterende 5 foreninger (394 medlemmer) betyder det, at de må indrette sig på den forholdsvis beskedne omkostningsstigning på 20 kr. pr. medlem (10 kr. ekstra til SSF og 2 x 5 kr. til porto).

Et forslag om SLÆGTEN som kvartalsblad blev stillet i bero.

Øvrige nyheder

Forslag om en slægtshistorisk testamentebanket, som slægtsforskeren kan udfylde med bestemmelser om, hvem der skal have hvad, blev uhyre positivt modtaget.

Valg

I bestyrelsen afløstes Henning Ballegaard og John Rasmussen af Elsebeth Ib og Jan Høstbo, og Jytte Skaaning blev genvalgt; som suppleant blev Anton Blaabjerg valgt. Som revisor genvalgtes Raymond Brix og som revisorsuppleant Orla Iver Madsen.

Efter årsmødet konstituerede bestyrelsen sig med Elsebeth Ib som formand, Jytte Skaaning som næstformand, Bente Klercke Rasmussen som kasserer, Kit Bisgård som sekretær og Jan Høstbo som medlem.

Det egentlige årsmødereferat samt det med ændret formueforklaring forsynede regnskab udsendes til foreningernes formænd, hvor disse dokumenter kan ses af interesse-rede.

AB

SSFs bestyrelse, udvalg og medlemsforeninger

SSFs bestyrelse

- Elsebeth Ib, fmd., Marie Grubbes Vej 9, 7100 Vejle ☎ 23 20 31 11/75 82 61 99. E: eib@vejlehs.dk / kajib@mail.tele.dk
- Jytte Skaaning, nstfmd., Vinkældervej 6 A, 5000 Odense C ☎ 66 14 88 77. E: skaaning@email.dk
- Bente Klercke Rasmussen, kass., Holbergsgade 23, 2., 8000 Aarhus C ☎ 86 13 92 71. E: bente.klercke@mail1.stofanet.dk
- Kit Bisgård, sekr., Åstoften 14, Svoger-slev, 4000 Roskilde ☎ 46 38 35 14. E: kitbi@get2net.dk
- Jan Høstbo, Obovej 14, 2730 Herlev ☎ 44 84 91 31. E: janhb@mail.danbbs.dk
- Anton Blaabjerg, redaktør, Fredensgade 38, 8800 Viborg ☎ 86 61 04 36. E: anton_blaabjerg@post.tele.dk

SLÆGTENS redaktion

- Anton Blaabjerg, redaktør, bestyrelsens repræsentant, adresse ovenfor.
- Birgit Øskov, eksp., Rolighedsvej 56,

9400 Nørresundby ☎ 98 17 63 76.

E: bojen@daks.dk

- Ole Bech Knudsen, kass., Jyllands Allé 2, 3.tv., 8000 Århus C ☎ 86 11 55 47. E: obk.aarhus@mail1.stofanet.dk

SSFs kursusudvalg

- Elsebeth Ib, kontaktkatalog, bestyrelsens repræsentant, adresse tidligere.
- Jesper Ratjen, faglig kursusleder, Majvænget 66, Bramdrup, 6000 Kolding ☎ 75 51 80 63. E: RJ@kolding-gym.dk
- Ulla Nørskov, praktisk kursusleder og kasserer, Solbakkevej 67, 8600 Silkeborg ☎ 86 82 07 14. E: bent.ulla@vip.cybercity.dk

SSFs undervisningsudvalg

- Jytte Skaaning,
- Bente Klercke Rasmussen, begge fra bestyrelsen, adresser tidligere.

SSFs internetudvalg

- Jytte Skaaning, webmaster,
- Jan Høstbo, begge fra bestyrelsen, adresser tidligere.
- Birgit Øskov, webmaster for SLÆGTEN, adresse tidligere.
- Folmer Riis, konsulent, Alpevej 13, Egebjerg, 5771 Stenstrup ☎ 62 26 17 26. E: riis@it.dk

SSF blev stiftet 23. april 1981 og omfatter nu 36 foreninger med tilsammen godt 3.850 enkeltmedlemmer; heraf abonnerer de 31 medlemsforeninger med godt 3.500 enkeltmedlemmer.

SLÆGTENS sommernummer indeholder en liste over medlemsforeningerne i indmeldelsesrækkefølge, samtidigt tilmeldte i alfabetisk orden.

Mærkningen i (parentes) betyder: S angiver evt. kendt stiftelsesdato og M nyeste kendte medlemstal [pr. 31.12.1999 - uden hensyn til tilgangen indeværende år]. A abonnerer på SLÆGTEN (31 foreninger), B abonnerer på HVEM FORSKER HVAD (7 foreninger) og C udgiver eget medlemsblad (8 foreninger).

F.01 Bording Slægts- og Lokalhistorisk Forening (M 24, A), se program.

F.02 Grindsted og omegns slægts- og lokalhistoriske Forening (M 80r, A), se program.

F.03 Slægtshistorisk Forening Herning (S 2.3.1970, M 55, A), se program.

F.04 Slægtshistorisk Forening for Hjørring og Omegn (S 15.2.1979, M 114, A), se program.

F.06 Morsø Slægtshistoriske Forening (S 12.12.1978, M 56), Gunhild Olesen Møller, Strædet 38, Vester Assels, 7990 Øster Assels, Mors ☎ 97 76 42 77.

F.07 Slægtshistorisk Forening Odense (S

26.1.1971, M 269, A), se program.

F.08 Slægts- og Egnshistorisk Forening i Randers (S 25.3.1971, M 77, A), se program.

F.09 Slægtshistorisk Forening for Storkøbenhavn (S 7.1.1977, M 429, AC), se program.

F.10 Trekantområdets Slægtshistoriske Forening, Fredericia (S 21.10.1974, M 78, A), se program.

F.11 Slægtshistorisk Forening Vestsjælland (M 99, AC), se program.

F.12 Slægtshistorisk Forening for Viborg og Omegn (S 3.12.1975, M 318, AB), se program.

F.13 Slægtshistorisk Forening Århus (S 1.4.1957, M 209, AB), se program.

F.14 Slægtshistorisk Forening Sønderjylland (S 8.8.1981, M 155, B), Ole H. Jensen, Kløvermarken 3, 6430 Nordborg ☎ 74 45 02 35. E: ohj@adr.dk

F.15 Slægtshistorisk Forening for Aalborg-egnen (S 16.3.1976, M 350, AB), se program.

F.16 Egns- og Slægtshistorisk Forening, Holstebro (S 4.4.1977, M 48, A), se program.

F.18 Sæby Kommunes Historiske Forening (M 60, A), se program.

F.20 Haderslev Slægtsforsknings Forening (S 25.1.1984, M 150, A), se program.

F.22 Slægtshistorisk Forening Korsør (M 23, AB), se program.

F.23 Slægts- og Lokalhistorisk Forening Frederikshavn (M 108), Hardy Jespersen,

Hånbækvej 30 A, 9900 Frederikshavn.
Foreningsadresse: Lokalhistorisk Arkiv for
Frederikshavn, Bangsbo Museum og Arkiv,
Dr. Margrethesvej 1, 9900 Frederikshavn
☎ 98 42 31 11.

F.24 *Roskildeegnens Selskab for Genealogi og Personalhistorie* (M 67, AC), se program.

F.25 *Slægtshistorisk forening for Sydsjælland*, Næstved (M 94, A), se program.

F.26 *Koldinghus Forening for Slægtsforskere* (S 22.5.1989, M 87, AC), se program.

F.27 *Slægtshistorisk Selskab for Østsjælland*, Køge (S 20.3.1991, M 140, AC), se program.

F.29 *Slægtsforskerne i Silkeborg* (S 17.3.1993, M 54, A), se program.

F.30 *Amager Slægtshistoriske Forening* (S 13.9.1993, M 74, A), se program.

F.31 *Ry Slægtshistorisk Forening* (S 1993, M 20r, AB), se program.

F.32 *Sydskystens Slægtshistoriske Forening* (S 24.2.1994, M 38r), Jørgen Seide Petersen, Gersagerparken 121, 1.tv., 2670 Greve ☎ 43 69 19 05. E: seide@post3.tele.dk

F.33 *Slægtshistorisk forening Brønderslev* (S okt. 1992, M 50r, A), se program.

F.34 *Hvidovre Slægtsforskere* (S 1.8.1993, M 20, AB), se program.

F.36 *Lokal- og slægtshistorisk forening for Brande og omegn* (M 37r), Hans Andersen, Krøsbærvej 4, 7330 Brande ☎ 97 18 05 48.

F.37 *Slægts- og Lokalhistorisk Forening for Østdjursland* (S 1980, M 105, AC), se program.

F.39 *Slægtshistorisk Forening for Storstrøms Amt* (S 28.3.1984, M 85r, AC), se program.

F.40 *Vestlollands Slægts forsknings forening* (S 22.2.1996, M 61, A), se program.

F.41 *Nordsjællands Slægtshistoriske Forening* (S 1992, M 102r, AC), se program.

F.42 *Horsensegnens slægtshistoriske forening* (S 18.1.1999, M 59, A), se program.

F.43 *Slægts- og Lokalhistorisk Forening for Løgstør og Omegn* (S 30.9.1999, M 50, A), se program.

Programmer for de på SLÆGTEN abonnerende 31 regionale foreninger. - Foredrag mærket (FU) afholdes i samarbejde med lokalafdelingerne af Folkeuniversitet.

Bording Slægts- og Lokalhistoriske Forening

Mødevirksomhed

Program for efteråret foreligger i august måned.

Tid og sted

Normalt holdes møderne kl. 19.30 på Bording Bibliotek.

Kontingent

45 kr. for enlige, 80 kr. for ægtepar.

Arkivet

Bording Bibliotek, Solsortevej 10, 7441 Bording ☎ 86 86 14 32. Leder: Hans Thomsen. Arkivet har åbent i bibliotekets åbningstid

mandag kl. 14-19, onsdag kl. 10-11.30 og kl. 14-17 samt torsdag kl. 14-19.

Bestyrelse

- Jens Ernst Nielsen, fmd., Gedhusvej 17, 7441 Bording ☎ 97 14 54 50.
- Svend Ivan Jørgensen, sekr., Syrenvej 16, 7441 Bording ☎ 86 86 14 61.
- Betty Andersen, kass., Poppelvej 16, 7441 Bording ☎ 86 86 17 07.
- Hans Thomsen, Poppelvej 9, 7441 Bording ☎ 86 86 10 19.
- Jens Henrik Nohns, Lærkevej 11, 7441 Bording ☎ 86 86 17 52.

Grindsted og omegns Slægts- og Lokalhistoriske Forening

Onsdag 11. oktober

Kaj Knudsen, arkivleder, Skovlund: Et sogn bliver til.

Det gamle ord "sogn" er en betegnelse for et stedligt områdes befolkning, som søger til et fælles samlingssted. KK fortæller om, hvordan et sogn opstår.

Onsdag 15. november

Arne Burkal, fhv. gårdejer og politiker, Øster Linnet: Syd for Kongeåen - er der anderledes?

Sønderjyllands beliggenhed i grænselandet mellem Skandinavien og Europa og områdets historisk set omtumlede tilværelse er udgangspunkt for ABs foredrag.

Onsdag 6. december

Jens Sørensen, museumsleder, Ølgod Museum: Myremalm.

JS fortæller om det særprægede vestjyske råstof, som blev anvendt til jern-, gas- og kunstgødningsproduktion.

Tid og sted

Ordinære møder kl. 19.30 på Grindsted Bibliotek. Fri adgang for medlemmer. Ikke-medlemmer 25 kr. Alle er velkomne. Medbring selv kaffe til møderne.

Kontingent

100 kr. - par 150 kr.

Studiekredse

- *Øvelser i gotisk skriftlæsning* v/ Jens Eri Starup - starter torsdag 5.10. kl. 19. Vi læser gamle håndskrifter, der er i deltagerne besiddelse.
- *Har du lyst til at skrive erindringer eller lokalhistorie?* v/ museumschef Moger Hansen - starter torsdag 12.10. kl. 19.30. Vi læser, diskuterer og kritiserer studiekredsens egne skriftlige frembringelser. Alle er velkomne til studiekredsene - begynder på Grindsted Bibliotek. Deltagelse er gratis dog deles vi om materialeudgifterne.

Kursus i slægtsforskning

Er du interesseret i at lære noget om, hvordan man slægtsforsker? Hvis det er tilfældet, så ring til Jens Erik Starup eller Judith Andersen Sørensen (☎ 75 34 82 60) senest 31.8. Kursus startes, hvis fornøden tilslutning opnås.

Bestyrelse

- Jens Erik Starup, fmd., Horsbølvej 13, 7200 Grindsted ☎ 75 32 23 53.
E: Jens.Starup@post2.tele.dk
- Bent Krogsgaard, nstfmd./kass., Dalsøvej 47, 7200 Grindsted ☎ 75 32 19 01.

Slægtshistorisk Forening Herning

Mandag 18. september

Hans H. Worsøe, fhv. landsarkivar: Slægtsforskning i Sønderjylland.

Hvis man har aner eller anden slægt i Sønderjylland, nord eller syd for den nuværende grænse, vil man hurtigt opdage, at de fleste kildegrupper er anderledes end i "kongeriget". HHW, der sidste år har udgivet en ny udgave af vejledningen *Slægtshistorie i Sønderjylland*, vil i sit foredrag fortælle om de vigtigste grupper, som f. eks. militærlistene og borgerlige personregistre, og om hvorledes man arbejder med dem. Der vil også blive lejlighed til at stille spørgsmål om særlige forhold og problemer.

Mandag 16. oktober

Anna Rasmussen, arkivleder, Hylke: Pige- og koneliv på landet.

I slægtens historie er kvinderne sjældent mere end navne og årstal. Vi ved ikke meget om dem, hvilke tanker de gjorde sig, om de var tilfredse med deres liv, eller de bare fandt sig med det. De fysiske rammer om landbokvindens liv ved vi mere om: arbejdet, maden, tøjet o.s.v. Her kan det lade sig gøre at få et indtryk af om ikke den enkelte kvindeskæbne så i hvert fald en del af de skiftende tiders kvindeliv.

Mandag 20. november

Birgit Flemming Larsen, arkivar, Aalborg: Stammer din familie fra Tyskland?

Kilder til og det praktiske arbejde med slægtsforskning i Tyskland.

Mandag 15. januar 2001

Generalforsamling.

Tid og sted - bemærk venligst ny tid!

Kl. 19 i Aktivcentret, Brorsonsvej 12, Herning. Kaffe/te og brød kan købes.

Kontingent

125 kr. årligt for foredrag og SLÆGTEN. Ikke-medlemmer 30 kr. pr. foredrag.

Kursusvirksomhed

- Ingelise L. Nielsen: *Slægtsforskning for begyndere samt gotisk skriftilæsning*. - 12 onsdage kl. 19.15-22 fra sidst i september.
- Ingelise L. Nielsen: *Slægtsforskning for fortsættere og gotisk skriftilæsning*. - 10 onsdage kl. 19.15-22 fra midt i januar.

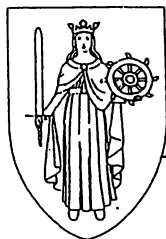
Begge kurser med ekskursioner til landsarkivet i Viborg.

- Ingelise L. Nielsen: *Slægtsforskning på edb* - 29.-30.9. Her gives et grundigt kendskab i slægtsforskningsprogrammerne Brothers Keeper og WinFamily.

Alle kurser afvikles under FOF-Herning.

Bestyrelse

- Ingelise L. Nielsen, Granly 1, 7451 Sunds ☎ 97 14 16 32.
E: ingelise.egil.nielsen@mail.tele.dk
- Helen Jensen, Rugvænget 67, 7400 Herning ☎ 97 12 95 71.
- Henry Linnet, Landts Gård 1, 7400 Herning ☎ 97 12 89 19.
- Frej Holm, Grønnegade 7B, 1.sal, lej.2, 7400 Herning ☎ 97 12 51 12.
- Preben Andersen, Odinsvej 2, Skibbild, 7480 Vildbjerg ☎ 97 13 72 54.
- Erik Schrøder, Odinsgade 5C, 1, 7400 Herning ☎ 97 22 20 90.



Slægtshistorisk Forening for Hjørring og Omegn



Tirsdag 19. september (FU)

Svend-Erik Christiansen, Århus: Lokalarkeverne.

Hvad kan det voksende antal lokalarkiver tilbyde slægtsforskerne, og hvorledes bruges de med størst udbytte?

Tirsdag 26. september

Ekskursion til Sct. Olai og Sct. Hans kirker i Hjørring.

Vi mødes ved Sct. Olai Kirke, hvor sognepræst Bodil Egdal fortæller og viser rundt. Derfra går vi til Sct. Hans Kirke og slutter med at drikke medbragt kaffe i menighedslokalerne, Torvet 4.

Tirsdag 10. oktober

Samarbejdsaften.

Udveksling af ideer og forskningsresultater samt hjælp med skriftlæsning. Arkivvejledninger m.m. ligger til gennemsyn.

Tirsdag 31. oktober

Poul Andersen, tegner, Hjørring: Skudehandlersteder ved Skagerrak.

PA har besøgt stederne med levn fra skudehandlertiden. I en nyudkommen guide har han tegnet og beskrevet sine indtryk, som vi vil blive præsenteret for et udvalg af. Foredraget indledes med en generel omtale af den dansk-norske handel over Skagerrak.

Tirsdag 21. november (FU)

Hans Jørgen Marker, Dansk Data Arkiv: Dansk Data Arkiv og slægtshistorikerne.

DDA har indsamlet historiske forskningsmaterialer siden 1973. I de senere år er der i forbindelse med kildeindtastningsprojektet også opbygget en stor samling persondata indtastet af amatørhistorikere. Data fra DDA er tilgængelige på flere måder: Disketter, cd-

rom og Internet. DDA hjælper også kildeindtastere med kurser og forbedret adgang til kil dematerialer.

Onsdag 29. november

Busekskursion til landsarkivet i Viborg.

140 kr. for 3 timers forskning/rundvisning inkl. kaffe på hjemturen. Tilmelding til for manden.

Tirsdag 12. december

Gurli Odde og Kurt Welander, Ravnhøj: Vendelbomål i ord og toner.

Musikalsk causeri i Kulturhuset om ven delboerne og deres sprog tilsat fællessang gløgg, julekage og knas.

Tid og sted

Alm. møder kl. 19.30 i Rådhuskælderen bortset fra 12.12. i Kulturhusets lokale 14 26.9. kl. 19 ved Sct. Olai Kirke. Ekskursione til Viborg starter kl. 17 fra Sct. Olai Plads Hjørring. Husk kaffe og brød til møderne bortset fra landsarkivtur og julemødet.

Kontingent

125 kr.

Kursusvirksomhed

- *Slægtsforskning for begyndere* v/ Hug Kristensen mandage kl. 19-21.45, sta 25.9.
- *Gotisk skriftlæsning for begyndere* v/ P Maack Andersen onsdage kl. 19-21.4 start 20.9.
- *Det slægtshistoriske fotografi* v/ Jan Rammussen torsdage kl. 19-21.45, start 21.9.
- *Slægtsforskningsprogrammet WinFami* v/ Finn Jelstrup lørdag 30.9. kl. 9-15.

Lørdage på *Historisk Arkiv i Hjørring*

Arkivet holder åbent kl. 10-16: 2.9., 7.10., 4.11., 2.12., hvor vores arkivlaug vil bistå nye slægtsforskere på mikrofilm-læsesalen.

Bestyrelse

- Per Maack Andersen, fmd., Christiansgade 24A, 9800 Hjørring ☎ 98 92 70 75.

- Asger Bruun, sekr., Pileurtvej 1, 9800 Hjørring ☎ 98 91 19 84.
- Erik W. Christiansen, kass., Vestergade 3A, 9800 Hjørring ☎ 98 90 96 40.
- Per Gade Mortensen, Løkkensvej 347, Gjurup, 9800 Hjørring ☎ 98 90 13 47.
- Gitte Olsen, Sct. Hans Stræde 1, 9800 Hjørring ☎ 98 90 04 40.

Slægts- og Egnshistorisk Forening Randers

Tirsdag 12. september (FU)

Anna Margrethe Krogh-Thomsen, formand for *Slægthistorisk Forening for Storkøbenhavn*: Computerteknisk billedbehandling.

Praktisk demonstration af, hvordan afblegede eller beskadigede fotografier kan reddes og blive som "nye" – lige til at sætte ind som illustration i slægtsbogen!

Onsdag 20. september

Besøg og rundvisning på landsarkivet i Viborg. Det koster 35 kr., og der er plads til 20 deltagere. Tilmelding til formanden.

Tirsdag 10. oktober (FU)

Esben Graugård, museumsinspektør Holstebro: Vestjysk studehandel 1788-1968.

Lysbilledforedrag, hvor EG fortæller om den vestjyske studehandel og en række kendte handelsfamilier som Breinholt og Buch. Der fortælles om drivveje, studefolde og om danske kommissionærer, som slog sig ned i England, da studeeksporten dertil indledtes i 1851. Senere ændrede jernbanetransport og eksportstalde handelens struktur. Endelig trækkes en linie til nyere tid via kreaturkommissionær Ivar Lundgaard – Danmarks sidste store studehandler.

Tirsdag 14. november (FU)

Inge Bundsgaard, landsarkivar, København: Fra land til by.

Industrialiseringen og omlægningen i landbruget medførte fra 2. halvdel af 1800-tallet

en kraftig vandring fra land til by. Nogle udvandrede, andre søgte til købstæderne og andre igen til de hurtigt voksende stationsbyer. Hvad var baggrunden, hvordan var vandringmønstrene, og hvor og hvordan finder vi kilderne til at belyse disse forhold?

Tirsdag 12. december

Julemøde.

Tirsdag 9. januar 2001

Generalforsamling ifølge vedtægterne.

Tid og sted

Alle møder foregår i Kulturhuset, Stehmannsgade 2, Randers, mødelokale 3, kl. 19.30. Kom i god tid - yderdørene låses kl. 19.30 - ellers ring på klokken ved døren til den røde bygning. Ved FU-foredrag er alle velkomne.

Kontingent

120 kr.

Bestyrelse

- Karl Erik Jensen, fmd., Præstegårdsvej 1a, Øster Velling, 8900 Randers ☎ 86 46 70 08. E: raskjens@post9.tele.dk
- Bente Qvist Gregersen, kass., Platanvej 61, 1. sal., 8900 Randers ☎ 86 41 45 08.
- Knud Precht, sekr., Rasmus Hougaardsvvej 12b, 8900 Randers ☎ 86 42 30 73.
- Bente Drejer, arkivbestyrer, Skolevej 10, 1. th., 8900 Randers ☎ 86 40 59 19.
- Laust Chr. Larsen, Himmelbovej 67, 8900 Randers ☎ 86 43 09 51.



Mandag 11. september

Mogens Berendt, journalist: Navneskikke i Danmark.

Der var engang, da vi fik navn efter vores fars fornavn. Det blev begyndelsen til alle de danske "sen-efternavne" – som Kong Frederik I allerede i 1526 blev så fortørnet over, at han prøvede at ændre skikken. Dog uden held eftersom to tredjedele af danskerne stadig har et "sen-efternavn". MB vil prøve at fortælle historien om de danske efternavne og deres skikke.

Mandag 9. oktober

Finn Andersen, konsulent ved Rigsarkivets projektsekretariat: Skifteretsarkivalier.

Skifteretsprotokoller og skifteretssager er fortrinlige kilder til forskellige historiske discipliner, og ikke mindst til slægts- og lokalhistoriske studier. FA fortæller lidt om udviklingen af det formaliserede skifteretsvæsen, og desuden om hvor og hvordan det meget omfattende kildemateriale kan bruges af slægtsforskere.

Lørdag 11. november kl. 10-17

Dansk-svensk anebytningstræf afholdes på Herlev Privatskole, lidt uden for København. Nærmere oplysninger i næste nr. af *Slægt og Stavn*.

Mandag 13. november

Mogens Nørgaard Olesen, cand. scient., Frederiksværk: Færger og færgeruter i Danmark og deres historie.

MNO vil som supplement til emnerne på vores slægtsforskerdag fortælle om, hvordan vi i vor moderne tid, hvor der bygges flere og flere broer, stadig bør huske, hvordan vore forfædre kom over sund og bælt.

Mandag 11. december

Karsten Gabrielsen, arkivformidler: Københavns socialhistorie i senmiddelalderen.

I foredraget vises, hvorledes det sparsomme middelalderlige kildemateriale kan fortælle os noget om byens mennesker; om familierelationer, om håndværkere og købmænd og de standsforskelle, der bestod imellem dem; om indvandrere og fremmede på gennemrejse, om det patriciat, der styrede byen. Ejendomsforholdene belyses ved de mange skøder, der er bevaret og ved de lister over ejendomme, som vi så heldigt har bevaret, og som rummer et enormt navnemateriale. Det er primært ved hjælp af dette, at nye sider af Kbhs socialhistorie dukker op.

Slægtsforskerdag: *Transport i vort gamle Kongerige*

Lørdag 23.9. kl. 8.45 på DSB-skolen, ved Østerport Station, Folke Bernadottes Allé 7, 2100 København Ø.

Hvordan transporten er foregået, til lands, over vand, med postvogn, diligence, tog eller færge vil denne dags foredrag handle om. I forhold til sin størrelse har Danmark haft en livlig trafik rundt i landet, og vore forfædre har oplevet mangt og meget, som vi i vor moderne tid har svært ved at forestille os. Se udførligt program i sidste nr. af *Slægt og Stavn*. Pris: 250/125 kr. (m/ eller u/ frokost). Tilmelding/betaling senest 15.8. til A.M. Krogh-Thomsen, evt. på vor hjemmeside.

Tid og sted

Hvis intet andet er nævnt - kl. 19 i Mormonkirkens lokaler i Ballerup-Centret. Lokalerne ligger i den samme bygning, hvor S-toget holder, så man kan gå lige fra tog og bus op til lokalet. Der er fine parkeringsforhold. Til og fra Ballerup S-station er der gode busforbindelser.

Kontingent

125 kr. – samboende medlem 50 kr. Gæstebillet til foredrag 20 kr. pr. gang.

Bestyrelse

- Anna Margrethe Krogh-Thomsen, fmd., Hedebyvej 5, 3650 Ølstykke ☎ 47 17 92 51. E: krogh@get2net.dk
- Erling Dujardin, kass., Digehuset 5, st.1., 2670 Greve ☎ 43 90 86 25. E: fam.dujardin@image.dk
- Gyda Mølsted, sekr., bladmedarbejder, Ajax Allé 18, 2650 Hvidovre ☎ 36 49 28 78.
- Inger Lerche, red., Lehwaldsvej 3-5D, 2800 Lyngby ☎ 45 87 83 08.

- Tage Ejbøl, Fortvej 206, 2610 Rødovre ☎ 36 41 16 51.
- Gitte Bergenhoff Høstbro, Obovej 14, 2730 Herlev ☎ 44 48 94 75. E: janhb@mail.danbbs.dk
- Peter Wodskou, Arnesvej 44, 2700 Brønshøj ☎ 38 28 94 75. E: peter.wodskou@get2net.dk
- Ruth Elsøe, suppl., Gl. Strandvej 193A, 3060 Espergærde ☎ 49 13 20 12.

Foreningens hjemmeside på Internettet:

<http://www.danbbs.dk/~kbh.09>



Mandag 11. september (FU)

Jens Møllerup, Rudkøbing: Brudte bånd knyttes over havet igen.

En spændende og utrolig fortælling om menneskeskæbner fra Langeland.

Lørdag 23. september (FU)

Sensommerudflugt til Ribe.

Søren Mulvad, Ribe, vil lede en byvandring i det centrale Ribe med fortælling om gader, hændelser og slægter. Vi får kaffe med kage på et atmosfærefyldt sted. Yderligere oplysninger: Forlang prospekt eller kontakt formanden.

Mandag 9. oktober

Frank Federspiel-Trautvetter, Vejle: Distriktslægeliv på Færøerne.

En beretning om Joh. Chr. Federspiel og hans families skift fra en forvænt tilværelse i Danmark til det barske liv på Færøerne (1887-90) baseret på private breve og medicinalberetninger.

Mandag 13. november (FU)

Kirsten Rykind-Eriksen, Randbøl: Bykvinder, ægteskab og erhverv i slutningen af 1700-tallet.

På hvilken måde var det muligt for kvinder at opretholde tilværelsen i et samfund, hvor vor tids sociale sikkerhedssystem ikke fandtes, og hvor der var begrænsede uddannelsesmuligheder for kvinderne?

Mandag 11. december (FU)

Birgit Flemming Larsen, Aalborg: Slægtsforskning syd for grænsen.

Hvordan finder du dine tyske aner? Orientering om de vigtigste kilder til tysk slægtsforskning samt vejledning til, hvor de kan findes.

Tid og sted

Kl. 19.30 på Lokalhistorisk Arkiv, Frederik IIIs Vej 6, Fredericia. Der er åbent fra kl. 18.30, således at der er lejlighed til slægts snak og til at benytte foreningens bibliotek. Udlån fra dette sker i forbindelse med møderne. Samtidig vil der altid være hjælp at hente til tyding af gotisk skrift eller ideer til at komme videre.

Kontingent

120 kr., par 180 kr., gæstebillet 25 kr. Kaffe/te "ad libitum": 5 kr.

Bestyrelse

- Jesper Ratjen, fmd., Målvænget 66, Bramdrup, 6000 Kolding ☎ 75 51 80 63.
E: RJ@kolding-gym.dk
- Elsebeth Ib, nstfmd., Marie Grubbesvej 9, 7100 Vejle ☎ 75 82 61 99.
E: eib@vejlehs.dk

- Tommy Hansen, kass., Islandsvej 1, 5500 Middelfart ☎ 64 41 49 77.
- Erik Guldager, sekr., Kragelundsvænget 20, 7080 Børkop ☎ 75 86 61 40.
- Inger Madsen, bibl.et kantor, Dronningensgade 33, 7000 Fredericia ☎ 75 92 73 04.
- Jørgen Nissen, moccamester, Bjergegade 2, 7000 Fredericia ☎ 75 93 46 74.



Onsdag 6. september kl. 19-22

Besøg på Dragsholm Lokalarkiv, Dragsholm Bibliotek, Storegade 16, Asnæs.

Arkivleder Jens Hjorth Hansen fortæller om arkivet og de samlinger af slægtshistorisk interesse, som arkivet efterhånden har fået. Derefter vil JHH vise nogle af den kendte fotograf Bays lokalhistoriske film. Arkivet byder på kaffe. Tilmelding til formand/sekretær så vidt muligt senest 2.9.

Lørdag 7. oktober kl. 10-15

Slægtsforskerdag i Stenlillehallen, Idrætsvej 4, Stenlille.

Kl. 10 Henning Kiilerich Frederiksen: Cause-ri over, hvad der kan komme ud af at benytte arkivalier, man ikke hører så meget om.

Kl. 13 Ida Frøkjær-Jensen: Udvandringen til Nordamerika. IF-J har skrevet flere artikler om udvandringen og en bog *De drog ud fra Dragsholm*. Emnet for foredraget bliver først endeligt fastlagt senere, men udgangspunktet for foredraget er hendes bog og det store arbejde og de mange oplevelser i forbindelse med kildesøgningen bl.a. i Nordamerika.

Pris for kaffe/frokost: Ikke fastlagt endnu. Se nærmere herom i *SFV-Nyt* i august eller ring til formand/sekretær. Bindende tilmelding til formand/sekretær senest 30.9.

Onsdag 1. november kl. 19.30-22 i LOF's lokaler, Skibbrogade 2, Kalundborg
Knud Prange, leder af Lokalhistorisk Afdeling på Københavns Universitet og forfatter til en bog om lokalhistorie og slægtsforskning: Rodebunke eller rigtig slægtshistorie?

Om de utroligt mange muligheder, der er for at komme ind på livet af vore forfædre KP giver eksempler på, hvordan vi kan sammenstykke de mange spredte optegnelser, v har liggende, så vi kommer i gang med at skrive slægtens historie.

Tilmelding til formand/sekretær senest 27.10.

Kontingent

130 kr. pr. husstand, pensionisthusstande 100 kr. - inkl. SLÆGTEN.

Bestyrelse

- Bjarne Petersen, fmd./redaktør, Wessel: Have 4, 4300 Holbæk ☎ 59 44 12 40.
E: bronno@nethotel1.dk
- Jens Erik Jensen, nstfmd., Vollerup Overdrev 56, 4400 Kalundborg ☎ 59 50 22 85.
- Bent Christiansen, kass., Strandskrænter 18, 4400 Kalundborg ☎ 59 50 13 26.
- Grete Tvedegaard, sekr., Smedevej 39 4400 Kalundborg ☎ 59 51 06 95.
- Henning Petersen, Rahbeks Have 13, 4300 Holbæk ☎ 59 43 26 43.

SLÆGTSHISTORISK FORENING FOR VIBORG OG OMEGN



Torsdag 7. september

Medlemmernes aften.

Kom og delagtiggør foreningens medlemmer i dine resultater og evt. problemer i slægtsforskningen. Vi har før holdt en tilsvarende aften med meget fint udbytte, så nu er det op til den enkelte, at denne aften også kan blive vellykket.

Lørdag 9. september

Arkivbesøg i København. Afg. Viborg kl. 05.30. Turen gennemføres kun med min. 25 personer. Pris: ved 25 deltagere 450 kr., ved 35 deltagere 350 kr., ved 45 deltagere 250 kr. Tilmelding til Peter Kudsk senest 31.7.

Torsdag 28. september (FU)

Annette Østergaard Schultz, arkivar, Viborg: Pligtarbejde og lystarbejde, historie om at bryde nye veje i Nordvest- og Midtjylland 1842-1855.

Vi vil her få en hel del at vide om arbejdet og betingelserne for anlæggelse og vedligeholdelse af de mindre landeveje og biveje.

Torsdag 26. oktober (FU)

Marianne Bro Jørgensen, museumsleder, Viborg: Det gamle Viborg.

MBJ vil her fortælle om byens tilblivelse og noget af dens historie.

Torsdag 16. november (FU)

Ole Degn, arkivar, Viborg: Bispearkiverne.

Hvad kan man som slægtsforsker finde i bispearkiverne, og hvordan finder man frem til det? Området er virkelig stort, og som opfølgning af denne aften vil vi holde en arkivaften 15.3., hvor vi bl. a. vil se på de pågældende arkiver.

Søndag 3. december (FU)

Gitte Nødskov, Frederiks: Folkedragter, fup eller fakta? Folkedragter er et begreb, der har været forbundet med megen romantik. Er det kun romantik, eller har de virkelig eksisteret? Foredraget ledsages af lysbilleder og bevarede gamle dragtele.

BEMÆRK: Dette møde foregår på Paletten, Vesterbrogade, Viborg, og det starter kl. 11. Denne dag fylder foreningen 25 år, og det fejres efter foredraget, hvor vi kl. 13 serverer en let anretning. Efter spisningen vil folkedansere fra Frederiks og Omegn give en opvisning, og til slut er der måske mulighed for at få en lille svingom. Særskilt program udsendes til foreningens medlemmer.

Tid og sted

Hvor intet andet er anført kl. 19.30 Viborg Centralbibliotek, Vesterbrogade 15 (den gamle indgang). Medbring selv kaffe og brød. Pris for gæster v/ foredragene: 20 kr.

Kontingent

150 kr. pr. husstand for foredrag, SLÆGTEN og HVEM FORSKER HVAD.

Kursusvirksomhed

- Anton Blaabjerg: *Gotisk skriftlæsning og gamle arkivalier* (FU). Fra mandag 25.9. og 9 følgende mandage. For begyndere og fortsætter. Vi går i gang med arkivaliernes gotiske skrift og opnår derved læsefærdighed. Samtidig præsenteres typiske slægts- og lokalhistoriske aktstykker fra 1800-tallet og tilbage til 1600-tallet, og vi snakker om, hvor disse arkivalier findes i arkiverne. Centralbibliotekets studiekredsløkal 5, kl. 16.30-18.30. Pris 400 kr. Yderligere oplysning samt tilmelding hos læreren ☎ 86 61 04 36.

Bestyrelse

- Holger Helbo, fmd., Niels Bødkersvej 6, Hvornum, 9500 Hobro ☎ 98 54 70 15.
E: helbo.finderup@get2net.dk
- Anton Blaabjerg, nstfmd., Fredensgade 38, 8800 Viborg ☎ 86 61 04 36.
E: anton_blaabjerg@post.tele.dk

- Peter Kudsk, kass., Søvej 7B, 8800 Viborg ☎ 86 60 08 11. E: pkudsk@post12.tele.dk
- Tove Krog, sekr., Møllevej 11A, 8800 Viborg ☎ 86 67 10 99.
- Minna Thorhauge, pr., Danmarksvej 50, st.th. 8800 Viborg ☎ 86 62 65 36.



Århus

Mandag 18. september (FU) – bemærk 3. mandag i måneden.

Bente Klercke Rasmussen, cand. mag., Århus: På sporet af fæstebonden.

De fleste af os stammer fra fæstebønder, og vi får derfor brug for godsarkiverne, men hvordan finder man det rigtige godsarkiv? Hvad indeholder det? Desuden hører vi om, hvad man kan gøre, hvis det er gået tabt.

Mandag 9. oktober (FU) i Richard Mortensenstuen

Hans Chr. Bjerg, overarkivar, Rigsarkivet: Forsvarets Arkiver.

En stor del af den mandlige befolkning har haft forbindelse til forsvaret gennem de sidste par hundrede år, ligesom mange familier med udenlandsk herkomst er kommet til landet gennem forfædre, som har ladet sig hverve som soldater hos den danske konge. Forsvarets Arkiver, der er en del af Rigsarkivet, er en guldgrube for mange slægtsforskere, samtidig med at vejledningerne til benyttelse af disse arkiver i stor udstrækning ikke er publicerede. Mange slægtsforskere føler derfor ofte, at det er

vanskeligt at benytte de militære arkiver i deres studier. HCB, der er leder af Forsvarets Arkiver, vil i forbindelse med foredraget gennemgå de militære arkivers indhold og muligheder, og hvilket hjælpemidler, der er til deres benyttelse.

Mandag 13. november (FU)

Vera Slæbo, exam. grafolog, Århus: Grafologi – håndskriftens psykologi.

Håndskriften er personlig – vi kender hinanden på skriften, og ofte danner vi os en opfattelse af personligheden bag håndskriften. Grafologi er baseret på det faktum, at alle muskelbevægelser er karakteristiske for det enkelte individ, og at de indeholder et psykisk udtryk. Det gælder også for skrivebevægelserne. VS vil fortælle om grafologiens grundlag og dens arbejdsmetode. Ved hjælp af en række eksempler vil hun vise og forklare skrivebevægelsernes psykologi og dens anvendelsesmuligheder.

Mandag 11. december (FU)

Svend Jacobsen, lektor, Frederiksberg: Gamle regnskabers brug i slægtsforskningen.

SJ omtaler en række regnskaber som f.eks. amts-, lens-, gods-, kirke- og ekstraskatteregnskaber, som ikke kun består af en række tal, men som også indeholder en mængde personal- og slægtshistoriske oplysninger. Alt belyst med eksempler.

Praktiske oplysninger

Kl. 19.30 – hvis intet andet er nævnt: Hornungstuen i Studenternes Hus, Nordre Ringgade 3 (hovedindgang). Der er også indgang fra P-pladsen på Katrinebjergvej bag Studenternes hus. Betaling for lokaleleje og kaffe med brød 30 kr. Alle er velkomne.

Kontingent

190 kr. omfattende foredrag, SLÆGTEN og HVEM FORSKER HVAD. Nedsat kontingent ved indmeldelse i efteråret.

Nyhedsbreve

Manglende *nyhedsbreve* kan fås hos Ole Bech Knudsen og Bente Klercke Rasmussen.

Kurser i slægtshistorie m.v.

- Oplysning om kurser i *slægtshistorie* (begyndere/fortsættere) og *gotisk skrift* – se separat program eller kontakt en af nedennævnte.

Bestyrelse

- Tove Glud Rasmussen, fmd., Nøddevej 2, 8260 Viby J. ☎ 86 14 43 11.

E: toveglud@mail1.stofanet.dk

- Bente Klercke Rasmussen, nstfmd., Holbergsgade 23, 2., 8000 Århus C. ☎ 86 13 92 71.

E: bente.klercke@mail1.stofanet.dk

- Ole Bech Knudsen, kass., Jyllands Allé 2, 3. tv., 8000 Århus C. ☎ 86 11 55 47

E: obk.aarhus@mail1.stofanet.dk

- Ib Paikjær Jensen, sekr., Byløkken 25, 8240 Risskov ☎ 86 21 47 47.

E: paik. @get2net.dk

- Erik Bjerre Fisker, Holbergsgade 23, 1., 8000 Århus C. ☎ 86 12 20 30.

E: ebf68@hotmail.com



Mandag 4. september (FU)

Erik Kann, genealog, Virum: Etik i slægtsforskning.

Om de regler – skrevne såvel som uskrevne – som vi forventes at følge som slægtsforskere.

Mandag 2. oktober

Mødeaften i konfirmandstuen og på læsesalen i Arkivet.

Hvem holder ”10 minutter”? Meld dig som ”foredragsholder” til Birgit Øskov i god tid forinden. Aftenens emne er i øvrigt *Udvandrerarkivet*.

Tirsdag 17. oktober

Finn Jelstrup: Løst og fast om brug af pc-programmer, scanner, Internet m.m. til

slægtsforskningsformål. Tid og sted: kl. 19 i *Teaterloftet*, Huset, Hasserisgade i Aalborg.

Mandag 23. oktober

Aftentur til landsarkivet i Viborg.

Bussen afgår kl. 17.45 fra Aalborghallens parkeringsplads, Vesterbro 14. Læsesalen er åben for medlemmer i tiden kl. 19-22. Pris pr. person 60 kr. Tilmelding og aflevering af bestillingssedler til Ingrid Gade senest 17.10. Der må højst afleveres 3 bestillingssedler pr. deltager, og de skal være forsynet både med arkiv- og løbenummer. Der er selvfølgelig mulighed for at forske uden, at man på forhånd har afleveret bestillingssedler. Tilmelding er bindende, med mindre der sendes afbud senest 20.10.

Mandag 6. november (FU)

Inger Hartby, arkivar, Pederstrup: Navnets kulturhistorie.

Med eksempler fra folketællingerne belyses forskelle i navneskikke og opkald i håndværker- og bondeslægter.

Mandag 4. december

Mødeaften i konfirmandstuen og på læsesalen i Arkivet.

Hvem holder "10 minutter"? Meld dig som "foredragsholder" til Birgit Øskov i god tid forinden. Aftenens emne er i øvrigt *Årbøgerne*.

Tid og sted

Hvis intet andet er nævnt - kl. 19.30: Medlemsmøderne på Arkivet, Arkivstræde 1 (ved Vor Frue Kirke) og foredragene i foredragssalen over Vestbyens Bibliotek, Dannebrogsgade 43, Aalborg.

Kursusvirksomhed

- Finn Jelstrup: *WinFamily for begyndere*. 7 onsdage med start 27.9. kl. 16-19. Deltagerne arbejder med egne data, der kan tages med hjem på diskette. Der foregår ikke egentlig undervisning i slægtsforskning, men der kan forventes en del erfaringsudveksling, råd og vejledning. Nærmere oplysninger hos Finn Jelstrup ☎ 98 14 44 96.
- Finn Jelstrup: *Internet til slægtsforskning*. 3 onsdage med start 22.11.
- Finn Jelstrup: *WinFamily for øvede*. Lørdag 14.10. kl. 9-16.20.
- Finn Jelstrup: *Brothers Keeper for øvede*. Lørdag 25.11. kl. 9-16.20.
- Jørn Elstrøm Toldbod: *Slægtsforskning for begyndere*. 10 torsdage 19-21.35 med start 21.9. Nærmere oplysninger hos Jørn Toldbod ☎ 98 15 79 65.

Finns og Jørns kurser foregår under FOF-Aalborg på Kjellerupsgades Skole i Aalborg, og tilmelding skal ske til FOF ☎ 98 13 82 33.

I samarbejde med Det Nordjyske Landsbibliotek arrangeres følgende

- Onsdag 6.9. kl. 17-19 i Medborgerhusets foredragslokale - foredrag af Helen Cliff: Danske jordemødre i historisk perspektiv.
- Tirsdag 3.10. kl. 19-21.30 Biblioteket Grønlands Torv - Finn Jelstrup og Birgit Øskov: Kilder til slægtsforskning - i hjemmet, på biblioteket, på arkivet og på Internettet. Billetter fås på ☎: 99 31 50 94.
- Torsdag 2.11. kl. 19-21.30 Løvvangens Bibliotek - Finn Jelstrup og Birgit Øskov: Begynd at slægtsforske - begynd på Internettet. Billetter fås på ☎: 99 31 44 10.

Kontingent

150 kr. pr. husstand for alle foreningens tilbud, HVEM FORSKER HVAD og SLÆGTEN. Der kan købes kaffe/the - pris 5 kr.

Bestyrelse

- Birgit Øskov, fmd./kass., Rolighedsvej 56, 9400 Nørresundby ☎ 98 17 63 76.
E: bojen@daks.dk
- Ingrid Wisborg Gade, sekr., Anthon Bachs Vej 6, 9000 Aalborg ☎ 98 12 65 15.
E: iwg@post.tele.dk
- Jørgen Laustsen, Thorvaldsensvej 2, 9000 Aalborg ☎ 98 13 53 39.
E: jl.lause@get2net.dk
- May Britt Hansen, Malurtvej 21, II th., 9000 Aalborg ☎ 98 79 00 24.
E: mah@danexport.dk
- Hanne Jørgensen, Sigrundsets Vej 258B 9220 Aalborg Øst ☎ 99 34 85 66.
E: erik@nork.auc.dk
- Else Berthelsen, suppl., Jyllensgade 25A Ulsted, 9370 Hals ☎ 98 25 40 49.
E: jyllen@mail.net4you.dk
- Kurt Dahl, suppl., Offerlunden 23C, 9230 Svenstrup ☎ 98 38 11 09.
E: kurt.dahl@teliamail.dk
- Finn Hejlesen Jakobsen, revisor, Kvisten 27 9260 Gistrup ☎ 98 32 32 07.
- Kirsten Bovin, revisor, Tinesvej 52, 9380 Vestbjerg ☎ 98 29 68 30.
E: bovin@post5.tele.dk

Egns- og Slægtshistorisk Forening, Holstebro

Torsdag 21. september (FU)

Anton Blaabjerg, genealog, Viborg: Social mobilitet.

Nok var landets befolkning opdelt i sociale klasser, men for nogle lykkedes det at arbejde sig op til højere samfundsklasser, og for andre gik det den modsatte vej! Hæftet *Nutiden og Valdemar Sejr* viser eksempler på sociale nedture. AB fortæller om både op- og nedture på den sociale rangstige.

Torsdag 26. oktober (FU)

Svend Jacobsen, lektor, Frederiksberg: Bondeslægter i 1600-tallet.

Gamle regnskaber, som f.eks. gods-, lens-, ekstraskatte- og kirkeregnskaber samt de gamle tingbøger er kilder, ved hjælp af hvilke man ofte vil kunne føre bondeslægter langt tilbage i 15/1600-tallet, også i sogne, hvor kirkebøgerne først begynder væsentligt senere - alt illustreret med talrige konkrete eksempler.

Torsdag 23. november

Kirsten Linde, museumsinspektør, Hjerl Hede: Kan ting tale?

Størstedelen af de mange tusinde genstande, som indgår i genstandssamlinger bl. a. på Hjerl Hede, har gennemgået et langt "livsforløb", før de kom til museet. Det er i denne

forbindelse nærliggende at spørge om, hvorfor nogle genstande er så interessante, at vi ønsker at give dem "evigt liv" på en museumshylde. Dette spørgsmål vil KL forsøge at give svar på - for ting kan nemlig tale!

Tid og sted

Kl. 19.30 på Holstebro Museum. Kaffe og brød medbringes.

Kontingent

Pr. husstand 150 kr.

Bestyrelse

- Jytte Knudsen, fmd., Fabersvej 48, 7500 Holstebro ☎ 97 42 69 86/97 49 51 00.
- Kristian Øllgaard, kass., Østerled 2, Mejrup, 7500 Holstebro ☎ 97 42 55 10.
- Inger Krog, sekr., Hasselurten 48, 7500 Holstebro ☎ 97 42 61 62.
- Hans Toudal Pedersen, Asagården 1, 7500 Holstebro ☎ 97 42 31 40.
E: hato@post2.tele.dk
- Per Nørgaard Laugesen, Klostervej 89, Tvis, 7500 Holstebro ☎ 97 43 52 55.
- Åse Klostergaard, Naltoftevej 5, Borbjerg, 7500 Holstebro ☎ 97 46 13 59.
- Susanne Sehested, Wagnersvej 184, 7500 Holstebro ☎ 97 40 53 51.

Sæby Kommunes Historiske Forening

Tirsdag 22. august

Tur til Bangsbofortet og Bangsbomuseet. Vi mødes kl. 19 ved Bangsbofortet.

Lørdag 9. september kl. 11-17, Algade 3

Udstillingen: Gårdmalere og deres billeder.

Onsdag 25. oktober kl. 19.30

Besøg i *Superbest*, Sæby. Tilmelding ☎ 98 46 19 92.

Torsdag 2. november kl. 19.30

SparNord, Frederikshavn - Aage Egholm: Museet i Horsens Statsfængsel.

Torsdag 18. januar kl. 19.30, Algade 3

Jens Søndergaard: Mode og tøj.

Bestyrelse

- Jørgen Brunn Nielsen, fmd., Flauenskjoldvej 17, Skæve, 9532 Dybvad ☎ 98 86 90 05.
- 19

- Ninna Olsen, nstfind., Kløvermarken 7, 9300 Sæby ☎ 98 46 33 68.
- Herbert Nielsen, kass., Klostervænget 28, 9300 Sæby ☎ 98 46 13 07.
- Olav Andersen, sekr., Krogsdamvej 9, Thorshøj, 9750 Østervrå ☎ 98 95 60 61.
- Rita Brix Gregersen, P. Mønstedvej 25, 9300 Sæby ☎ 98 46 19 92.

- Børge Trangeled, Østkystvejen 111, Lyngså, 9300 Sæby ☎ 98 46 90 42.
- Frede Jensen, Hyldevej 12, Hørby, 9300 Sæby ☎ 98 46 61 12.

Sekretariat: Byhistorisk Arkiv, Sæby Museum, Algade 3, 9300 Sæby ☎ 98 46 10 77.



Tirsdag 5. september kl. 14-17

Første tirsdag i måneden i Marie Lauritzens Hus: åbent hus.

Onsdag 13. september kl. 19.30

Besøg på Institut for Sønderjysk Lokalhistorie. Tilmelding senest 1. september.

Tirsdag 26. september kl. 19.

Studiekreds i *Gotisk Skriftlæsning* v/ Niels P. Bladt begynder.

Tirsdag 3. oktober kl. 14-17

Første tirsdag i måneden i Marie Lauritzens Hus: åbent hus.

Onsdag 4. oktober kl. 19.30

Foredrag. Emnet og foredragsholderen bekendtgøres i medlemsbrevet.

Onsdag 18. oktober kl. 19.30 (FU)

Birgit Øskov fortæller om skolearkiver, og hvad vi kan bruge dem til.

Tirsdag 7. november kl. 14-17

Første tirsdag i måneden i Marie Lauritzens Hus: åbent hus.

Onsdag 15. november kl. 19.30

Aneaften. Vi hører om Moltrup Lokalhistoriske Forening.

Tirsdag 28. november

Gotisk skriftlæsning slutter i år, men begynder igen 16.1.

Tirsdag 5. december kl. 14-17

Første tirsdag i måneden i Marie Lauritzens Hus: åbent hus.

Onsdag 6. december kl. 19.30

Juleafslutning.

Onsdag 10. januar kl. 19.30

Generalforsamling ifølge lovene.

Kontingent

100 kr., par 125 kr.

Mødested

Hvis ikke andet er nævnt, er mødestedet Marie Lauritzens Hus, Bramdrup Vestergade 7, Bramdrup, 6100 Haderslev.

Bestyrelse

- Orla Iver Madsen, fmd., Skovbrynet 15, 6100 Haderslev ☎ 74 52 15 14.
E: oim@get2net.dk
- Peter Vagn Andersen, Frifeldtvej 6, 6240 Løgumkloster ☎ 74 77 52 85.
- Hanne Franck, kass., Havrevænget 12, 6100 Haderslev ☎ 74 53 08 19.
Svend Aage Mikkelsen, sekr., Højgård 18, 2 tv., 6200 Aabenraa ☎ 74 62 15 75.
- Niels Peter Bladt, Bjørnøvej 3, Starup, 6100 Haderslev ☎ 74 52 41 95.



Torsdag 21 september

Marianne Hulstrøm, fmd., Lokalhistorisk Arkiv,
Korsør: Slægtsforskning i Sverige.

Torsdag 5. oktober

Vi snakker slægtsbog.

Torsdag 19. oktober

Anne Pedersen: Mette Fog Pedersen.

Torsdag 2. november

Arkivmøde.

Torsdag 16. november

Aneaften.

Torsdag 30. november

Julekomsammen.

Tid og sted

Kl. 19-22 på Korsør Bibliotek.

Kontingent

125 kr., par 150 kr. - inkl. SLÆGTEN.

Bestyrelse

- Karin Vedel, fmd., Højen 21, 4220 Korsør ☎ 58 37 11 19.
- Edith Ørbech Madsen, kass., Baggade 39, 4220 Korsør ☎ 58 37 01 63.
- Vagn Winther, Grevsensgade 20, 4220 Korsør ☎ 58 37 41 85.
- Anni Iversen, Rønne Allé 7, 4220 Korsør ☎ 58 37 48 03.
- Gerda Christiansen, Elme Allé 32, 4220 Korsør ☎ 58 37 26 74.



Onsdag 6. september

Lise Høyrup, cand.mag., konsulent: Erin-
dringsinterview til slægthistorie.

Mandag 2. oktober kl. 19, Teatercafeen i
Køge

Vi mødes med *Sydkystens Slægthistoriske Forening* og *Slægthistorisk Forening for Østsjælland* til en anebytte-aften. Kaffe/te kan købes på stedet. Tilmelding på medsendte skema senest 6.9.

Torsdag 9. november

Viggo Poulsen, slægtsforsker, Græsted: Om
min slægt, som starter med Edvard von Essen,
1640, i Nakskov.

VP er en god fortæller, så vi ser frem til en
interessant aften.

Onsdag 6. december

Julemøde.

Vi hygger os, og har du en god historie om
oplevelser under slægtsforskningen, så kom
frem med den.

Torsdag 11. januar 2001

Medlemsmøde.

Er der nogle, der har lyst til at holde ca. 10-
minutters foredrag om egen slægtsforskning
eller f. eks. udarbejdelse af en slægtsbog?

Tid og sted

Kl. 19.30 i Mormonkirkens mødelokale, Låd-
denhøj 123 (busstop på Låddenhøj og Hol-

bækvej ved Viemosen). NB: Mødet i Køge 2.10. begynder kl. 19.

Kontingent

150 kr., par 200 kr., inkl. SLÆGTEN og foreningens årsskrift. Gæster 20 kr. pr. møde.

Bestyrelse

- Kit Bisgård, fmd., Åstoftens 14, Svogerslev, 4000 Roskilde ☎ 46 38 35 14.
E: kitbi@get2net.dk
- Flemming Molin, kass., Dr. Ingeborgs Vej 1, 4000 Roskilde ☎ 46 35 31 18.
E: molin@post5.tele.dk

- Karna Hansen, sekr., Klokkervej 30, 4000 Roskilde ☎ 46 36 10 56.
E: karna.hansen@post.tele.dk
- Niels-Bjarne Kristensen, Dr. Sofiesvej 22, 4000 Roskilde ☎ 46 35 37 73.
E: labenbk@post11.tele.dk
- Esther Andersen, Roskildevænget 47, st.th., 4000 Roskilde ☎ 46 35 33 23.
E: esther-soren-andersen@mail.tele.dk

OBS - Ny hjemmeside-adresse!
Foreningens hjemmeside på Internettet:
<http://home6.inet.tele.dk/jvo/rsgp>

Slægtshistorisk forening for Sydsjælland

Onsdag 6. september

Ekskursion/guidet tur til Det Kgl. Bibliotek.

Afgang med bus fra "Trolden" kl. 18. Deltagerpris 50 kr. pr. deltager alt inkl. Max. 25 deltagere: "først til mølle". Turen er overtegnet. Viser der sig tilstrækkelig interesse for det, arrangerer vi en tur igen.

Onsdag 11. oktober

Medlemsmøde med auktion.

Medlemmerne opfordres til at komme, fortælle og vise eksempler fra deres eget slægts-historiske arbejde, samt medtage deres problemer vedr. egen slægtsforskning. Hvis nogen har bøger, der ønskes solgt på auktion, anført med mindstepris, gives besked til kassereren inden 1.10.

Onsdag 15. november (FU)

Gerda Bonderup, lektor, Århus Universitet: Ægteskaber i krise.

Det er en myte, at parforholdet i de gode gamle dage var trygt og mere stabilt end nu. GB har undersøgt skilsmissegæfærdigheden gennem 350 år og vil fortælle om sin forskning.

Tirsdag 5. december

Julemøde.

Poul Erik Nielsen fortæller - han var fjerde generation i lige linie som graver ved Hammer Kirke, inden han gik på efterløn sidste efterår. PEN kan selv huske tilbage til 1940'erne, men med både far, farfar og oldefar som forgængere i jobbet som den lokale graver, kan han fortælle historier, der næsten går helt tilbage til istiden. Mødet foregår i "Pejsestuen" med de sædvanlige traditioner omkring julemødet.

Onsdag 10. januar 2001 (FU)

Sv. E. Gotlieb, Rigsarkivet: Slægtsforskning i de militære arkiver.

Lidt om lægdsruller/sørruller. Hvad indeholder et militært arkiv? Søge- og hjælpemidler, militære stambøger og meget mere. De militære arkiver er en sand guldgrube for enhver slægtsforsker.

I det omfang det ønskes, kan man forud sende korte skriftlige spørgsmål, som ønskes indarbejdet i foredraget.

Kontingent

Enkeltmedlemmer 90 kr., og par 150 kr. Ikke-medlemmer 30 kr. pr. møde.

Tid og sted

Hvor ikke andet er anført, er mødetidspunktet kl. 19.30-22 - i lokale 217 på Grønnegades Kaserne.

Kursusvirksomhed

- LOF afholder kurser i slægtsforskning under ledelse af Ole Pilegaard Hansen. Personer, der ønsker at deltage i kurserne, bedes holde øje med annoncering i dagspressen samt LOFs "blå kursushæfte", der omdeles til samtlige husstande i Næstved Kommune. Kurserne afholdes på Næstvedegnens Lokalhistoriske Arkiv.

Bestyrelse

- Henning Ballegaard, fmd., Vagtelvej 35, 4700 Næstved ☎ 55 75 15 24.
E: henbal@post7.tele.dk

- Ole Pilegaard Hansen, kass., Fyrrevej 7, Fensmark, 4700 Næstved ☎ 55 54 64 05.
E: pilbach@teliamail.dk
- Keld Andersen, sekr., Askovvej 23, Aaside, 4733 Tappernøje ☎ 55 96 57 36.
- Knud Rahbæk Frederiksen, Fællesejervej 14, 4700 Næstved ☎ 55 72 55 08.
E:aogkrf@mail1.stofanet.dk
- Karin Mørck, Kildebakken 14, 4700 Næstved ☎ 55 72 74 74.
E: karin.morck@mail1.stofanet.dk



Tirsdag 5. september (FU)

Jytte Skaaning, genealog, Odense: Begravelses- og stolestaderegistre.

Hvordan disse kan bruges, hvor kirkebogen er gået tabt. Stolestaderegistret fra Assens vil blive benyttet. Uoverensstemmelser om stolestader kunne blive til retssager.

Tirsdag 3. oktober (FU)

Svend Jacobsen, adjunkt, Frederiksberg: Tingbøger.

I mange landsogne findes først kirkebøger efter år 1700. Tingbøgerne, der ofte rækker betydeligt længere tilbage i tid, bliver derfor en vigtig kilde til også at føre bondeslægter langt tilbage. Foredraget koncentrerer sig om de gamle 1600-tals kirkebøger.

Tirsdag 7. november (FU)

Jens Skriver, lic.phil., Brabrand: Hoveriet i praksis.

Hvad var hoveri? Hvordan fungerede det i praksis? Hvad betød det for de bønder og husmænd, der udførte det? Og for gods-ejerne? Hvordan gik det for sig, da vore egne aner ydede hoveri? Bliver belyst ved hjælp af retssager og eksempler på, hvordan vi kan gense vore egne aner i hoverikilder.

Tirsdag 5. december (FU)

Anton Blaabjerg, genealog, Viborg: Professionel slægtsforskning og udformning af biografier.

Hvordan sammensættes fundene fra arkivet til levnedsløb og familieskildringer? Hvordan sammensættes den traditionelle slægtsbog med forslægt og efterslægt?

Tirsdag 2. januar 2001 (FU) - bemærk venligst: i "Salen", Hovedbiblioteket

Hans Jørgen Marker, universitetslektor, Odense: Dansk Data Arkiv og slægtshistorikerne.

DDA har indsamlet historiske forskningsmaterialer siden 1973. I de senere år er der i forbindelse med kildeindtastningsprojektet også opbygget en stor samling af persondata. DDA er tilgængelig på flere måder: Disketter, cd-rom og Internet, I aften præsenteres det gennem Internet og på storskærm.

Tid og sted

Kl. 19.30 i kirkesalen, Sct. Jørgens Gaard, Hospitalsgade 4, Kolding - bortset fra 2.1.

Kontingent

150 kr., par 200 kr., gæster 25 kr.

Bestyrelse

- Søren Stengaard, fmd., Jernbanegade 10, 6580 Vamdrup ☎ 75 58 39 46.
- Anneline Jensen, Låsbytoft 6, 6000 Kolding ☎ 75 52 34 35.

- Per Thornberg, nstfmd., Tandholtvej 5, 6000 Kolding ☎ 75 52 43 70.
- Martin Gubi, sekr., Ringstedvej 13, 6000 Kolding ☎ 75 52 74 92.
- Henning Haugaard, red., Brændkjærgade 46, 6000 Kolding ☎ 75 50 43 39.
- E: heha@get2net.dk



Slægtshistorisk Selskab for Østsjælland

Onsdag 6. september

Erik Kann: Regnskaber, som kilde til slægtsforskning.

Regnskaber - det er da ikke noget slægtsforskere kan bruge! Sådan tænker mange, men det er bestemt ikke tilfældet. Således indsendtes hvert eneste år regnskaber over opkrævede skatter fra de lokale amtsstuer til Rentekammeret i København. Regnskaberne skulle revideres og afstemmes i forhold til medfølgende bilag - der i det væsentligste bestod af personmandtaller! Og på godsforvalternes kontorer rundt om på herregårdene opnoteredes omhyggeligt hver eneste restance blandt godsets fæstebønder. Jo - der er mange nyttige oplysninger at finde i regnskabsmaterialet. Illustreret med praktiske eksempler.

Mandag 2. oktober

Almindeligt medlemsmøde, som vi forsøgsvis udvider og kalder "anebytteaften", idet *Sydkiystens Slægtshistoriske Forening* med hjemsted i Greve og *Roskildeegnens Selskab for Genealogi og Personhistorie* deltager.

Torsdag 9. november

Otto Rasmussen, redaktør af *Dansk Møllereforenings* blad: *Møllen*, Odense: Hverdagen

og tilværelsen som møllefolk. Deres status og forholdet til det øvrige samfund.

Mandag 4. december

Julemøde, som kun er for foreningens medlemmer. Programmet er endnu ikke fastlagt, men vil blive bekendtgjort i *Stamtræet*.

Tid og sted

Hvor intet andet er nævnt: Kl. 19 på Musikcafeen - Teaterbygningen i Køge.

Kontingent

150 kr. - par 200 kr.- gæstekort 25 kr. Julemødet er kun for medlemmer.

Bestyrelse

- Raymond Brix, fmd., Skovparken 66 st.th. 4600 Køge ☎ 56 63 93 60.
- Henning Christensen, nstfmd., Kratvænget 16, 4622 Havdrup ☎ 46 18 54 91.
E: henning-christensen@mobilixnet.dk
- Elly Daugaard Hansen, kass., Tranholmsvej 18A 4600 Køge ☎ 56 66 31 12.
- Henning Mathiesen, red. af *Stamtræet*, Ringstedvej 119, Lellinge, 4600 Køge ☎ 56 66 00 77.
- Kirsten Bytofte Nielsen, sekr., Storeholm 49, 2670 Greve ☎ 43 90 69 88.



Tirsdag 5. september

Studiekreds i gotisk. Materialeudgifter 50 kr. betales første gang.

Tirsdag 12. september (FU)

Birgit Løgstrup, arkivchef, Rigsarkivet: Rigsarkivet og jyderne.

Hvordan kan man bedst benytte Rigsarkivet, når man kommer langvejs fra? Hvordan forbereder man sig hjemmefra? Hvilke faciliteter er der til rådighed? Hvordan er læsesalen indrettet? Hvad kan udlånes? Hvad er filmet? Hvad kan købes? Til sidst nogle arkivgrupper, der er særlig givende for slægtsforskere: Testaments-, gratial- og naturalisationsprotokoller, blanketregnskaber mv.

Tirsdag 26. september

Studiekreds i gotisk.

Tirsdag 3. oktober

Studiekreds i gotisk.

Tirsdag 10. oktober (FU)

Jens Skriver, lic.phil., Brabrand: Hoveriet i praksis.

Hvad var hoveri? Hvordan fungerede det i praksis? Hvad betød det for de bønder og husmænd, der udførte det? Og for gods-ejerne? Hvordan gik det for sig, da vore egne aner ydede hoveri? Problemerne vil blive belyst ved hjælp af retssager og eksempler på, hvordan vi kan gense vore egne aner i hoverikilderne.

Tirsdag 24. oktober

Studiekreds i gotisk.

Tirsdag 7. november

Studiekreds i gotisk.

Tirsdag 14. november (FU)

Svend Jacobsen, adjunkt, Frederiksberg: Gamle regnskabers brug i slægtsforskningen.

I foredraget omtales en række regnskaber som f.eks. amts-, lens-, gods-, kirke- og ekstraskatteregnskaber, som ikke kun består af tal, men som også indeholder en mængde personal- og slægthistoriske oplysninger. Alt sammen belyst ved eksempler.

Tirsdag 28. november

Studiekreds i gotisk.

Tirsdag 5. december

Julemøde.

Tid og sted

Kl. 19 på Silkeborg Medborgerhus, Søvej 3.

Kontingent

100 kr., par 150 kr.

Bestyrelse

- Ulla Nørskov, fmd., Solbakkevej 67, 8600 Silkeborg ☎ 86 82 07 14 eller 20 82 07 14. E: bent.ulla@vip.cybercity.dk
- Vivi Bøgestrand, nstfmd., Trymsvej 20, 8600 Silkeborg ☎ 86 82 32 43.
- Karl Kristensen, kass., Tingvejen 4, 8600 Silkeborg ☎ 86 81 63 30.
- Ole Brodersen, sekr., Balle Kirkevej 74, 8600 Silkeborg ☎ 86 81 26 49.
- Bent Kokborg, Spurvevej 9, 8654 Bryrup ☎ 75 75 76 06.



Mandag 7. august kl. 19-ca. 20.30

Vi besøger Politihistorisk Museum, Fælledvej 20, 2200 Kbh. N - og mødes foran indgangen.

Politiet har sit eget museum, der findes i en gammel, fredet ejendom i hjertet af København. Det navnkundige *Kriminalmuseum* har efter års omflakkende tilværelse fået plads som en del af *Politihistorisk Museum*, der viser politiets udvikling gennem tiderne fra bysvende, vægttere, politiet og frem til korpsets nuværende status. Efter en renovering i 1999 kan museet byde på en spændende og historisk oplevelse omkring politiets virke.

Obs. max. deltagerantal 30 - Husk tilmelding til formanden. Foreningen betaler rundvisningen, I betaler selv 25 kr. for indgangen.

Mandag 4. september kl. 19-22

Besøg på Landsarkivet for Sjælland.

Jan Pedersen holder et oplæg om lægdsruller - derefter forskning på egen hånd.

Mandag 2. oktober

Almindeligt medlemsmøde. Hvem vil fortælle om sin forskning?

Mandag 6. november

Knud Prange: Hvordan man fører en bonde-slægt tilbage til 1400-tallet.

Mandag 4. december

Juleafslutning efter traditionen med gløgg, æbleskiver og selskabslege. Pris 25 kr. Husk tilmelding til formanden senest 20.11.

Tid og sted

Ordinære møder er kl. 19 i mødelokalerne på Tårnby Hovedbibliotek, Kamillevej 10, Kastrup. Kaffe, øl og vand kan købes.

Tilmelding

til ekskursioner, arkivbesøg, ture, o. lign. sker ved telefonisk henvendelse til formanden ved programmets udsendelse.

Kontingent

100 kr. pr. år. Par 150 kr. Betales pr. giro til kassereren i januar. Gæstebetaling ved foredrag 20 kr. pr. gang.

Bestyrelse

- Britta S. Mortensen, fmd., Diesen Allé 25, 2791 Dragør ☎ 32 94 17 12.

E: staugrd@post10.tele.dk

- Bitten Westergaard, nstfmd., Fortgård Allé 12, 2770 Kastrup ☎ 32 50 64 67.

- Anders Gadegaard, kass., Holdkærs Ager 183, 1 tv., 2770 Kastrup ☎ 32 51 10 87.

- Niels Gjermansen, sekr., Sirgræsvej 130, 2770 Kastrup ☎ 32 52 34 03.

E: ng@mail.tele.dk

Hjemmeside på Internettet: <http://home13.inet.tele.dk/nlg>, hvor foreningens program endvidere kan ses.

- Karl-Gunner Petersen, Jægervej 23, 2791 Dragør ☎ 32 53 14 30.

Ry Slægtshistorisk Forening

Onsdag 13. september

Kort præsentation af arkivernes vigtigste slægtshistoriske kilder. Kirkebøger, folketæl-

linger, lægdsruller, skifteprotokoller m.m. gennemgås. Hvad indeholder de, og hvordan kan vi bruge dem?

Onsdag 4. oktober kl. 19.30 Hylke Egnssarkiv

Anna Rasmussen: Hylke By.

Tilmelding til fmd. senest 2.10. med oplysning om kørselsbehov/tilbud.

Onsdag 11. oktober

Den gotiske skrift i de slægtshistoriske kilder. Skriftens historie med eksempler på "hænder" og tydningen af disse. Ultrakort introduktion til læsning af gotisk håndskrift.

Onsdag 8. november

Udskiftningen i Danmark i 1700-tallets slutning. Historien bag den store jordudskiftning. Principperne og omlægningen af det danske bondesamfund. Hvilken betydning fik det for den enkelte bonde?

Onsdag 22. november

Computer i slægtsforskning.

Medbring din pc, eller hvis du går og overvejer at købe, så vil vi se på de forskellige muligheder/problemer med brugen af computeren i slægtsforskning. Hvordan man kan lave hjemmesider på Internettet, og hvordan egen slægtsforskning kan præsenteres. Der er mulighed for at medbringe sin egen pc og få installeret de nødvendige programmer, samt få instruktion i brug af samme.



Onsdag 4. oktober

Medlemsaften: Præsentation af nye materialer i vort arkiv.

Lørdag 14. oktober kl. 7.15

Tur til landsarkivet i Viborg.

Tilmelding til Grethe Jensen senest 12.10. Meddel ved tilmeldingen, om du er "selvkø-

Onsdag 6. december

Juleafslutning. Vi mødes på Låsby Skole og afslutter på Lindevej 3.

Tid og sted

Hvis intet andet er nævnt: Foreningscentralen på Låsby Skole kl. 19.30.

Kontingent

150 kr. for enkelt-medlemsskab og 225 kr. for husstandsmedlemsskab, kontingentet er inkl. HVEM FORSKER HVAD og SLÆGTEN. Kontingent ved indmeldelse i efteråret er 50 kr. excl. HFH og Slægten.

Bestyrelse

- Knud Aagaard, fmd., Kirkevej 73, 8670 Låsby ☎ 86 95 15 86.
E: kaagaard@post3.tele.dk
- Svend Ingerslev-Olesen, nstfmd., Lindevej 3, 8670 Låsby ☎ 86 95 11 22.
- Rita Harder, kass., Bøgevej 2, 8680 Ry ☎ 86 89 19 37.
- Kaj Ahlburg, sekr., Kildebakken 36, 8680 Ry ☎ 86 89 14 63.
E: kahlburg@post5.tele.dk
- Inger Olsen, Skovagervej 3, 8680 Ry ☎ 86 89 32 52.

Foreningens hjemmeside på Internettet: <http://home3.inet.tele.dk/kaagaard/>

rer" eller "medkører". Vi kører fra Mejerigade kl. 7.15 – hjemkomst ca. kl.18.

Onsdag 1. november

Agnete Madsen, cand.mag.: Uægte børn og ugifte mødre. Skæbner og livshistorier fra de sidste 200 år.

AM tager udgangspunkt i sin egen familie, hvor der i alle generationer, 7 slægtled bagud, findes børn født udenfor ægteskabet. Historien starter på Bethesdahjemmet i Århus i 1917: "Rednings- og Føde-hjemmet for den første Gang forførte ubemidlede Pige". Menighedshuset, Bredgade, Brønderslev. Kaffe kan købes.

Tirsdag 28. november

Julemøde i Menighedshuset, Bredgade, Brønderslev. Kaffe kan købes.

Tid og sted

Hvor intet andet er anført kl.19.30 i foreningens lokaler i Mejerigade 9 (ved biblioteket), Brønderslev.

Åbningstider

- Hver onsdag: Åbent hus kl. 13-17.
- Hver torsdag: Åbent hus kl. 19-22.
- *Gotisk læsning – studiekreds for medlemmer* – start onsdag 13. 9. kl. 9.30– 11.30. Derefter hver onsdag.

Kontingent

75 kr., par 100 kr.

Bestyrelse

- Grethe Jensen, fmd., Vesterholtvej 35, Kraghede, 9382 Tylstrup ☎ 98 26 15 39. E: grethe@Obcon.dk
- Kirsten Aagaard Andersen, nstfmd., Haraldsgade 2, 9700 Brønderslev ☎ 98 82 10 17. E: kirsten-aagaard@mail.tele.dk
- Annalise Sørensen, kass., Hvilshøj Mark 125, Ø. Brønderslev, 9700 Brønderslev. ☎ 98 81 14 49. E: lis.s@post.cybercity.dk
- Gunnar Wiant Pedersen, sekr., Rødbøgevej 9, 9382 Tylstrup ☎ 98 26 17 45. E: gunnar.pedersen@mail.tele.dk
- Poul Birkholt, Peder Møllers Plads 4, 2/5, 9700 Brønderslev ☎ 98 82 55 03. E: Birkholt@get2net.dk

Hvidovre Slægtsforskere.



forening af slægtsforskere
oprettet den 1. august 1993.



Mandag 4. september kl. 14

Årsmøde, hvor vi vælger bestyrelse og sæson møder.

Tirsdag 5. september kl. 14

Velkomst med "godt i gang møde" + nyhed fra Internettet.

Tirsdag 12. september kl. 14

Præsentation af nyt slægtsforskerprogram *Family Ties*.

Tirsdag 19. september kl. 10

Besøg på Københavns Stadsarkiv.

Tirsdag 26. september kl. 14

Gotisk læsning og gamle dokumenter (evt. foredrag).

Tirsdag 3. oktober kl. 14

Slægtsbogen begynder at tage form i databasen.

Tirsdag 10. oktober kl. 14

Foredrag ved Tommy Christensen, Herlev Lokalarkiv.

Tirsdag 17. oktober kl. 14

Folketællinger på Internettet + gotisk læsning.

Tirsdag 24. oktober kl. 14

Gotisk læsning + søgning i mormonregistret.

Tirsdag 31. oktober kl. 14

Vestsjællands amts konsulent (foredrag om arkiverne).

Tirsdag 7. november kl. 10

Efter ønske genbesøg på Københavns Stadsarkiv.

Tirsdag 14. november kl. 14

Surfing på Internettet om slægtsforskning m.m.

Tirsdag 21. november kl. 14

Scanning af billeder og tekst på computer.

Tirsdag 27. november kl. 14

Opfølgning af slægtsprogram *Family Ties*.

Tirsdag 5. december kl. 14

Film og billeder fra turen til Skødshoved (evt. Internet).

Tirsdag 12. december kl. 14

Juleafslutning.

Tid og sted

Hver mandag er der undervisning i computerprogrammer fra kl. 13 til kl. 16, hvis I har

skrevet jer på i vores kalender til en times undervisning, samt læsning af mikrokort fra kirkebøger og mormonarkiver. Mikrokort af kirkebøger kan bestilles og hjemtages fra landsarkivet i Viborg - pris: 15 kr. pr. stk. med 24 sider kirkebog.

Besøg på arkiver aftales tirsdagen *før* besøget.

Hvidovre Rytterskole, Hvidovre Kirkeplads 1

☎ 36 47 34 44.

E: hvidovrerytterskole@mail.tele.dk

Kontingent

100 kr. pr. sæson samt 100 kr. i indskud for nye medlemmer.

Bestyrelse

- Dan Olsen, Spurvehøjvej 17, st.tv., 2650 Hvidovre ☎ 36 78 86 42/fax 36 49 31 81. E-mail: davao@post.tele.dk
- Grethe Sperling, kass., Ivar Poulsen, nstfmd., Eli Olsen, sekr., Jens-Chr. Nielsen revisor.



Slægts- og Lokalhistorisk

Forening for Østdjursland

Tirsdag 3. oktober (FU)

Kai J. Palomäki Schmidt, skoleinspektør, Haderslev: Finnebørn i Danmark.

KS vil fortælle os lidt om den historiske baggrund, men mest ud fra sine egne oplevelser som finnebarn i Danmark, og om den største organiserede børneflytning, der nogensinde har fundet sted. Der kom cirka 4000 børn til Danmark. Vi skal høre om, hvordan de kom af sted fra hjemmet, og om hvordan det var at komme til nye mennesker, der ikke forstod et ord af, hvad børnene sagde. Til slut skal vi høre om foreningen "Finnebørn i Danmark".

Tirsdag 7. november (FU)

Britta Mosdal, museumsinspektør, Grenaa: De gamle købmandsgårde i Grenaa - deres opvækst, liv og afvikling.

Grenaa er en middelalderlig købstad, til hvem kongen engang i sandsynligvis 12/1300-tallet gav det privilegium at have handelsmonopol for størstedelen af Djursland - at være områdets "købestad". Handelsmonopolet betød, at bønderne måtte til købstaden for at afsætte deres varer og for at handle ind.

En købmandsgård var således et livfuldt sted med mange aktiviteter. Da handelsmonopolet blev ophævet, dalede købmandsgår-

denes betydning for til sidst helt at forsvinde i bybilledet.

Lørdag 16. december

Årets juletur går til Glæsborg Kirke.

Vi mødes ved kirken kl.14, hvor lektor Palle Schødt Rasmussen vil fortælle os om kirkens historie. Det menes, at den en gang har hørt under herregården Hedegaard, der senere er overtaget af Meilgaard. Kirken har et romansk skib af granitkvadre. I den senere middelalder er koret ombygget til sin nuværende skikkelse. Ved samme tid overhøvelvedes kirken, og tårnet tilbyggedes. I tårnrummet har der tidligere været en begravelse for medlemmer af familien Rosenørn til Meilgaard. Det skal vi høre mere om.

Efter besøget i kirken vil vi drikke kaffe og julehygge på Meilgaard Slotskro.

Af hensyn til kaffebordet er forud tilmelding nødvendig og skal ske til Willy Helbo, Stationsvej 4, 8570 Trustrup - ☎ 86 33 41 32 - senest 12.12.

Tid og sted

Hvor andet ikke er anført, er det kl. 19 i center "Posthaven", Posthaven 48, Grenaa.

Kontingent

100 kr. - par 160 kr.

Kursusvirksomhed

- Onsdage 27/9 - 25/10 - 22/11 - 31/1 - 28/2 - 28/3: *Familieportrætter og andre portrætter*

v/ arkivar Børge Kjær, Grenaa Egnsarkiv. Kurset finder sted på arkivet kl. 19.

Det handler ikke om slægtsforskning - men alligevel. Har man nøjsommeligt samlet materiale om sin slægt, så føler man måske nogle gange trang til at portrættere nogle af personerne i familien. Men hvordan skriver man en sådan biografi, og hvordan finder man et så fyldigt kildemateriale som muligt?

Det bliver der lejlighed til at høre mere om på ovennævnte kursusaftener. Der vil blive lagt vægt på, at vi hele tiden gennemgår og arbejder med konkrete eksempler - også oplæg fra kursusdeltagerne. Dog kan man sagtens deltage uden at lave oplæg. Man kan deltage i diskussionerne - eller blot høre på og lade sig inspirere.

Kursusgebyr 200 kr. Forud tilmelding til Arkivet - ☎ 86 32 65 77 - er nødvendig.

• Onsdag 1. november

v/ assistent Bent Kjeldsen, Grenaa Egnsarkiv. Kurset finder sted på arkivet kl. 19.

Vi skal denne aften høre om den rivende udvikling, der foregår på Internettet, og som slægtsforskere med fordel kan drage nytte af. Via Internettet har man mulighed for at komme ind på et utal af databaser, der f.eks. kan indeholde kirkebøger, folketællinger, baser over personer, der har fået arbejdsopholdstilladelse, indfødsret eller måske er udvist af landet og mange flere. Der er også adgang til diverse arkiver - så vel indenlandske som udenlandske.

Af pladshensyn under demonstrationen er det nødvendig med forud tilmelding, som skal ske til Bent Kjeldsen, Grenaa Egnsarkiv - ☎ 86 32 65 77 - hvor BK træffes om eftermiddagen.

Bestyrelse

- Ib Asmussen, fmd., Krokusvej 10, 8500 Grenaa ☎ 86 32 31 71.
E: ibasmussen@mail.tele.dk
- Leif Ryttertoft, nstfmd., Fuglevænget 60 st. tv., 8500 Grenaa ☎ 86 30 08 78.
- Inga Witt, kass., Storegade 42 st. tv., 8500 Grenaa ☎ 86 32 77 39.
- Anna M. Antonsen, sekr., Enghavevej 10, 8500 Grenaa ☎ 86 32 49 88.
- Anni Reintoft, Ebeltoftvej 17, Øksenmølle, 8400 Ebeltoft ☎ 86 36 37 31.



Slægtshistorisk Forening for Storstrøms Amt

Lørdag 23. september kl. 13

Peter Korsgaard, arkivar, Matrikelarkivet:
Matriklen gennem tiderne.

Kort- og matrikulering er i de fleste tilfælde ikke det første sted, man som slægtsforsker vil gå til.

Onsdag 11. oktober

Anebytning/Medlemsaften.

Tag din slægt med og lad os se, hvor langt du er kommet - måske er vi i familie med hinanden. Har du problemer, kan andre medlemmer måske hjælpe.

Tirsdag 28. november

Lars Graff Nielsen: Ældreforsorgen gennem tiderne.

Lysbilledforedrag, hvor vi hører om, hvordan de ældre havde det i gamle dage, og om hvordan man tog sig af dem, da der ingen plejehjem og pensionsordninger var.

Tid og sted

Foredragene afholdes, hvis ikke andet er anført, kl. 19.30 på Det gamle Bibliotek, Rosen-

vænget 17, Nykøbing F. Medbring drikkevarer til pausen.

Kontingent

110 kr., par 170 kr., arkiver/biblioteker 50 kr. For ikke-medlemmer betales 25 kr. ved hvert foredrag.

Bestyrelse

- Ina Antonsen, fmd., Nykøbingvej 65, 4863 Eskilstrup ☎ 54 43 64 28.
- Kirsten Esbensen, nstfmd., Ejegodvej 21, 1.th, 4800 Nykøbing F. ☎ 54 85 19 33.
- Børge Antonsen, kass., Nykøbingvej 65, 4863 Eskilstrup ☎ 54 43 64 28.
- Ove Jørn Mortensen, sekr., Græsvænget 12, 4760 Vordingborg ☎ 53 77 36 58.
- Jette Stoltenberg, red., Hallingparken 7, 6.sal, 2660 Brøndby Strand ☎ 43 73 04 02.
- Erik Dyrborg, Gøgeurtvej 11, Marielyst, 4873 Væggerløse ☎ 54 13 64 01.
- Susanne Poulsen, Thorsensvej 30, 4800 Nykøbing F. ☎ 54 85 98 85.



Torsdag 21. september

Ove Nielsen, Stiftsmuseet i Maribo: Fattigforsorg - om livet i fattighuset/fattiggårdene i gamle dage.

Torsdag 26. oktober

Bjørn Fisker Ohl, (en spændende fortæller) Nysted: Gustav Wieds barn- og ungdom på Vestlolland. Han var født i 1858, Holmegård i Branderslev.

Lørdag 2. september/onsdag 6. september
Ture til landsarkivet i Kbh.- se vedlagte bilag.

Torsdag 23. november

Besøg i Rudbjerg Lokalhistoriske Arkiv. 31

Britt og Ib Walbum vil fortælle om og vise os det nylig oprettede slægtsforskningsarkiv.

Samkørsel fra Jernbanegade 8 kl. 18.30. Ved tilmelding på ☎ 54 92 09 61 meddel venligst, om man er "selv-" eller "medkører".

Torsdag 7. december

Julemøde - hvor vi vil hygge os med, hvad dertil hører. Kom og vær med!

Tid og sted

Foredrag og møder holdes, hvis ikke andet er anført, kl. 19 i Nakskov lokalhistoriske Arkivs nye lokale (avissalen), Jernbanegade 8, Nakskov. HUSK at medbringe kop eller krus, da der kan købes kaffe/the ad libitum for 5 kr.

Nordsjællands Slægtshistoriske Forening



Mandag 18. september

Anton Blaaberg, genealog, Viborg: Social mobilitet.

– om, hvordan landets befolkning var opdelt i sociale klasser, men for nogle lykkedes det at arbejde sig op til højere samfundsklasser, og for andre gik det den modsatte vej.

Mandag 16. oktober

Svend Gottlieb, arkivar: Slægtsforskning i de militære arkiver.

Mandag 13. november

Ida Frøkjær-Jensen, forfatter, Vallekilde: De drog ud fra Dragsholm – på sporet af N.F.S. Grundtvig i Nordamerika.

Lysbilledforedrag.

Mandag 4. december

Tove Jørgensen: "Renlighed er en god ting", sagde kællingen. Hun vendte særken, fordi julen stod for døren.

Kontingent

75 kr. pr. person - 125 kr. pr. par årligt.

Bestyrelse

- Helge Rasmussen, fmd., Havebyen 17, 4900 Nakskov ☎ 54 92 09 61.
- Michell Nellemann, nstfmd./sekr., Winchellsgade 33, 4900 Nakskov ☎ 54 92 70 32.
- Gunner Larsen, kass., Hardenbergvej 17, 4900 Nakskov ☎ 54 92 37 84.
- Erling J. Hansen, Pederstrupvej 20, 4900 Nakskov ☎ 54 92 20 11.
- Margrethe Nellemann, Østergade 8, 4900 Nakskov ☎ 54 92 83 29.

Med udgangspunkt i skifter fra 1750.

Tid og sted

Kl. 19 i biblioteket, Skovensvej 4, Allerød.

Kontingent

125 kr. for enlige, 175 kr. for par. Gæster 20 kr. pr. møde.

Bestyrelse

- Ib Hvidberg Hansen, fmd., Vesterbrogade 84, 3250 Gilleleje ☎ 48 30 15 95.
- Arne Kej, nstfmd., Stenhøjen, Hesbjerg, 3250 Gilleleje ☎ 49 71 72 32.
- Bitten Mølgaard, kass., Leerbjerg Aasen 2, Bakkebjerg, 3230 Græsted ☎ 48 71 50 46.
- Carl Bjerring Andersen, sekr., Ålholm-parken 36, 3400 Hillerød ☎ 42 26 57 28.
- Lilly Hansen Græsted Stationsvej 90, 3230 Græsted ☎ 48 39 16 05.
- Kirsten Wiberg, 1. suppl., Lucernevej 11, Esbønderup, 3230 Græsted ☎ 48 39 09 22.
- Tove Jørgensen, 2. suppl., Kongensgavevej 55, st.tv., 3200 Helsingø ☎ 48 79 84 56.
- Kaj Agerholm Christensen, rev., Gl. Frederiksborgvej 39, 3400 Hillerød ☎ 42 26 66 47.

SSF - Sammenslutningen af Slægtshistoriske Foreninger

indbyder slægtsforskere fra hele Danmark til

Slægtshistorisk Weekend-kursus

på Nørgaards Højskole, 8850 Bjerringbro

13.-15. oktober 2000 med temaet:

Folkeminder og billedillustration i slægtsforskningen

Kurset arrangeres i samarbejde med Folkeuniversitetet med følgende program:

Fredag 13. oktober

15.00-17.00 Ankomst, indkvartering, kaffe.

17.00 SSFs formand Elsebeth Ib åbner kurset.

Faglig kursusleder Jesper Ratjen introducerer kurset.

Lederen af Spørgecentralen, Anton Blaabjerg, introducerer denne.

18.30 Middag.

19.30-21.00 *Steen Espensen, arbejdsmarkedsleder, Holstebro Kommune: Folkemindesamleren Evald Tang Kristensen (1843-1929).*

En folkemindesamlers liv og arbejde og et Danmarksbillede af almuelivet i perioden 1870-1920. Hans arbejde og de viser, eventyr, sagn og fortællinger, han nedskrev, viser et andet billede af Danmark end det, vi kender som beretningen om andelsbevægelse og folkelige bevægelser. Hans erindringer og øvrige værker er en vigtig kilde til viden om landbosamfundet for 100 år siden.

21.00 Aftenkaffe/the.

Lørdag 14. oktober

08.00-09.00 Morgenmad.

09.00-10.30 *Lise Høyrup, cand. mag. i historie og folkløstik, konsulent for Lokalhistoriske Arkiver i Vestsjællands Amt: Lad slægten fortælle.*

Mange har sikkert i deres arbejde med slægtsforskning ærgret sig over, at de afdøde aldrig fik fortalt og nedskrevet deres historie, mens tid var. Den viden, vi hermed går glip af om deres tilværelse på godt og ondt, kan også være et værdifuldt supplement til vores historiske viden i almindelighed. Oplægget giver råd om og ideer til, hvordan man kan supplere sin slægtsforskning gennem erindrings-interviews.

10.30-11.30 *Anton Blaabjerg og Birgit Øskov: Spørgecentralen.*

11.30-12.30 Frokost.

13.30-15.00 *Charlotte S.H. Jensen, mag.art., Landsarkivet for Sjælland m.m.: Forfædre i folkemunde.*

Hvordan får man kød på stamtræets mennesker? Fx. ved at dykke ned i det hav af folkemindedeoptegnelser, der kan afsløre noget om fortidens tanker, toner og traditioner. Der gives eksempler på, hvad slægtsforskeren kunne få ud af at kontakte Dansk Folkemindesamling.

15.00-15.30 Kaffe/the.

- 15.30-17.00 **Judy Ryslander Schomacker**, folklorist, mag.art. og musiker, *Dansk Folkemindesamling: Kilder til glæde og græmmelse*.
 Kommodeskuffen gemmer på mange slægtsminder lejlighedssange, fotos, poesibøger, venindebøger og personlige papirer som breve, skudsmålssøger, karakterbøger, dagbøger etc. Hvad kan vi bruge dem til? Er de lige gyldige eller for private? Smider vi dem ud, destruerer, gemmer eller ligefrem sælger vi dem? Er der grænser for, hvad der kan bruges? Selekterer vi vore minder?
- 18.30 Middag.
 20.30 Kaffe/the.

Søndag 15. oktober

- 08.00-09.00 Morgenmad.
- 09.00-10.30 **Søren Brunbech**, bibliotekar, *Biblioteket for Vejle By og Amt: Illustration af slægtshistorien*.
 Hvordan finder man frem til billeder, som fortæller om tider og steder der har relationer til slægtens liv og livsvilkår? Lokalarkiverne og Det Kgl. Bibliotek ligger inde med store samlinger af fotografier, som venter på at blive udnyttet - bl.a. af slægtsforskere.
 Men hvad gør man, når man vil finde illustrationer - og helst samtidige - af lokaliteter og hverdagsliv fra før, fotografiet blev udbredt? - Vi vil se på de muligheder, der gemmer sig i bøger og andre trykte kilder, der alle kan lånes via det lokale folkebibliotek.
- 10.30-11.30 **Anton Blaabjerg og Birgit Øskov: Spørgecentralen**
 11.30-12.30 Frokost.
- 13.15-14.45 **Anna Margrethe Krogh-Thomsen**, formand for *Slægtshistorisk Forening for Storkøbenhavn: Computerteknisk billedbehandling*.
 Praktisk demonstration af, hvordan afblegede eller beskadigede fotografier kan reddes og blive som "nye" - lige til at sætte ind som illustration i slægtsbogen!
- 14.45 SSF's formand Elsebeth Ib afslutter kurset.
 15.00 Kaffe/the og farvel til hinanden. Afrejse.

Spørgecentral, salgs- og bytteborde

I Spørgecentralen forsøger genealog Anton Blaabjerg, Viborg, og lærer Birgit Øskov, Nørresundby, at hjælpe både med spørgsmål om slægtsforskning i almindelighed og med problemer omkring enkelte slægter. - Der er her også mulighed for at studere en del af den litteratur, som foredragsholderne henviser til, hvis den har kunnet skaffes.

I Spørgecentralen er der opstillet borde, hvor deltagere og foreninger, som har relevant materiale til salg eller bytte, kan fremlægge dette. Dette sker for den enkeltes ansvar, og SSF påtager sig ikke ansvar for evt. bortkomne bøger m.v.

Kontakt-katalog

Sammen med bekræftelsen på tilmeldelsen får deltagerne ca. 1. august en kontaktside, som senest 1. september skal indsendes til **Elsebeth Ib, Marie Grubbes Vej 9, 7100 Vejle**, hvis man vil optages i kontaktkataloget. Hvert år opdateres kataloget, men **hvert 5. år slettes alt**, og kataloget genopbygges fra grunden. Sidste år blev der påbegyndt et nyt bind! Kun indsendere af en udfyldt kontaktside optages i kataloget (ældre kontaktkataloger ligger dog fortsat i Spørgecentralen).

Deltagerlister

Før kurset udsendes foreløbige lister med navne og adresser på deltagerne, og på kurset udleveres den endelige liste .

Indkvartering

Denne sker på dobbeltværelse, med mindre der specielt udtrykkes ønske om enkeltværelse; der opkræves ekstra betaling for disse. Der er toilet på de fleste værelser og på gangene.

Priser

Disse ses på den vedføjede tilmeldingsblanket, hvoraf det også fremgår, at deltagere, der ikke er medlemmer af en af SSFs medlemsforeninger, skal betale et ekstragebyr på 250 kr.

Interesserede, som kun ønsker at overvære foredragene og derfor ikke bor på skolen, kan bestille de ønskede måltider ved afkrydsning på vedføjede tilmeldingsblanket. Disse betalinger erlægges forud ved tilmelding og betragtes som bindende.

Tilmelding og betaling

Tilmelding kan - til forskel fra tidligere - ske straks. Ved evt. tidligere tilmeldinger skal deltagergebyret betales senest 15. juli. Almindeligvis indbetales deltagergebyret ved tilmeldingen.

Betaling kan ske pr. check eller ved at indsætte beløbet på girokonto 16 86 34 08

ved den praktiske kursusleder Ulla Nørskov, Solbakkevej 67, 8600 Silkeborg.

Deltagerne optages i den rækkefølge, indbetalingerne indløber.

Ved overtegning vil indbetalt gebyr blive tilbagebetalt fuldtud, mens der ved afmelding forbeholdes ret til at tilbageholde 250 kr. Afmelding senere end 1. september accepteres ikke, og kun i de tilfælde, hvor en anden deltager kan træde i stedet, vil en del af betalingen kunne tilbagebetales.

Eventuelle ønsker om *diætkost/diabetiker-kost* bedes venligst meddelt ved tilmeldingen.

Højskolens adresse er: Nørsgaards Højskole, Vestre Ringvej 9, 8850 Bjerringbro ☎ 86 68 23 00, men forespørgsler vedr. kurset bedes rettet til **kursusudvalget**:

- Ulla Nørskov, praktisk kursusleder og kasserer, Solbakkevej 67, 8600 Silkeborg ☎ 86 82 07 14.

E: bent.ulla@vip.cybercity.dk

- Jesper Ratjen, faglig kursusleder, Majvænget 66, Bramdrup, 6000 Kolding ☎ 75 51 80 63. E: RJ@kolding-gym.dk

- Elsebeth Ib, kontaktkatalog og bestyrelsens kursus-kontakt, Marie Grubbes Vej 9, 7100 Vejle ☎ 23 20 31 11.

E: eib@vejlehs.dk / kajib@mail.tele.dk

Tilmelding til SSF's weekendkursus den 13.-15. oktober 2000 på

Nørgaards højskole

Dobbeltværelse inkl. fuld pension	1.195 kr.	
Enkeltværelse inkl. fuld pension	1.450 kr.	
Fuld pension uden overnatning	1.020 kr.	
Deltager kun i foredrag (+ evt. løse måltider)	425 kr.	
Ønsker måltider iflg. afkrydsning: middag/aften 100 kr. – morgenmad 40 kr. - kaffe 30 kr.		
Ekstragebyr for ikke medlemmer	250 kr.	

(Kursusgebyr 425 kr. er indregnet i priserne.)

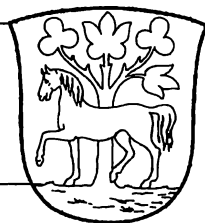
Hele beløbet indbetales på giro 16 86 38 04 senest 15.07 eller ved senere tilmelding
- Checks modtages ikke. Tilmelding senest 1. september.

Navn (som det ønskes på navneskilt)	
Adresse	
Postnr. By	
Telefonnr.	Jeg ønsker diætkost/diabetikerkost
Medlem af forening tilknyttet SSF	Ønsker kørsel

Ekstra måltider:						
Dag	Morgenmad	Kaffe	Frokost	Kaffe	Aftensmad	Kaffe
Fredag	-----	-----	-----			
Lørdag						
Søndag					-----	-----

Der vil blive arrangeret buskørsel fra Langå St. til skolen. Det vil koste kr. 50,- tur/ret
Bussen vil afgå fra Langå kl. 14.40 i tilslutning til tog fra København.
Toget nordfra er inde kl. 14.28.

HORSENSEGNENS SLÆGTSHISTORISKE FORENING



Mandag 25. september (FU)

Hans H. Worsøe: Slægtsforskning i Sønderjylland.

Selvom målet er det samme for sønderjyske slægtsforskere som for slægtsforskere i den øvrige del af Danmark, er materialet til at finde oplysningerne ofte anderledes. Dette gælder ikke blot for den periode, Sønderjylland var under preussisk herredømme, men i høj grad også for de ældre arkivalier. Kirkebøgerne blev ført anderledes, ejendomsregistreringen var anderledes, og skifter findes næsten ikke. HHW vil give vejledning i at finde rundt i dette specielle materiale på grundlag af nyudgaven af foredragsholderens bog *Slægtshistorie i Sønderjylland*.

Tirsdag 24. oktober (FU)

Gregers Hvidkjær, Landsarkivet for Fyn: Lægdsruller ca. 1788 - ca. 1900.

På instruktiv vis fortælles om rullerne efter stavnsbåndets ophævelse, rullernes værdi for slægtsforskningen påpeges, og praktiske råd gives. Foredraget er et godt supplement til temahæftet fra SLÆGTEN: *Slægtsforskere: Lad os stå vagt og værne!*

Torsdag 23. november (FU)

Anton Blaabjerg, genealog, Viborg: Skriv en slægtsbog!

På baggrund af dagligt arbejde fortælles

om, hvordan arkivaliernes oplysninger samles til en slægtsbog. Hvor meget kan du forvente at finde om anerne, og hvordan udformes deres levnedsløb/biografi.

Tid og sted

Foredrag under Folkeuniversitetet er kl. 19 i bibliotekets foredragssal.

Kontingent

150 kr. pr. husstand for foredrag/SLÆGTEN.

Kursusvirksomhed

- *Slægtsforskning* v/ Bente Klercke: Henvisning til FOF-Rosenræderske Aftenskole ☎ 76 25 89 88.

Bestyrelse

- Rasmus Reedtz, fmd., Stationsvej 40, Hatting, 8700 Horsens ☎ 75 65 39 19.
E: ras.reedtz@get2net.dk
- Hanne Bjørn, nstfmd., Bregnevej 6, 8700 Horsens ☎ 21 48 55 35.
E: hannebj@email.dk
- Arne Bassø Nielsen, kass., Vedbæksparken 10, 8700 Horsens ☎ 75 64 50 68.
E: arneb.nielsen@mail.tele.dk
- Anders Hansen, sekr., Strandpromenaden 36, 8700 Horsens ☎ 75 61 48 74
- Ove Lauridsen, Birkeholm 38a, Egebjerg, 8700 Horsens E: laurids@post.tele.dk

Onsdag 27. september (FU)

Margit Egdal, bibliotekar og arkivleder i Otterup kommune: Mormonerne på Fyn.

ME fortæller, hvorledes de Sidste Dages Hellige (bedre kendt som mormonerne) kom til Fyn fra midten af 1800-tallet. De vakte fynboer samledes i bøn og sang og lod sig



døbe i det nærmeste kær. En lille fattig Otterup-dreng, Jens Hansen, endte som patriark i Utah med 14 koner. Men ME vil berette om flere andre ejendommelige skæbner blandt dem, der forlod hjemstavn og måske kone og børn for at finde frelsen i Guds eget land.

Onsdag 25. oktober

Studietur til Landsarkivet for Fyn, Jernbane-gade 36.

Læsesalen er åben for medlemmer i tiden kl. 19-22 mod betaling af et mindre gebyr. Der vil blive mulighed for vejledning og hjælp af bestyrelsesmedlemmer under studieturen. Tilmelding og evt. bestilling af arkivalier, der skal hentes i magasinerne til Jytte Skaaning senest 21.10. - antal læsesalspladser 52.

Lørdag 25. november - kl.13-17 på Odense Friskole, Hjallesevej 2. Arrangeret i samarbejde med DIS-Danmark.

Foredrag om forskellige mølletyper og møllerslægter.

Onsdag 13. december

Som det er sædvane ved dette julemøde, hygger vi os og har lejlighed til at tale med hinanden om det slægtshistoriske stof, der optager os. Jytte H. Fauerby har lovet at fortælle, hvordan hun fandt ud af, at hendes tiptipoldefar var skarpretter i Preussen, - og hvad det førte til.

Onsdag 31. januar 2001

Generalforsamling i følge vedtægterne.

Derefter Jens Møllerup, fhv. overlærer og arkivleder i Rudkøbing: En slægtshistorie - med udblik ud til Danmarkshistorien - gennem 550 år.

Kursusvirksomhed

- Jytte Skaaning: *Slægtsforskning for begyndere*. 16 torsdage kl. 19.15-21.35 fra 21.9.
- Jytte Skaaning: *Gotisk skriftlæsning for begyndere*. 12 onsdage kl. 13.30-15.50 eller 10 onsdage kl. 19.15-21.35 (undtagen 27.9. og 25.10.) fra 20.9.

- Jytte Skaaning: *Gotisk skriftlæsning for begyndere - lidt øvede*. 10 torsdage kl. 13.30-15.50 fra 21.9.
- Jytte Skaaning: *Gotisk skriftlæsning for øvede*. 10 tirsdage kl. 19.15-21.35 fra 19.9.
- Jytte Skaaning *Gotisk skriftlæsning for videreregående*. 10 mandage kl. 16.30-18.50 fra 18.9.
- Folmer Riis og Jytte Skaaning: *Slægtsforskning og Informationsteknologi*.

Dette er et kursus vedr. computer og Internet som et redskab i slægtsforskningen. Forudgående kendskab til computer ikke nødvendigt. Hvor søger og henter man oplysningerne ved hjælp af Internettet? Hvordan søger man fx. i udvandrersprotokoller vha. Internet? Hvorledes bruger man folketællinger m.m. fra cd-rom? Der bliver introduktion og indøvning af slægtsforskerprogrammer (Brothers Keeper og WinFam). Hvordan holder man styr på sine data? Hvorledes udveksler man data (aner) med andre slægtsforskere via diskette eller Internettet. Med denne nye informationsteknologi åbner der sig helt nye muligheder for slægtshistorikeren. Weekendhold 29.+30.9., 10.+11.11. samt 8.+9.12.: 36 timer.

Alle kurser afvikles på AOF-Centret, Vestre Stationsvej 8-10, Odense C.

Nærmere oplysning hos JS. Tilmelding til AOF, Odense ☎ 66 12 65 84.

Tid og sted

Alm. møder kl. 19.15 i Sct. Knud Salen, Klosterbakken - undtagen studieturen til landsarkivet 25.10. og novembermødet. Kaffe/the kan medbringes eller købes.

Kontingent

100 kr. for foreningens tilbud og SLÆGTEN.

Bestyrelse

- Jytte Skaaning, fmd., Vinkældervej 6A, 5000 Odense C. ☎ 66 14 88 77.
E: skaaning@email.dk
- Paul Madsen, nstfmd./sekr., Vissenbjergvej 5, 5230 Odense M. ☎ 66 13 98 12.

- Inge Skipper, kass., Krogløkkeparken 24, 5240 Odense NØ. ☎ 66 10 90 52. E: skipp@post6.tele.dk
- Finn Grandt-Nielsen, Stavrevej 27, Måle, 5300 Kerteminde ☎ 65 34 24 30. E: fgn@post.odkomm.dk
- Sonja Hjælm Pedersen, Toppen 10, 5270 Odense N. ☎ 66 18 07 04.
- Jytte Faueryby, J.L. Heibergs Vej 97, 5230 Odense M. ☎ 66 12 80 02. E: jy-hafa@get2net.dk

Slægts- og Lokalhistorisk Forening for Løgstør og Omegn

Tirsdag 11. juli kl. 14

Fernisering på Løgstør Rådhus.

Udstillingen åbnes af Per Pallesen, som modtog undervisning i klaverspil af Fritz Reuter. Udstillingen er åben indtil mandag 24. juli.

Torsdag 5. oktober kl. 19

Billed- og postkort aften på Pavillion *Christiansminde*

Torsdag 26. oktober kl. 14-20

Åbent hus på lokalhistorisk arkiv: Kom og se, hvad du kan finde på arkivet.

Torsdag 23. november kl. 19

En aften på Limfjordsmuseet i Løgstør.

Kontingent

100 kr. for enkelt-medlemsskab, 150 kr. for husstandsmedlemsskab.

Bestyrelse

- John Nielsen, fmd., Øster Alle 20, 9670 Løgstør ☎ 98 67 12 34.

E: john@privatpost.dk

- Gunnar Villumsen, nstfmd., Haugårdsvej 30, Næsborg, 9670 Løgstør ☎ 98 67 21 21.

- Anna Esbech, kass., Skovlyvej 17, 9670 Løgstør ☎ 98 67 34 04.

- Flemming Steensgaard, sekr., Brogade 20, Aggersund, 9670 Løgstør ☎ 98 22 12 88.

- Valdus Jensen, Thorupvej 84, 9670 Løgstør ☎ 98 22 13 17.

- Johs. Jørgensen, suppl., Fischersgade 15, 9670 Løgstør ☎ 98 67 30 83.

8. Slægtsforskerdag i København

Transport i vort gamle kongerige belyses i 4 foredrag på *Slægtshistorisk forening for Storkøbenhavns Slægtsforskerdag* lørdag 23. September på DSB-skolen, Folke Bernadottes Allé 7 ved Østerport St. - Hertil inviteres medlemmer af SSFs medlemsforeninger. - Tilmelding senest 15. august til formanden A.M. Krogh-Thomsen, Hedebyvej 5, 3650 Ølstykke ☎ 47 17 92 51, E: krogh@get2net.dk - tilmelding gyldig ved indbetaling af deltagerbyr, 125 kr., + evt. betaling for frokost, 125 kr., på foreningens girokonto 220 8628. - Tilmelding kan også ske på hjemmesiden: <http://www.danbbs.dk/~kbh09/>

Program

Kl. 8.45

Kl. 9.00

Kl. 10.00

Kl. 10.30

Velkomst.

Marie Ørstedholm, cand. comm., Post & Tele Museum: Rejseliv med posten - fra pakkepost til diligencen. - Præsentation af Post & Tele Museums Studiehus med bibliotek, arkiv og billedesamling.

Spørgsmål - kaffe/the.

Finn Andersen, konsulent ved Rigsarkivetsprojektsekretariat: Hvorfor - hvorfor rejste vore forfædre. Om kildegrupper som pasprotokoller m.m.

- Kl. 11.30 Spørgsmål.
 Kl. 12.00 Frokost.
 Kl. 13.00 Steen Ousager, seniorforsker ved Landsarkivet for Fyn: Jernbanens historie og udvikling. - Interessante personsager i DSBs arkiv.
 Kl. 14.00 Spørgsmål - kaffe/the.
 Kl. 14.30 Annette Østergaard Schultz, seniorforsker ved Landsarkivet for Nørrejylland: Hverdagsmennesket bag 1800-tallets veje, bøndernes pligtarbejde efter vej-forordningen 1841. - Eksempler fra kilder fra Thisted og Viborg amter.
 Kl. 15.30 Spørgsmål
 Kl. 16.00 Afslutning

Lærerebøden i Aatte 1816-17

Af Magne Juhl, Rævehøjen 2, 8800 Viborg ☎ 86 67 13 15. E: magne_juhl@vibamt.dk

Hans Viuf-Sørensen, fhv. vicepolitimester i Thisted, døde pludseligt i Viborg 29. november 1995, og efterlod sig et større materiale af slægts- og lokalhistoriske optegnelser, der efterfølgende blev fordelt ved hjælp fra bestyrelsesmedlemmer fra *Slægts-historisk Forening for Viborg og Omegn*. Bl.a. er materiale afleveret til det lokale arkiv i Ølgod¹.

Det pludselige dødsfald gav anledning til et indlæg i *SLÆGTEN* om det fornuftige i at skrive testamente og fordele sine notater og bøger, så de ikke ryger i affaldscontaineren efter ens død². Samtidig opfordres slægtsforskere til at færdigbearbejde noget af deres materiale i stedet for at vente, til samlingen er komplet - for det bliver den jo aldrig. Nedenstående historie, er et af de emner, som Viuf har indsamlet materiale til, men ikke fik skrevet sammen.

Viuf mødte jeg på landsarkivet i Viborg og under fælles medlemsskab af bestyrelsen i den lokale slægthistoriske forening samt deltagelse i slægtsforskerkursus i Båring og Snoghøj, hvor vi bl.a. drøftede fælles forskningsområde med tilknytning til Niels-bygård m.m. i Føvling Sogn.

Jeg arvede Viufs årbøger fra Ribe Amt, og det har været stærkt medvirkende til, at jeg nu har en komplet samling af årbøgerne fra 1903 og frem til nu. Desuden fik jeg hans notater fra Føvling Sogn med henblik på videre bearbejdelse før evt. aflevering til arkivet i Holsted, der nu også dækker Føv-

ling Sogn. Blandt Viufs aner var bl.a. lærer Lindvig i Bobøl, og han har tydeligvis interesseret sig meget for skolevæsenet i sognet på den tid. Et par stilehæfter indeholder således afskrift af skole- og degnesager. Den ene sag er allerede tidligere trykt i *Fra Ribe Amt*³ under titlen *Gejstlig debat om et degneoffer*, hvor degnen N. Lindvig i Bobøl fungerede som kirkesanger ved et bryllup i Gørding 3. oktober 1817. Niels Lindvig var tipoldefar til Hans Viuf-Sørensen.

I afskrifterne var omtale af en anden spændende sag, som skal omtales her i det følgende. Forinden må nævnes, at yderligere materiale er gennemgået for at få Viufs kilder præciseret, og historien om skolelærerstriden i Aatte kan findes i *Indkomne breve Ribe nordre amtsprovsti*⁴.

Ansættelse af vinterlærer Anders Knudsen

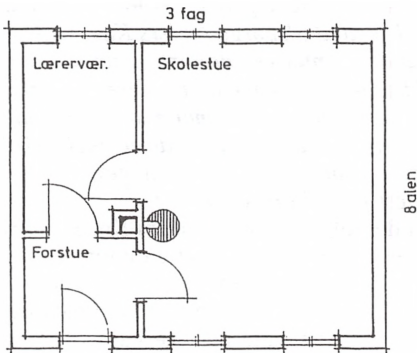
Sagen om Anders Knudsens ansættelse som vinterlærer i Aatte er omtalt i 14 forskellige breve. Pastor Krarup, sognepræst i Føvling og Holsted, fremsendte i brev til amtsprovst Koefoed 4. december 1816 en akkord, der af skolekommissionen for Føvling var affattet med Anders Knudsen i Aatte om for indeværende år at undervise i skolen i Aatte.

Det tilføjes, at Aatte skoledistrikt havde lejet samme lærer, som havde undervist vinteren før. Skolekommissionen fik dog at

vide, straks efter at skolen skulle være begyndt, at denne lærer havde taget plads andetsteds, da distriktet ikke skulle have gjort bestemt aftale med ham.



Det ydre og indre af en skole fra egnen, skolen i Tobøl, opført i begyndelsen af 1800-tallet; det ydre er tegnet af Hans Kahlen, det indre rekonstrueret - måske var der ikke noget værelse til læreren.



Skolekommissionen lejede straks derefter Anders Knudsen men uheldigvis er han for kort tid siden blevet syg - formedelst af det samme smitsomme Tilfælde som en tidlang har været der i Byen. Stiftsphysicus blev strax underrettet herom og efter hans Ordination er Adskilligt blevet brugt, hvormed han er i Bedring, men imidlertid har Underviisningen standset der i Skolen og vil i

nogen Tid ophøre, indtil den antagne Lærer sig altsaa er restitueret, men ogsaa uden fare for at bringe den formeentlige Smitte videre kan paa nye tiltræde Underviisning. Skole-Commissionen har ikke vidst at kunne føje nogen Anstalt til midlertidig at faa Aatte Skole forsynet med Lærer. Men da Børnenes Antal er kun liden, og en Deel af dem formedelst den i Byen værende Sygdom ej kunne søge Skolen, haaber jeg, at denne Pause ej skulde skade syndeligt.

Det skulle dog vise sig at blive mere omstændeligt at få skolegangen genoptaget med denne vinterlærer.

Krarup skrev 12. december til stiftsphysikus Hoff Hansen i Ribe og spurgte om dennes syn på det forsvarlige i, at Anders Knudsen genoptog skoleundervisningen. Af dette brev fremgår, at Anders Knudsen blev lejet som lærer 9. november 1816, og mod slutningen af den 2. uges undervisning blev han upasselig og måtte gå til sengs. Da en yngre bror samtidig blev syg, frygtedes tilfældet at være smittende og anmeldtes straks til Hoff Hansen, der iværksatte behandling. Anders Knudsen boede sammen med en bror hos deres mor, der var enke og svagelig med en ikke smittende sygdom. De to brødre blev hurtigt raske, og præsten havde dagen før brevskrivningen set Anders Knudsen, der så fuldkommen frisk ud.

Hoff Hansen svarede 14. december, at når Anders Knudsen ikke gav undervisning hjemme, men på skolen, var der aldeles ingen fare for, at han skulle udbrede smitte ved skoleundervisning.

En anden vinterlærer ansat af distriktet
3. januar 1817 fortæller pastor Krarup skoledirektionen, at Anders Knudsen ganske vist var blevet raskmeldt og havde fået et brev med fra pastor Krarup til skolens opsynsmand og beboerne i distriktet til brug ved genoptagelse af undervisningen 18. december, men det forløb ikke som planlagt.

Anders Knudsen henvendte sig allerede 20. december hos pastor Krarup og for-

talte: *at mange af Districtet havde viist megen Uvillie imod ham, at han vel havde erholdt Tilladelse til at komme i Skolen den 18de Decbr., men at der kuns mødte eet Barn, da de øvrige samledes hos Mogens Pedersens med den af Districtet ansatte Lærer Johannes Linnet, og at der den følgende Dag mødte slet ingen, hvorefter han efter at han havde ventet til henimod Middag forlod Skolen.*

Samme dag talte pastor Krarup med skolens opsynsmand og bad denne gøre sin indflydelse gældende. I øvrigt håbede Krarup, at da juleferien forestod, ville vedkommende komme på bedre tanker, så han ikke ville være nødt til at indberette sagen til skoledirektionen.

Opsynsmanden, Niels Nielsen, meddelte i et brev skrevet 28. december og først modtaget af pastor Krarup nytårsdag, at han havde opnaaet at tilvejebringe Roelighed, dog saaledes at Anders Knudsen ikke bliver Skoleholder.

Krarup måtte derfor indberette sagen, og en forklaring på problemerne fremgår af følgende, der er indføjet i brevet: *Ved at indberette Forestaaende til den høje Direction maae jeg underdanigst bemærke, at den Uvilje og Modstand, der er mødt Anders Knudsen, hidrører allene derfra, at han er lejet af Commissionen og ej af Districtet, - men at hans Sygdom nu uheldigviis maa tjene Beboerne til Paaskud--.* Det fremgår også, at Anders Knudsen selv var blevet træt af det: *Selv ønskede han ogsaa at være entlediget for sin Part, hvor Fordelen er saa liden, men Misnøje og Modstand saa meget vissere.*

Beboernes syn på læreransættelsen

Syv af beboerne i Aatte beskrev deres syn på sagen i et brev af 17. januar 1817 til skoledirektionen, og indledningen viser, at de forinden havde modtaget en skrivelse fra skoledirektionen med en medfølgende skrivelse fra pastor Krarup. De protesterede mod, at den af dem lejede skoleholder straks skulle afskediges, og Anders Knudsen atter skulle begynde at undervise.

Brevet er skrevet i et lidt ubehjælpsomt sprog, der afviger fra sproget og skriften i det brev, som Johannes Linnet samtidig skrev, så han har næppe skrevet det; det citerede er tilrettet normal stavemåde.

Beboerne anførte, at de tvivlede på, at skoledirektionen var blevet informeret om sagens rette sammenhæng. De havde ganske rigtigt ikke selv kunnet finde en skolelærer, hvilket de ellers selv havde klaret gennem en lang række år. Byen var nemlig om efteråret blevet befængt med en smitsom syge, hvorfor de ikke kunne få nogen skolelærer til rette tid *formedelst skræk for at blive besmittede, hvorfor skolekommissionen straks betog sig deres myndighed og lejede en skolelærer, men da de ubetænksomt og uden at tale med bymændene derom lejede en skolelærer fra et hus besmittet med sygdom. I huset var 4 personer syge og besmittede. Vel var vi ikke dermed fornøjede. På Guds beskærmelse lod det blive ved det uden at protestere; men på den 11. dag blev han også syg. Da nu skolekommissionen imidlertid ikke drog nogen omsorg for skolen, gentog vi vores forrige myndighed. Ved at tilspørge Anders Knudsens bror Lauritz Knudsen derom, svarede denne sidste båd på egne og broderens vegne, at vi gerne for dem måtte leje en anden. Hvorpå bymændene lejede en duelig skolelærer, som, om det forlanges, kan vise attest for 15 års skolehold.*

I det følgende blev Anders Knudsen kritiseret for at være barnagtig og for, trods det at han i begyndelsen havde 6 til 8 børn, ikke at kunne overkomme at læse med dem, men i stedet satte det ene barn til at høre det andet. *Den gensidige undervisning synes først at være indført omkring 1820⁵ og var ikke kendt i Føvling Sogn i 1816. Han blev også beskyldt for at bruge tiden i skolen til at skrive 2 skamskrifter mod en gammel agtværdig kone og dennes datter. At han besad lærdom nok til at undervise deres børn, ville de ikke betvivle, men gav til at uddeele samme lærdom har han ikke.* Da den af beboerne lejede skolelærer, Johannes Linnet, skøntes mere bekvem til

at undervise, bad de om, at han ved siden af Anders Knudsen måtte forhøres af den høje skoledirektion.

De nævner også, at Johannes Linnet på Lervad Mark straks efter at være fæstet gik til pastor Krarup for at antages til skolelærer i Aatte. Da pastor Krarup ikke var hjemme, fortalte Linnet præstens avlskarl om formålet med besøget, og avlskarlen lovede at give præsten besked. Beboerne hørte derefter ikke noget fra præsten, før de efter 17. december fik besked om, at Anders Knudsen skulle genoptage undervisningen. De påstod også, at lægeattesten var skrevet, før lægen havde taget såvel huset som de besmittede mennesker i øjesyn. De fandt ikke attesten tilstrækkelig og fandt bekræftelse i det forhold, at Anders Knudsen igen blev syg den 20. december og igen lå omtrent en 3 ugers tid. Da det nu er kun en 14 dages tid siden, han er stået op, mener de, at han ikke kan starte i skolen 17. januar, og de mener, det er imod forordningen af 17. april 1782, hvilken bestemmer, at alle almuens sammenkomster i en befængt by så meget som muligt burde indskrænkes.

Beboerne kritiserer endelig præstens iver for undervisningen, da han undertiden kan komme kun en gang i vores skole en hel vinter igennem og undertiden slet ikke.

Brevet er underskrevet af Mogens Pedersen, Søren Willadsen, Jens Hansen, Niels Jepsen, Søren Sørensen, Peder Chrestensen med ført pen og Niels Nielsen.

Lærer Linnets forklaring

Johannes Linnets brev af 17. januar 1817 til skoledirektionen er klart skrevet og citeres i sin helhed:

*Kære gæster
Gnads i Underviisning i Aatte Skole, som
indskrænket. At det i Aatte Skole - skole
for 12 Aar i Aatte Skole, som i Aatte
aar, paa Nielsens Tid, - Underviisning
Stotte Skole d. 17. Januarij 1817.*

J. Linnet

Underdanigst P.M.

Det var en 3 uger før Jul, undertegnede blev af Aatte Bys Beboere leiet til Skolelærer for deres Børn i denne Vinter, isteden for den syge Anders Knudsen. Jeg gik derpaa til Bechbølling Præstegaard for at melde mig hos S.T. Hr. Krarup, men da Hr. Krarup ikke var hjemme, bad jeg Avlskarlen Christen Graulund, at hand vilde tilkiende Hr. Krarup samme, naar hand kom hjem.

Inden ieg indgik Accord med Beboerne i Aatte Bye, angaaende Skoleunderviisning, forespurgte jeg mig hos Laust Knudsen, en ældre Broder, som staar for Gaarden. Om hand var saaledes, at hand kunde tiltræde Skoleunderviisning, eller hand havde ikke noget imod, at ieg paatog mig Skoleunderviisning, derpaa svarde hand, at hands Broder havde aldeles slet intet derimod, men ønskede gjerne at blive frie for Skole Underviisningen.

*I en Skrivelse fra S.T. Hr. Krarup af Dato 15 Jan befales mig strax at forlade Skole Underviisning. Dette falder mig noget særdeles, da ieg alt paa en Tiid af 15 Aar har forestaaet Skole Underviisning i flere Sogne, hvoriblandt ieg i 2 Aar har forestaaet samme i S.T. Hr. Krarups Anex Sogn uden nogen Paatale af ham, og desuden kand indhentes flere Beviser, ihenseende baade til min Underviisning og Opførsel baade Brørup Sogn og Malte Sogn med flere Sogne om behøves; - Paa grund heraf udbeder mig underdanigst at maae vedblive Skole underviisningen, hvilket har været min Nærings vej i saa mange aar paa vinter tiiden. - Underdanigst
Aatte Skole d. 17. Januarij 1817.*

Skolekommissionens version

Pastor Krarup indberettede *nye uordner* ved Aatte Skole i brev af 30. januar 1817 og bad samtidig om lejlighed til at se og kommentere beboernes klage over ham. De nævnte uordner var med i bilag, der ikke er set, men i skolekommissionens nedenfor citerede brev nævnes tumultariske optrin.

Beboernes version fra Aatte blev skolekommissionen i et brev fra skoledirektionen af 31. januar bedt om at kommentere, hvilket skete i et langt brev dateret 16. februar, hvor der blev opstillet 5 klagepunkter:

- 1 At skolekommissionen skulle have beta- get Aatte skoledistrikt dens formentlig forhen hafte myndighed til selv at leje skolelærer.
- 2 At skolekommissionen skulle have lejt en skolelærer af et besmittet hus, hvor 4 var syge, og derved udsat distriktet for fare.
- 3 At den af skolekommissionen beskikkede lærer, Anders Knudsen, var ubekvem og uskikket til at undervise.
- 4 At jeg pastor Krarup ikke har villet antage den af distriktet selv beskikkede lærer Johannes Linnet.
- 5 At jeg ikke forhen skulle have draget tilbørlig omsorg for ungdommens undervisning.

Svarene var i forkortet version:

Ad 1 Ved amtsskole-direktionens cirkulære af 26. september forrige år blev det skolekommissionerne pålagt at antage lærere til vinterundervisningen, og da opsynsmanden Niels Nielsen forinden var orienteret om, at i fald distriktet ikke selv udsøgte en antagelig lærer, blev skolekommissionen nødt til det. Da det uagtede oftere gentagne erindringer herom 9. november ikke var sket, og da vinterskoleholdet allerede længe havde fundet sted i sognets øvrige skoler, beskikkedes derfor Anders Knudsen til lærer.

Påstand 2 om leje af en skolelærer fra et besmittet hus blev beteg-

net som en falsk og ondskabsfuld beskyldning. Der havde rigtig nok i august, september og noget efter Michaelis [29. september] i Aatte By været en sygdom, der frygtedes at være smitsom, hvorom der i sin tid var sket indberetning til vedkommende autoritet. *Om denne Sygdom havde Hr. Stiftsphysicus Cancellie Raad Hansen, efter at have været oftere paa de angrebne steder, gjentagne Gange givet mig Pastor Krarup den Efterretning, at den i sig selv ikke var smittende, men kunde blive det ved Ureenlighed og Mangel paa Luftens Forfriskning.*

Da Anders Knudsen beskikkedes, var Sygdommen ophørt i Byen, kuns en Dreng hos Jens Jørgensens Enke var upasselig, hvilket dog snart op- hørte, og hos Udflytter Oluf Andersen var Manden ej heller vel, men dog i god Bedring og oven Senge.

Hos Knud Lauridsens enke, Mo- der til Anders Knudsen, var alle fuldkommen sunde, undtagen for- nævnte Enke selv, som i flere Aar har været svag og oftere sengelig- gende. - Og da Stiftsphysicus Hr. Cancellii Raad Hansen oftere havde forsikret mig, at hendes Tilfælde i- ke var smittende, og jeg desuden d. 8de November, Dagen før Anders Knudsen beskikkedes til Lærer, var i Aatte tilligemed formeldte Hr. Cancelli Raad Hansen, og da saa hende staaende i sin ydre Gaarddør samt tillige hørte Doctoren, paa hendes Klage over Upasselighed, at forsikre hende, at tilfældet ikke var smitsom, saa maatte jeg nødvendig anse det for fuldkomment sikker at beskikke Anders Knudsen til Skole- lærer. Det tilføjedes, at Anders Knudsen selv ikke havde været syg, men at hans ældre søster havde væ- ret det, men nu var restitueret og havde forrettet markarbejde. En

yngre søster havde også været syg, men ifølge kancelliråd Hansen af ormetilfælde, og hun var også restitueret.

Kancelliråd Hansen var atter i Føvling 19. december og udstedte attest på, at de sunde, fra de steder hvor sygdommen havde været, uhindret og uden fare kunne begive sig hen og komme, hvor de vile. Nævnte attest blev forkyndt på kirke-stævne. Også 13. januar 1817 var kancelliråden i Føvling sogn, idet han sammen med pastor Krarup var omkring i sognet på alle de steder, hvor nogen havde været syg. På turen igennem Aatte talte de med Niels Nielsen, Peder Christensen med flere, og forsikrede dem, at Anders Knudsen uden fare kunne tiltræde skoleundervisningen.

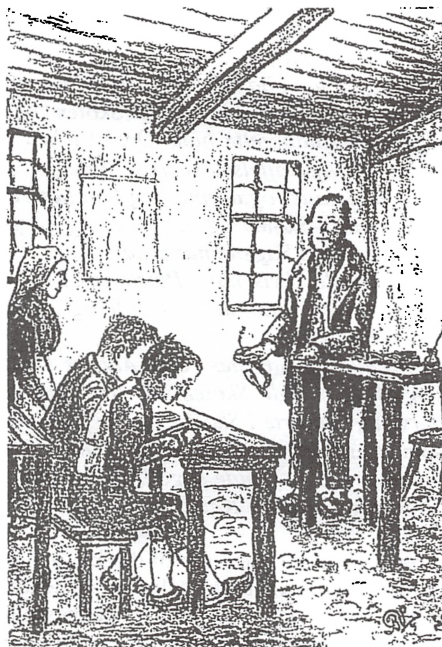
- Ad 3 *At Anders Knudsen skulde være ubequem til Underviisningen benægtes; han har rigtignok ikke seminaristisk Dannelse, men han kan sikkert staae ved Siden af de fleste Skolelærere, der tages til Vinterskolerne og fortjener endog at foretrækkes mange.*
- Ad 4 Pastor Krarup mener ikke at skulle forsvare, at han ikke ville antage Johannes Linnet, og heller ikke, at han ikke ville tage notits af, at denne havde meldt sig hos præstens karl.
- Ad 5 Påstanden om den manglende omsorg for ungdommens undervisning indstiller pastor Krarup aldeles til sine høje foresattes bedømmelse.

Brevet slutter med en opfordring til skole-direktionen om på det kraftigste at hjælpe med få håndhævet Anders Knudsens beskikkelse som skolelærer.

Underskriverne var skolekommissionen, der bestod af H. Krarup, Enevold Lauridsen, Peder Elbech og Anders Jensen.

Linnets fordrivelse og Anders Knudsens indsættelse i Aatte Skole

Slutningen af striden fremgår af et brev fra pastor Krarup til skoledirektionen 23. marts 1817. Han havde fra samme direktion modtaget en skrivelse dateret 21. marts, og denne benyttede han ved et besøg i Aatte Skole 23. marts. Han var der sammen med skoleforstander Peder Elbech. De øvrige to medlemmer af skolekommissionen var udrejst og forventedes først hjemme igen efter nogle dage. Som vidner var også medtaget sognefogden Niels Pedersen og medhjælperen Chresten Sørensen.



Skoleundervisning på landet i begyndelsen af 1800-tallet.

Hvad der skete i skolen, var med pastor Krarups ord: *Jeg forefandt Johannes Linnet i Skolen. Da jeg i følge Deres Højvelbaarneheds Befaling med Alvorlighed paalagde ham at forlade Skolen og at afholde sig fra Underviisningen, samt forelæste ham Direc-*

tionens Skrivelse og tillige betydede ham, at han kunde vente at blive sat under Justitiens Tiltale, svarede han, at han ej kunde forlade Skolen uden de Mænds Tilladelse, som havde lejet ham. Efter gjentagen tiltale fra min Side løb han ud af Skolen for som han sagde, at hente Bymændene, der havde lejet ham. - Jeg ventede nu et stormende Oprin, men den af Directionen føjede kraftfulde Foranstaltning ved at sætte de 5 Mænd under tiltale, der havde udvist eller udpeget den autoriserede Lærer Anders Knudsen, har efter min Formodning skrækket dem fra at begynde nye Uroligheder, da de, saa vidt jeg har kunnet erfare, begynde at frygte. - De blev borte og lode denne Gang deres Client i Stikken. - Johannes Linnet indfandt sig noget efter igen i Skolen, og da han paa nye udsurgtes, om han nu med det Gode vilde forlade Skolen, eller jeg skulde indberette hans Opsætsighed til vedbørlig Afstraffelse, svarede han: Jo, nu vilde han gaae, og derpaa tog han lidt Tøj, han havde i Skolen og forføjede sig borg.

Sikkert vilde Sagen imidlertid ej have havt dette Udfald, hvis hans Patroner ej havde været bleven satte under Tiltale og derved gjort frygtsomme.

Førend han udvistes, blev Anders Knudsen tilligemed de Skolebørn, som han underviste, indførte i Skolen, og de faa Børn, som var underviste af Johannes Linnet, blev befalede, at de skulde søge Underviisning i Skolen hos Anders Knudsen.

Brevet sluttes af med tak til direktionen for foranstaltning til beskyttelse af skolekommissionen under udøvelsen af dennes pligter og for at sætte grænse for en selvrådig almue.

Afsluttende kommentarer

Danmarks Lærerforenings jubilæumsbog fra 1964 er udgivet i anledning af 150-års jubilæet for skoleanordningerne fra 1814. Disse anordninger trådte kun gradvist i kraft ude på landet især på grund af beboernes modstand, og også i Føvling Sogn skete det gradvist. Ovenstående historie vi-

ser, at der var uenighed mellem på den ene side myndighederne repræsenteret ved skolekommissionen med sognepræsten i spidsen og på den anden side beboerne i landsbyerne, her i Aatte. Flere breve fra pastor Krarup fortæller om diverse skoleproblemer i Føvling og Holsted, og de kan måske være basis for en yderligere artikel, men foreløbig er brevene afleveret i kopi til arkivet i Holsted.

Hvorledes skoleanordningerne fik indflydelse på udviklingen i et nærliggende sogn, er beskrevet for Aastrup Sogn af Olga Pedersen⁷. - Om skolevæsenet i en del af Føvling Sogn på et senere tidspunkt kan læses i Knud Aage Bruun bog *En Skolehistorie, Tobøl Skole*⁸.

Lige som embedslægerne nu ofte inddrages i diskussioner om skole- eller daginstitutionsforhold, blev distrikslægen i Ribe inddraget i sagen i Aatte. På det tidspunkt var der på landet meget få læger. I første halvdel af forrige århundrede fandtes der ingen læger uden for købstæderne, og f.eks. mellem Vejle og Varde fandtes ikke en eneste læge⁶. Den involverede læge kom fra Ribe, og der var sandsynligvis ikke nogen bosiddende nærmere. Man kan så undre sig over, hvor godt han angiveligt kendte Aatte-beboernes sundhedstilstand, for han er næppe kommet i landsbyen ret ofte.

Anders Knudsens senere forhold er ikke undersøgt. Om Johannes Linnet er følgende fundet i kirkebogen i Føvling: *Bondekarl Johannis Hansen Linnith* på 38 år ankom som nr. 1 i 1816 fra Hunderup Sogn til Føvling, og som nr. 2 samme år ankom den 28 år gamle bondepige *Bodild Hansdatter* fra Nørre Holsted. I Føvling Kirke viedes 17. november 1816 *Huusmand i Leervad Johannes Hansen Linnet* med *Bondepige af Nørre Holsted Bodild Hansdatter*. Han nævnes ikke nogen steder som lærer, og ved sin død 5. august 1827 kaldes han *Johannis Linneth, Inderst og Almissem i Stenderup*, 54 år gammel. Ud fra de angiv-

ne aldre skulle han ved folketællingen i 1801 være 23-28 år gammel, men han er ikke fundet i folketællingslisterne i de nævnte sogne, og om han har virket som lærer som påstået i 15 år før den korte ansettelse i Aatte i 1816 er således uvist.

Noter/litteratur

- 1 Beretning fra Ølgod-Strellev Lokalhistoriske Arkiv, i *Fra Ribe Amt* 1998 s. 503.
- 2 Peter Kudsk: Mit største ønske - min sidste vilje!, i *SLÆGTEN* 1998 s. 36-37.
- 3 Vald. Andersen: Gejstlig debat om et degneoffer, i *Fra Ribe Amt* 1965 s. 300-305.
- 4 C.43H-40 Indkomne breve ..., Landsarkivet i Viborg. Fotokopi af afskrift nu på arkivet i Holsted.
- 5 Af landsbyskolens saga, Udgivet af Danmarks Lærerforening, Århus 1964 s. 36.
- 6 Hans Kau: Jørgen Birkebæk. Et bidrag til de kloge mænds saga, i *Vejle Amts Årbog* 1908 s. 90.
- 7 Olga Pedersen: Aastrup sogn fra udskiftning til andelsbevægelse, Glejbjerg 1990 s. 105-.
- 8 Knud Aage Bruun: En skolehistorie. Tobøl Skole, Holsted 1984.

Illustrationer

Disse stammer fra bogen om Tobøl Skole, note 8, samt Ejnar Poulsen: Viborg amts degne- og skolehistorie, 1957.

Redaktionens kommentar

Artiklen illustrerer sammenhængen mellem slægtsforskning og lokalhistorie. Citaterne fra brevene viser, hvordan interessante arkivalske fund kan udvælges og formidles på en fornuftig måde. - Endelig er artiklens tilblivelseshistorie et interessant eksempel på, hvordan andre slægtsforskere efterladenskaber kan inspirere til skrive - noget!

En officersfamilie Bruun - usædvanlige aner i en bondeslægt.

- Slægtsforskning, opgaven der aldrig bliver færdig.

af Kjeld Buhl, Fuglsangparken 41, 7000 Fredericia ☎ 75 92 92 56.

E: rk.buhl@teliamail.dk

Min kone havde slægtsforsket i en halv snes år, da vi p.g.a. mit arbejde flyttede til Nordjylland.

Godt installeret her spurgte min kone mig en dag, vi kiggede på min farfars skudsmålssbog, om ikke det var en ide, at hun kiggede lidt på min slægt, når nu vi var i Nordjylland, hvor jeg er født, nærmere bestemt i Sindal Sogn, Vennebjerg Herred, Hjørring Amt.

Det blev starten på en for mig spændende hobby, og snart blev der talt om tip-tip o.s.v. oldeforældre. - En lang række navne og data fra kirkebøger, skifte- og fæsteprotokoller m.m., blev tastet ind i slægtsprogrammet Brother's Keeper på hjemmecomputeren, der var anskaffet til det samme.

Men hvem var de mennesker? Hvordan havde deres liv formet sig? Og det evige tilbagevendende spørgsmål, hvor kom de ældste fra?

En lang række slægtsbøger er også blevet læst, nogle med forbavelse og undren, andre som en bekræftelse på egne indsamlede data.

Efter vores entre på Internettet med vores hjemmeside, deltagelse i nyhedsgrupper og udveksling af informationer om slægten med slægtsforskere i Danmark, U.S.A. og så langt væk som Australien, har min kone og jeg fået korrigeret nogle af vores oplysninger, og det har vi været meget glade for.

Dog har det forbavset os at møde slægtsforskere, som nærmest er blevet fornærmet over, at andre (vi) har kunnet hjælpe dem, og korrigere nogle af deres slægtslinjer.

Den mest spændende slægtsgren og opgave, jeg har arbejdet med, begynder med ægteparret Andreas Bruun og Barbara Ide Sophie Jensdatter fæstebonde på Bolleholt i Sindal Sogn, Vennebjerg Herred, Hjørring Amt. Ægteparret er mine tip-3-oldeforældre. Dem og deres aner vil jeg fortælle lidt om, fordi det kan have interesse for andre slægtsforskere.

Her skal bemærkes, at efterkommere efter dette ægtepar har haft deres gang og virke på en lang række gårde i Sindal Sogn, hvor jeg voksede op. Jeg har været på, kørt forbi, leget som dreng på mange af disse gårde uden at vide, at mine forfædre har virket der.

Hiermand og Birch

Damerne først, så jeg vil starte med Barbara. - Hun blev født 12. december 1734 på gården Sparrevogn i Astrup Sogn og døbt i Astrup Kirke 23. januar 1735.

Hendes forældre var Jens Christensen og Giertrud Margrethe Hiermand på Sparrevogn.

Om Jens Christensen vides ikke meget, men fra hans fæstebrev på Sparrevogn ved vi, at han var født i Albæk Sogn, Dronninglund Herred, samt at han døde som fæstebonde på Skjellet i Sindal Sogn 1765, 74 år gammel.

Giertrud blev født i 1705 på Dybvadgård i Skæve Sogn, Dronninglund Herred, og blev begravet 28. august 1763 i Sindal.

Hendes forældre var Niels Michelsen Hiermand, født februar 1659 og begravet i Skæve 9. juli 1725. Han var tidligere amanuensis hos Aalborg-biskopperne Borne-mann og Bircherod, men blev forpagter på Dybvadgård ved sit ægteskab med enken Ide Nielsdatter Birch.

Nicolaus Michælis Hiermannus blev 1677

immatrikuleret på Københavns Universitet fra Aalborg Kathedralskole.

Niels stammer muligvis fra Randers, hvor der i 1650 var en Michel Nielsen Hiermin og i 1652 en Jens Michelsen Hiermind, der løste borgerskab.

Ide Nielsdatter Birch var født ca. 1672 på herregården Odden i Mygdal Sogn, og hun blev begravet 11. juli 1742 i Sindal.

Hendes forældre var forpagter på Odden Niels Jensen Birch, født ca. 1644, død 1703 på Odden, og Magdalene Albrektsdatter Fog, født ca. 1648, begravet 1726 i Skagen, efter at have været gift anden gang med borgmester Mercher i Skagen.

Hvordan gik det nu til, at en datter og datterdatter af forpagtere af store herregårde blev fæstebondekone i Astrup og Sindal?

Jo, Giertrud Margrethe Nielsdatter Hiermand blev gift med Jens Christensen i Skagen 18. juli 1732, og 15. august 1732 blev deres første barn døbt i Skagen og kaldet Christen. Til ingen af disse to kirkelige handlinger optræder familiemedlemmer som henholdsvis forlovere eller faddere, så der har formentligt været tale om en skandale. Det skal her bemærkes, at Jens Christensen tilsyneladende bevæger sig frit rundt i Nordjylland, hvorfor jeg antager, at han ikke var ud af fæstebondeslægt.

En officersfamilie Bruun

Tilbage til fæstebonden Andreas Bruun på Bolleholt i Sindal Sogn.

En af de læste slægtsbøger har en oversættelse af hans fæstebrev fra 1. maj 1770 på Bolleholt. Heri hedder det bl.a.: *Jeg Mathias Clemmensen til Baggesvogn, Kongelige Majestæts Kammerraad, gjør vitterligt, at have stædt og fæst, såsom jeg her ved stæder og fæster til Andreas Bruun, der med flittighed har tjent på mit gods.* - Denne transskription af fæstebrevet (beskadediget og vanskelig at læse) bør korrigeres til (bogstavret): *Mathias Clemmensen Til Baggesvogn, deris Kongelig Maysts. Cammer-Raad, Giør Vitterlig, at ieg haver Stæd*

og fæst, saasom ieg og hermed stæder og fæster til Andreas Bruun /: der med frie Pass og Skudsmaal haver indgivet sig paa mit Goeds :/ Eet mig tilhørende Stæd, Bolleholt kaldet

At Andreas Bruun havde fripas forklarer muligvis også, hvorfor fæstebrevet indeholder oplysning om, at Andreas Bruun er fritaget for hoveri og kan flytte, hvis han har lyst, samt at deres børn skal ligeledes uden min (godsejerens) påtale, være fri for al stavn og hoveri på godset. - Andreas Bruun underskrev fæstebrevet som Andreas G. Bruun.

Han blev begravet i Sindal 22. maj 1800, 78 år gammel, og måtte derfor være født ca. 1722.

Hvem var Andreas Bruun? Hvor kom han fra? Hvornår og hvor var han blevet gift med Barbara?

I mormonernes register fandt jeg et drengebarn døbt Andreas 1722 i Odense. I Odense Sct. Hans kirkebog findes følgende indført 1722:

Fredagen d. 27. Martij om Dagen klokken ½ g. 10 [= 9½] blev Velb[aarne] Hr. Ritmester Brun og Birte TietzDatter Stenberg ved Velb. Hr. Obriste FinEchs Regimente Deris lille Søn fød, d. 31. Dito Døbt paa tysch Andreas. Fadderne Velb. Obriste FinEch, Capitein Baurenfiendt, Madam Hr. Capitein Lerche bb [= bar barnet], Madam Engel Tiesdatter Stenberg ghs [= gik hos].

*Fredeagen d. 27. Martij om Dagen klokken ½ g. 10. blev fød
 Hr. Ritmester Brun og Birte TietzDatter Stenberg
 ved Velb. Hr. Obriste FinEchs Regimente Deris lille Søn
 fød, d. 31. Dito Døbt paa tysch Andreas. Fadderne
 Velb. Obriste FinEch, Capitein Baurenfiendt.
 Madam Hr. Capitein Lerche
 Madam Engel Tiesdatter Stenberg*

Anton Blaabjerg, der iøvrigt havde undervist min kone og mig i gotisk håndskrift, henledte min opmærksomhed på slægtsbøgerne om de to Steenberg-præsteslægter, og i bogen *Steenberg - Præsteslægten, der tog navn efter Jacob Nicolai Steenberg*, samlet ved Amalie Fibiger, og udgivet på N.P. Christensens Bogtrykkeri i Næstved 1942, fandt jeg både ritmesteren og hans kone, samt konens slægt og aner.

Jeg tror, at det var omkring 1992, at jeg lånte bogen hjem fra biblioteket. Min kone læste bogen og fandt, at Birgithe Thiisdatter Steenbergs broder Ove Mathiasen Steenberg, præst i Hedensted, var hendes ane. - Nogen forbindelse til fæstebonden i Sindal var ikke til at få øje på.

Ritmesteren nævnes i bogen som Jørgen Andersen Bruun. Andre steder nævnes han

som Georg Andreis Bruun og Jørgen Andreas Bruun. Han underskriver sig som Braun, medens han i etaterne skrives som Bruun. Hustruen hed som nævnt Birgithe.

Andreas Bruun i Bolleholt fik 3 børn, nemlig Jørgen, Andreas og Birgithe.

Var det en tilfældighed eller var jeg på rette spor? Andreas Bruuns børn kunne være opkaldt efter ritmesteren og hans kone. Det var dette navnesammenfald, der gav mig lyst til at forske i denne familie.

I løbet af årene fandt jeg frem til en hel del om ritmesteren og hans kone Birgithe Thiisdatter Steenberg, præstedatter fra Viby på Fyn, men ingen forbindelse til Sindal.

Januar 1997 besluttede min kone og jeg at tage en uge fri, for at søge på Rigsarkivet

i København, for om muligt at få be- eller afkræftet familieskabet. Her anvendte vi

bl.a. både Nygårds Sedler og manuskriptet om officerne af Hirsch, se herunder:

Jørgen Andreas (ell. Andersen)
 Døds: Schacks 2^{de} Regt. 1693 - Afsked 25^{de} 1694, hvor de
 til hele strækt 12 cher Schacks Regt. og i forhold sin Afsked
 for, han paa Aalborg Gød havde overfaldet til Bircherod af
 2^{de} Regt. med en Pisk og trakteret ham malhonnet, idet han
 beskyldte Bircherod for under Belejringen af Ratzeburg at
 blive trakteret med Profyen idet at han forlangt Revanche
 (ref. Sager 2 1705: 8-10) - Idt kom dog ikke til Blodsudgydelse, men
 Bruun blev afskediget uden Pisk og Pas ved Dom af 2^{de} og 3^{de} Regt. til
 Bremerholm - 1697 var han bleven frigivet, var da gæst. sach.
 sisk og polsk Tjeneste og senere traktet med Gersdorffs Dragoner som
 Gemen, var 1705 avanceret til Lt her - Regimentet stod fra 1701
 i kejserlig Sold i Italien, Ungarn - ansøger Febr. 1705 om Pardon
 for sin tidligere forseelse og tilladelse til at komme hjem til
 Danmark (ref. Sager 2 1705: 8-10) - Ito 1705 - Afsked 25^{de} 1708 - Regimentet vendte
 hjem til Danmark 1709, samt belejringen af Wismar 1715.
 Regimentet vendte hjem til Danmark. Udnævnt til
 Ritmester i Sjællandske Nationale Rytterregiment 10. december 1709. Deltog i felttog
 bl.a. i Sverige ved Helsingborg 1710, samt belejringen af
 Wismar 1715.
 Ritmesteren bliver pensioneret.
 Ritmesteren køber 4 gårde og
 2 huse i Øster Hornum i Him-
 merland af Kongen, der solgte
 ud af ryttergodset. Flytter til
 Øster Hornum.
 Birgithe Thiisdatter Steenberg
 dør og begravnes i Øster Hor-
 num.
 Ritmesteren dør og begravnes i
 Øster Hornum.

Ritmesterens levnedsbeskrivelse sammenfat-
 tet fra adskillige kilder:

		1705	i kejserlig sold i Italien og Ungarn.
Ca. 1668	Født.		Ansøger i februar om pardon for sin tidligere forseelse og tilladelse til at komme hjem til Danmark, hvilket bevilges.
1681-1693	Soldat i Schacks Regiment, sidst som fenrik.		Udnævnt til kaptajnløjtnant.
1694	Afskediget, fordi han på Aalborg gade havde overfaldet løjtnant Bircherod af samme regiment med en pisk og trakteret ham malhonnet, idet han beskyldte Bircherod for under belejringen af Ratzeburg at være bleven trakteret med en ørefigen uden at have forlangt revanche. Det kom dog ikke til blodsudgydelse, men Bruun blev afskediget uden rest og pas ved dom og dømt til 9 års fængsel på Bremerholm.	1708 1709	Regimentet vendte i efteråret hjem til Danmark. Udnævnt til ritmester i Sjællandske Nationale Rytterregiment 10. december 1709. Deltog i felttog bl.a. i Sverige ved Helsingborg 1710, samt belejringen af Wismar 1715.
		1721	Ritmesteren bliver pensioneret.
		1722	Ritmesteren køber 4 gårde og 2 huse i Øster Hornum i Himmerland af Kongen, der solgte ud af ryttergodset. Flytter til Øster Hornum.
1698	Blev han frigivet og gik i sachsisk og polsk tjeneste, men trådte senere ind i Gersdorffs Dragoner som gemen, og var i 1705 avanceret til løjtnant her. Regimentet stod fra 1701	1735 1740	Birgithe Thiisdatter Steenberg dør og begravnes i Øster Hornum. Ritmesteren dør og begravnes i Øster Hornum.

Ritmesteren og hans kone havde følgende 8 børn:

- 1 Edel Margrete Braun, født ca. 1709 (død 1764 i Aalborg, begr. 11. september).
- 2 Ernst Braun, født 1711, døbt 8. september i Aalborg Budolfi Kirke.
- 3 Gertrud Agnete Braun, født ca. 1712 (død 1786 i Nørhaa i Thy, begr. 31. december).
- 4 Else Braun, født 4. januar 1714 i København, døbt 8. januar i Helliggeist Kirke (død 1802 i Ørum i Vendsyssel).
- 5 Frederik Braun, født ca. 1720.
- 6 Andreas Braun, født 27. marts 1722 i Odense, døbt 31. marts i Sct. Hans Kirke (død 1800 i Sindal).
- 7 Thiis Braun, født 1724 i Øster Hornum, døbt 11. oktober.
- 8 Nicolai Braun, født 1726 i Øster Hornum, døbt 20. marts (død 1727 sst.).

Der er fortsat mange spørgsmål om børnene. Såvidt jeg har kunnet finde ud af, var der ingen, der blev i Øster Hornum. Hvor blev de børn født, hvor jeg ikke har angivet et fødested? Vanskeligt at finde, fordi familien flyttede rundt sammen med regimentet. Bedst beskrevet af præsten i Ørum i kirkebogen ved Else Brauns begravelse i 1802:

Elisabeth Bruun, hvis fader var Hr. Ritmester Jørgen Bruun og moderen Birgitte Steenberg. Hun var født i København den 4. januar 1714 og derud i døbt Helliggeistes Kirke. Fra Wismars belejring var hun som barn i felttoget og i sine ældre aar har hun tjent adskillige steder i landet og til sidst salig Hr. Byfoged Meldahl i Sæby i 16 år. Efter den tid ved Hr. Geates(?) i 10 år. Sit ophold på Nørre Ravnstrup hos Hr. Peder Rold, hvor hun efter ommeldte 2 dages sinds svaghed døde den 14. januar 1802, gl. 88 aar og 10 dage.

De tre piger bliver ikke gift. Gertrud Agnete Braun var eller havde været en slags husjomfru på Nørhaagaard i Thy og dør 22. december 1786. I hendes skifte oplyses det, at hun vistnok havde en broder og en søster, men hvor de var vides ikke. Man

efterlyser arvingerne i avisen(erne) og til stede ved det efterfølgende skiftemøde møder Andreas Bruun fra Bolleholt i Sindal op på egne og sin søster Elses vegne. - *Dette bekræftede slægtsskabet, og flere års eftersøgning var slut med et positivt resultat.* Det bekræftede også, at både min kone og jeg kan føre vores slægter tilbage til præsten Mathis Ovesen i Viby på Fyn til året 1685. Nygårds Sedler på Rigsarkivet gav os sporet.

Efter turen til København kiggede vi igen på Giertrud Margrethe Nielsdatter Hiermands skifte fra 1763. Heri nævntes, at en af døtrene var i *KHafn*. Det ser måske let ud med disse bogstaver, men man skal forestille sig det skrevet med gotisk skrift, som et stort *K*, et stort *H* efterfulgt af lille *afn* i et ord. Vi havde ihvertfald dengang ikke fantasi til at forestille os et skrevet ord, hvor bogstav nr. 2 også var et stort bogstav. Men vores lærer Anton Blaabjerg kunne selvfølgelig grinende fortælle os, at der stod København.

Derefter var det forholdsvis nemt at finde Andreas Bruun, der 16. maj 1769 blev noteret i Københavns Kopulationsprotokol (kopi findes bl.a. på Landsarkivet i Odense) og efterfølgende finde Andreas Bruun og Barbara Ide Sophie Jensdatter, der blev viet i Vor Frue Kirke 19. maj 1769.

Skattemantallisterne for København 1762 omtaler både en Andreas Bruun og en Barbara Jensdatter.

Hvor har Andreas Bruun været siden sin faders død 1740 og indtil 1762? Og hvorfor finder vi en bondepige fra Sindal i København, hvor hun tilsyneladende har været ihvertfald fra 1762 (hvor hun var 28 år) til 1769, hvor hun blev gift?

En lang række kilder er brugt til at sammenfatte mine her omtalte aner, og udover de allerede nævnte har jeg fundet oplysninger i Hirsch's fortegnelse over danske og norske officerer, samt Nygårds Sedler på Rigsarkivet i København. Nygårds Sedler

omfatter stikord og referencer på et stort antal personer, der ikke har -sen navne.

En slægtsforsker, der gæster Rigsarkivet i København og ikke kigger i Nygårds Sædler, snyder måske sig selv for en række genveje til slægtsoplysninger.

Sporene af Steenberg-slægten peger på Slesvig, altså Nordtyskland, hvor man støder på Rasch-slægten (politimester Claus Rasch) og Bennich-slægten fra Bennichgård i Rinkenæs. En præst i Øster Hornum før 1700-tallet hed Niels Nielsen Steenberg, uden at det har været muligt at knytte slægterne sammen.

Og hvor kom ritmesteren fra? Historien gentager sig. Hvor mødte han præstedatte-

ren fra Viby på Fyn? Hvor blev de gift? og hvem var hans forældre?

Ubesvarede spørgsmål er slægtsforskningens problem, men det er et spændende arbejde, som også giver slægtsforskeren et indblik i Danmarks historie - og derfor interessant for alle.

Slægtsforskere, der er interesseret i de her nævnte personer og deres børn, er velkomne til at kontakte mig - gerne via email - og få alle de oplysninger, jeg er i besiddelse af, og jeg sender dem gerne i form af en GEDCOM-fil. Omvendt er jeg selvfølgelig også interesseret i oplysninger, der kan supplere mine oplysninger.

Et medlem af Brødremenigheden

af Preben Dammeyer, Hyacintvej 8, 8900 Randers ☎ 86 42 98 87.

Min tip-3-oldefar, Jens Bloch, udførte missionsvirksomhed i Brødremenigheden i 1700-tallet. Han og hans hustru, Magdalene Wanek (eller Wank) boede i Neudietendorf i Thüringen, hvor de fik nogle af deres børn.

Mine slægtsundersøgelser havde ført mig til denne familie i Tyskland nær grænsen til det nuværende Tjekkiet, men jeg havde problemer med at finde, hvor og hvornår Jens Bloch var født, så jeg ad den vej kunne komme videre i generationerne. Jeg kunne heller ikke finde hverken ham eller hustruen døde i Neudietendorf.

Jeg vidste, han var *Diaspora-Arbeiter* i Brødremenigheden, og derfor fik jeg den idé at skrive til *Archiv der Bruder-Unität* i Herrnhut i det daværende Østtyskland, om de i deres personregister havde oplysninger om Jens Bloch og hans familie. - Min glæde og overraskelse var stor, da jeg hurtigt fik svar fra *Pastorin* Ingeborg Baldauf, som sendte en livsbeskrivelse/levnedsløb, der fortalte, at Jens Bloch var født 28. april 1718 i - Mariager - som søn af den derværende byfoged!

Det var en fantastisk drejning i slægtshistorien, men ikke mindre spændende. Nu fortsatte jagten med at finde Jens' forældre. Jeg fandt Jens født og døbt i Mariager med oplysning om faderens navn og alle dåbsfaddere. Moderens navn var "selvfølgelig" ikke nævnt.

Faderen, Hans Peitersen, var farver, avlsbruger og byfoged i Mariager; men det var ikke nemt at finde slægtsforbindelsen i det navn. Blandt dåbsfadderne var der imidlertid nævnt flere personer med navnet Bloch, og derfor var det nærliggende at mene, at disse Bloch'er var i slægt med Jens, og at hans mor var en Bloch.

Og ganske rigtig. Ved nærmere undersøgelser opklaredes det, at Jens' mor hed Karen Andersdatter Bloch, og endvidere viste det sig, at hun var ud af en meget velhavende og fin familie i Mariager. - Det var således ikke fint nok, at barnet skulle hedde Hansen/Peitersen efter faderen, det skulle opkaldes efter moderens fine familie. - At jeg i bl.a. Aage Brasks *Niels Bloch i Rold og hans nærmeste Slægt*, 1947, derefter fandt yderligere 7 generationer tilbage til

ca. 1452 er en anden historie, som ikke vedrører denne fortælling.

Barnet blev døbt Jens Hansen Bloch (med mellemnavnet var faderen således ikke glemmt) og voksede op i den lille købstad Mariager, hvor det formentlig har levet en tryk tilværelse hjemme hos forældrene. Drengen har nok fået en god skoleuddannelse, for den sluttede i latinskolen i Mariager, hvor han tog eksamen som 16-årig 1734. Samme år begyndte han at studere teologi ved universitetet i København og fik på dette tidspunkt sin første berøring med Brødremenighedens "Herrnhutiske Forsamlinger". Grev Zinzendorf, som grundlagde Brødremenigheden i Herrnhut i Tyskland 1727, var 1731 på besøg hos det danske kongehus, som han var beslægtet med. Han og hans følge holdt møder i København om den herrnhutiske forkyndelse. Disse møder fortsatte efter Zinzendorfs hjemrejse, og den unge Jens Bloch har i København under sine studier lyttet til denne forkyndelse.

1738 fik han sit første præsteembede på Sjælland, men allerede 1739 vendte han tilbage til København, og da begyndte han sin herrnhutiske livsbane. - En kort tid var han i Norge, men rejste 1743 til Marienborn i Tyskland, hvor han blev docent ved præsteseminariet og senere optaget i menigheden i Herrnhag. Her modtog han sit *erstes Abendmahl* (første nadver) 13. august 1744, og først da var han fuldgyldigt medlem af Brødremenigheden. Han gjorde en tid tjeneste som sekretær ved brødrekollegiet i Barby og var lærer ved en børne-kostskole i Lindheim. Herefter var han atter en tur i Norge, fordi han havde fået tildelt den opgave at bringe en norsk dreng tilbage til hjemlandet. I den forbindelse blev han ca. 1757 i Danmark et års tid og forrettede tjeneste som diaspora-arbejder særligt i Jylland og på Fyn, men også i Holsten (diaspora: adspredelse, grupper af et trossamfund boende i et land med en anden religion). 1758 vendte han tilbage til Barby, hvor han overtog ledelsen af redigeringen

af "Menighedsefterretninger", og her må han have været i en 10-års periode.

1768 blev han som 50-årig gift i Brødremenighedsbyen Zeist i Holland med den 10 år yngre enkesøster Magdalene Lange (enke efter broder Johan Conrad Lange). Hun var født i Dirschel i Schlesien som datter af Andreas Wanek (Wank) og hustru Elisabeth Proskén. Det nygifte ægtepar blev efter giftermålet sendt til Neudietendorf i Thüringen, hvor der på den tid endnu ikke var en brødremenighedskoloni. Jens Bloch udførte fra denne by sin gerning blandt brødremenighedsfolk, der havde tilknytning til menigheder andre steder i Tyskland.

Ægteparrets første barn, Christian Jacob Bloch, blev født 1769 i Neudietendorf og blev senere guldsmed i byen. Chr. Jacob Bloch blev gift med Anne Wilhelmine Klein, og deres datter, Henriette Charlotte Johanne Bloch, blev gift med Johann Heinrich Dammeyer, garvermester i Neudietendorf.

I september 1771 rejste familien Bloch til Gnadau (syd for Magdeburg), hvor menigheden allerede havde en brødrekoloni. Her blev Jens Bloch teologisk medarbejder og sjælesørger for menighedens ægtepar, og endvidere var han tjenstgørende for denne menigheds medlemmer, der boede andre steder. I Gnadau blev han 27. november 1771 ordineret til *Diaconus*, Brødremenighedens gejstlige ordination af 1. grad.

Gnadau er en lille landsby med ca. 800 indbyggere og har en stor brødrekoloni. - 1981 besøgte min kone og jeg Gnadau (i det daværende Østtyskland) og traf flere af beboerne i denne lille velholdte landsby. Det var en betagende oplevelse at møde disse kærlige mennesker, blandt andre organist Ulrich Enkelmann. I Gnadau søgte jeg at finde navne på andre slægtninge i en gren af mit tyske stamtræ. På Brødremenighedens kirkegård (Gudsageren) fandt jeg ved organistens hjælp min tip-4-oldefars gravsten fra 1833 (Johan Gottfried Benjamin Hamel). Stenen var overgroet med mos

og efue; men jeg fik tilladelse til at frilæge den, og det var en storslået oplevelse at finde denne gravsten, der viste navnet på en af mine andre tyske forfædre og dermed gav mig yderligere oplysninger om en ane i det næste slægtled.

Jens Bloch og familie blev i Gnadau nogle år, hvorefter familien rejste til Hannover, hvor han både der og i Braunschweig betjente de derboende brødre og søstre samt venner af menigheden.

I august 1777 blev Jens Bloch kaldt til Livland (Estland og Letland), hvor han var lærer for en oberst v. Rosens børn i Birkas. Han forpligtede sig desuden til at tage sig af nogle svenske brødre og søstre. Efter en broder Loskilds død og nogle rejseområders deling blev Jens Bloch som "ældste broder" tildelt området ved Wiek og Reval (Tallinn) ved den finske bugt, og han betjente også sammen med brødrene Köhler og Marasch hjælpepræsteembederne i hele Livland.

Jens Blochs børn fulgte ikke med til Livland. De var for længst sendt på kostskoler, som allerede på det tidspunkt fandtes flere steder i brødremenighedsbyer i Tyskland. Efter 18 års diasporaarbejde i Livland og i en alder af 77 år bad Jens Bloch 1795 om afløsning på grund af alder. Samme år, i juni måned, døde søster Bloch, Jens Blochs hustru, i en alder af 68 år i Birkas i Livland.

23. august samme år, 1795, forlod Jens Bloch Livland og rejste - ikke som det ville være nærliggende at tro til Tyskland, hvor han jo havde sine børn og børnebørn - men til Danmark. Han bosatte sig i sit hjemland i brødremenighedsbyen Christiansfeld, som 22 år tidligere var blevet grundlagt som menighedsby. Han bosatte sig dér for at hvile ud og fik bolig i enkehuset. Men selv om han ville hvile ud efter mange års aktiv indsats i Brødremenighedens tjeneste, havde han kræfter til at holde møder og prædi-

kenet. Han talte og prædikede på dansk, og desuden oversatte han tyske menigheds-skrifter til dansk.

3. (5.?) september 1798 døde broder Bloch i Christiansfeld, 81 år gl. Et langt og virksomt liv i missionens tjeneste var forbi. Han havde fulgt det kald, han fik som ganske ung teolog i Danmark. Han blev begravet på Gudsageren i Christiansfeld, hvor hans gravsten endnu - 202 år efter - er at finde med en læselig indskrift, der fortæller, at *Jens Bloch geboren in Marieagger in Jütland den 28. April 1718 entschlaf d. 5. Sept. 1798.*

Afslutning

Førømtalte Johann Heinrich Dammeyer, som blev gift med Jens Blochs barnebarn, Henriette Charlotte Johanne Bloch, var født 1807 som arving til en landbrugsejendom i Sossmar ved Hildesheim. Hans livsbane var afstukket, idet han skulle være landmand på fædrenejgården, hvor hans forfædre havde været ved landbruget i generationer (Viertelspänner/Viertelackermann). - Men Guds vilje ville det anderledes.

Det skete nemlig, at en prædikant fra Brødremenigheden kom på besøg i Sossmar. Den unge Johann Heinrich blev grebet af forkyndelsen og besluttede at vie sit liv i menighedens tjeneste. Han forlod fædrenejgården og vandrede de ca. 100 kilometer til Gnadau ved Magdeburg, hvor der som før omtalt var en Brødremenighed. Senere kom han til Niesky ved Dresden, hvor han 8. august 1828 blev optaget i Brødremenighedens fællesskab. Han kom senere til Neudietendorf, hvor han traf sin udkårne, Henriette Charlotte, blev gift og blev garvermester i byen. - Dette ægtepar er mine tipoldeforældre, som begge døde i Neudietendorf 1875. Jeg har fine fotografier af dem begge to.

Slægtsgården i Sossmar kan følges tilbage til først i 1700-tallet, og den er stadig i slægtens eje.

og efue; men jeg fik tilladelse til at frilænge den, og det var en storslået oplevelse at finde denne gravsten, der viste navnet på en af mine andre tyske forfædre og dermed gav mig yderligere oplysninger om en ane i det næste slægtled.

Jens Bloch og familie blev i Gnadau nogle år, hvorefter familien rejste til Hannover, hvor han både der og i Braunschweig betjente de derboende brødre og søstre samt venner af menigheden.

I august 1777 blev Jens Bloch kaldt til Livland (Estland og Letland), hvor han var lærer for en oberst v. Rosens børn i Birkas. Han forpligtede sig desuden til at tage sig af nogle svenske brødre og søstre. Efter en broder Loskilds død og nogle rejseområders deling blev Jens Bloch som "ældste broder" tildelt området ved Wiek og Reval (Tallinn) ved den finske bugt, og han betjente også sammen med brødrene Köhler og Marasch hjælpepræsteembederne i hele Livland.

Jens Blochs børn fulgte ikke med til Livland. De var for længst sendt på kostskoler, som allerede på det tidspunkt fandtes flere steder i brødremenighedsbyer i Tyskland. Efter 18 års diasporaarbejde i Livland og i en alder af 77 år bad Jens Bloch 1795 om afløsning på grund af alder. Samme år, i juni måned, døde søster Bloch, Jens Blochs hustru, i en alder af 68 år i Birkas i Livland.

23. august samme år, 1795, forlod Jens Bloch Livland og rejste - ikke som det ville være nærliggende at tro til Tyskland, hvor han jo havde sine børn og børnebørn - men til Danmark. Han bosatte sig i sit hjemland i brødremenighedsbyen Christiansfeld, som 22 år tidligere var blevet grundlagt som menighedsby. Han bosatte sig dér for at hvile ud og fik bolig i enkehuset. Men selv om han ville hvile ud efter mange års aktiv indsats i Brødremenighedens tjeneste, havde han kræfter til at holde møder og prædi-

kener. Han talte og prædikede på dansk, og desuden oversatte han tyske menigheds-skrifter til dansk.

3. (5.?) september 1798 døde broder Bloch i Christiansfeld, 81 år gl. Et langt og virksomt liv i missionens tjeneste var forbi. Han havde fulgt det kald, han fik som ganske ung teolog i Danmark. Han blev begravet på Gudsageren i Christiansfeld, hvor hans gravsten endnu - 202 år efter - er at finde med en læselig indskrift, der fortæller, at *Jens Bloch geboren in Marieagger in Jütland den 28. April 1718 entschlaf d. 5. Sept. 1798.*

Afslutning

Føromtalte Johann Heinrich Dammeyer, som blev gift med Jens Blochs barnebarn, Henriette Charlotte Johanne Bloch, var født 1807 som arving til en landbrugsejendom i Sossmar ved Hildesheim. Hans livsbane var afstukket, idet han skulle være landmand på fædrenejgården, hvor hans forfædre havde været ved landbruget i generationer (Viertelspänner/Viertelackermann). - Men Guds vilje ville det anderledes.

Det skete nemlig, at en prædikant fra Brødremenigheden kom på besøg i Sossmar. Den unge Johann Heinrich blev grebet af forkyndelsen og besluttede at vie sit liv i menighedens tjeneste. Han forlod fædrenejgården og vandrede de ca. 100 kilometer til Gnadau ved Magdeburg, hvor der som før omtalt var en Brødremenighed. Senere kom han til Niesky ved Dresden, hvor han 8. august 1828 blev optaget i Brødremenighedens fællesskab. Han kom senere til Neudietendorf, hvor han traf sin udkårne, Henriette Charlotte, blev gift og blev garvermester i byen. - Dette ægtepar er mine tipoldeforældre, som begge døde i Neudietendorf 1875. Jeg har fine fotografier af dem begge to.

Slægtsgården i Sossmar kan følges tilbage til først i 1700-tallet, og den er stadig i slægtens eje.

Redaktørens efterskrift

En god introduktion for folk med interesse for forskellige religiøse vækkelser i Danmark i 1700- og 1800-tallet er bogværket *Vækkelsernes Frembrud i Danmark i første Halvdel af det 19. Århundrede*, udgivet på Gads Forlag i årene før og efter 1970; alle bindene indeholder et stort navnestof.

Brødremenigheden og dens aktiviteter er grundigt behandlet af Anders Pontoppidan Thyssen og Frands Ole Overgaard i bundene IV, *De ældre jyske Vækkelser* (Brødremenigheden og De stærke Jyder), og V, *De senere jyske Vækkelser*, udgivet henholdsvis 1967 og 1970.

Brødremenigheden, der er en stærk følelsesmæssig pietistisk kirkelig retning, blev grundlagt 1727 i Sachsen (sydlige del af det tidligere Østtyskland) af Nikolaus Ludwig Graf von Zinzendorf und Pottendorf (1700-1760). Han var privatstuderet, godsejer og oprindeligt regeringsembudsmand i Dresden. 1722 havde han givet asyl til forfulgte protestantiske troende fra Böhmen og Mähren (det nuværende Tjekkiet), og disse mennesker grundlagde ved Zinzendorfs gods Berthelsdorf kolonien Herrnhut på Hut-bjerget øst for Dresden nær den nuværende tysk/polske grænse.

Grev Zinzendorf er fjernt beslægtet med vore dages dronning Margrethe, idet hans faster blev stammor til den engelske dronning Viktorias mor og derigennem til dronning Ingrid.

I Danmark grundlagde Brødremenigheden 1773 Christiansfeldt i Sønderjylland, hvor den drev kostskolevæsen - også anerkendt og benyttet af andre end bevægelsens egne medlemmer.

Slægtsforskere skal være opmærksomme på, at menighedens kirkebog nok findes i kopi på landsarkivet i Aabenraa, men den er ikke kopieret på mikrokort! - På landsarkivet findes en fortegnelse over Brødremenighedens arkivalier, som ikke er afleveret; landsarkivet har dog filmkopier af de også i artiklen nævnte levnedsløb for Brødremenighedens medlemmer 1705-1948, hvortil

der findes registre, se Hans H. Worsøe: *Slægts historie i Sønderjylland - en vejledning*, 2. rev. udgave 1999, s. 118-19.

Som vi har set i artiklen kunne kontakt med Brødremenigheden føre til flytninger over lange afstande. - I slutningen af 1700-tallet havde Brødremenigheden i Christiansfelds emissærer (missionærer) kontakt med familier så langt borte som i Thy, Hanherred og på Mors.

Min egen slægt fra Mors fik i 1790'erne kontakt med Brødremenigheden, og dette synes at have startet en bølge af udlængsel med udvandring til følge gennem mange generationer - dog kun med religiøs baggrund i de to første generationer:

1. generation

Christen Pedersen Øster, f. ca. 1740, d. 1805, gårdmand i Sdr. Draaby på Mors, sidst aftægtsmand i Jørsby. Gift 1766/67 med Karen Andersdatter, f. ca. 1737, d. 1804. Blandt mindst 7-8 børn (3 levedygtige): 4 Anders Christensen Øster, f. 1773, d. 1840, kom 1798 til Christiansfeld, kældervært under Brødremenighedens hotel, rebslager og nattevægter; han blev farfar til Hovlbjerg-præsten Andreas Christian Øster, f. 1887, hvis erindringer, *Barn i Herrnhuternes Christiansfeld*, blev udgivet 1965 af Historisk Samfund for Sønderjylland.

2. generation

6 Maren Christensdatter (Øster), f. 1775, d. 1816. Gift 1793/97 med Jens Nielsen fra Nr. Draaby, f. 1768, d. 1846, husmand i Sejerslev. Blandt 7 børn: 3 Anne Jensdatter, f. 1801, d. 1876, rejste 1820 til morbroderen i Christiansfeld og derfra til Herrnhut, blev gift med en Hørsberg, død 1863 i Herrnhut efter at have været missionær i Nain i Labrador i en årrække. Fra Herrnhut besøgte Anne Jensdatter fødeøen Mors i juni 1865 ifølge modstående artikel i *Morsø Avis* 15.6.1865! - 7 Peder Christian Jensen, f. 1816, var 1865 skrædder på Kolding-egnen.

For mellem 30 og 40 Aar siden forlod en ung Pige ved Navn Ane Jensen (Datter af afdøde Huusmand Jens Nielsen i Seierslev) Nørø, og reiste herfra til en i Christiansfeldt boende Morbroder, Anders Øster, i hvis Huus huu opboldt sig i nogen Tid; men tog senere hen paa det i Christiansfeldt værende „Eosterhuus.“ Herfra fulgte hun efter nogle Aars Forløb en gammel Præst til Herrnhut, og gjorde i dennes Huus Bekjendtskab med en Missionair Herøberg, med hvem hun giftede sig og ledsagede til Herrnhutercolonien Rain, hvorhen hau blev sendt for at omvende Glimoerne til Christendommen. (Rain, der ligger paa Halvoen Lubrador er en c. 20,000 □ Milil stor Halvo, som omgives af Hudsonsbugten og Hudsonsstrædet, Atlanterhavet, Et. Laurents's Munding og Ny-Wales. Det er et øde og taat, af lave Bjerge, Søer og Sumpe opfyldt Vand med overmaade koldt. Klima i Herrnhutercolonien Rain er Aarets Middeltemperatur $- 2\frac{1}{2}^{\circ}$, Juni Maanedes 5° , ringe Plantevægt og faa Indbyggere). Efter mange Aars Opbold i dette Land tvang Mandens fremrykkede Alder og nedbrudte Helbred Ægtefællerne til at vende tilbage til Europa og de toge derpaa igjen Bolig i Herrnhut, hvor Missionair Herøberg afsjil ved Døden i April Maaned forrige Aar. Længselen efter at gjense sine Eodskende, hvoraf tvende, en Søster og Broder, endnu leve i Seierslev Sogn, og Ønsket om at gjense sin Fodes har tilspyndet den nu henved 60 Aar gamle Dame til igjen at foretage en lang Reise, og i Tirsdags Nat ankom hun aldeles uventet med Sydposten hertil Byen, ledsaget af en Broder, Skræder P. Chr. Jensen, der er bosiddende Kolding Eggen. Herfra Byen fjorte Søster og Broder Strag til Seierslev, og mærkværdigt nok, skulde den derboende Broder, Morten Jensen af Jørdåby, da han som sædvanlig vandrende til Nykjøbing som Vandpost for Seierslev Sogn og netop var paa Veien hertil Byen, uventet møde sin for saa mange Aar siden bortreiste Søster. Gjenfynet foranledigedes ved, at de tvende Brodre gjenfjendte hinanden.

Artiklen 15.6.1865 - fundet af Niels Vestergaard Larsen, Sdr. Draaby.

3. generation

6 Morten Jensen, kaldet Skovlhøj (1841 ff.), f. 1811, d. 1883, husmand i Seierslev, Jørsby og atter Seierslev, landpost og 1867-68 postkører/postkontrahent. Gift 1832 med Else Marie Pedersdatter fra Øsløs, 1809-1875. Blandt 7 børn: 6 Niels Christian Mortensen, f. 1847, d. 1934/35 på Sct. Thomas, hvor han sidst var overpolibetjent, Dannebrogsmænd 1911. Gift med en mulat, men barnløs.

4. generation

1 Peder Chr. Mortensen, 1833-1924, husmand i Seierslev og fra 1868 postkontrahent. Gift 1856 med Mette Christensdatter (Strand), 1831-1913. Blandt 12 børn:

5. generation

3 Christen Mortensen, 1860-1937, postkontrahent fra 1882/83 og bosat i Nykøbing, senere ejer af Hotel Børsen, kreaturhandler og ejer af Juelsgaard ved Nykøbing. Gift 1. gang 1882 med Mette Marie Qvist, 1855-1914. Blandt 13 børn:

6. generation

2 Peder Christen Mortensen, født 1883, bager, udvandrede til Montana i USA, ugift, og 5 Anna Matilde Mortensen, 1892-1964, gift Stausholm, min mormor.

AB

Døde forfattere

Det er ikke meningen fremover at bringe nekrologer over artikel-skrivere, men det er ikke rart at ringe til et opgivet telefonnummer og få at vide, at den pågældende døde i sidste uge. - Derfor:

De fleste er sikkert klar over, at Ejnar C. Larsen og Hans Viuf-Sørensen er døde. - Færre ved, at Rasmus Hansen, Bagsværd, omtalt i forbindelse med Monrad-slægten i nr. 18, s. 39, døde i sommeren 1999. Og her i juni 2000 døde Poul Dam, den tidligere højskolemand og SF-politiker, der skrev om spaniolerbørn i nr. 20.

Folkeregistrene - et problem

af afdøde Poul Dam, København.

Omtalen af folkeregistrene i nr. 21 bør suppleres med en advarsel.

Hvis man er interesseret i forhold fra før 1945, skal man være opmærksom på, om det pågældende folkeregister hører til dem, der blev helt eller delvis ødelagt af modstandsbevægelsen i vinteren 1944-45. Med støtte i folketællingen 15. juni 1945 blev de ganske vist rekonstrueret, men det kan ikke have været muligt at få alle oplysninger fra perioden 1924-44/45 med, og nogle afdøde personer kan være forsvundet helt ud af materialet. Jeg ved ikke, hvor mange folkeregistre det drejede sig om, eller i hvilket omfang der gik oplysninger tabt, men det må vel være undersøgt.

Når modstandsbevægelsen foretog disse aktioner, skyldtes det selvfølgelig, at besættelsesmagten brugte folkeregistrene i deres

jagt på modstandsfolk, og det forhold medførte også andre fejl i folkeregistrematerialet. - Når vi udstedte falske legitimationskort til modstandsfolk, sørgede vi så vidt muligt for, at der blev sat falske navnekort ned i folkeregistrets skuffer, så telefoniske forespørgsler om en vis person, som var blevet taget, kunne besvares bekræftende - ifølge folkeregisteret svarede legitimationskortet så til en faktisk eksisterende person! De falske kort blev formodentlig fundet i 1945, men man kan ikke være helt sikker. Vi havde jo ikke lavet lister over falske kort.

At ovenstående er korrekt, skulle sandsynliggøres af, at jeg selv var med til den slags som ansat i *Staden Københavns statistiske Kontor*, hvorunder folkeregistret hørte.

Endelig kom Valdemar!

af Anton Blaabjerg.

I de sene vintermåneder lykkedes det endelig at udsende 2. reviderede og udvidede udgave: *Nutiden og Valdemar Sejrs Slægtsforskning og Danmarks historie*, på ikke færre end 90 sider og 55 slægtslinjer.

Hæftets heraldiske illustrationer kan bruges til at vise, hvordan brugen af våbenskjolde kan kaste lys over slægtsmæssige sammenhænge.

Linje 33 viser således et skole-eksempel på den såkaldte differentiering, der på en gang peger på sammenhæng og forskel: De sønderjyske hertuger reducerede kongeslægten 3 løver og hjerter til 2 løver og hjerter. Hertugernes ægtefødte efterkommere, slægten Sappi, førte i deres våben blot hjerterne, 7 i antal. - Den uægtefødte, men senere adlede søn af Niels Lange af slægten med de 3 roser blev 1572 tildelt et skjold med kun en rose. I "mellemtiden" som uægtefødte søn anvendte han et skjold med

en rose mellem et par grenlignende gevækster; dette forhold bliver man kun klar over, hvis man ikke blindt stoler på Thiset og Witttrups *Nyt Dansk Adelslexikon*, 1904, og den tilhørende Storcks *Dansk våbenbog*, 1910, samt genudgivet samlet i Achens *Danske adelsvåbener. En heraldisk nøgle*, 1973, men tjekker personernes faktiske våbenføring i Henry Petersen og Thisets *Danske adelige Sigiller fra henholdsvis det 13. og 14. Aarhundrede og fra det 15., 16. 17. Aarhundrede*, henholdsvis 1897 og 1905, genudgivet samlet af DHH som *Danske adelige sigiller fra det 13. til 17. århundrede*, 1977.

Linje 25 viser, hvordan en norsk stormand dannede sig et kombineret skjold: Vandret delt, øverst hovedelementet, den kongelige løve, fra sin uægtefødte mors fars kongevåben, nederst halvdelen af rosen fra faderens slægt. - Rosenkrantz-slægts-

våbenets udvikling fra udelt til firdelt skjold er vist, og ligeledes det forenkledede våben, et medlem af Rosenkrantz-slægtens uægtige gren anvendte.

Endelig vises et par eksempler på anvendelsen af våbener sammenstillet til våben-antavler.

Winther på Færøerne - en rettelse

Linje 27 viser, hvordan en ung herboende færing nedstammer fra Valdemar Sejr (og fra den norske kong Sverre med færøsk baggrund). - Mellem slægtled 18 og 20 har der desværre indsneget sig den fadæse, at slægtled 20 er "gjort til sin egen fætter"!

Sysselmanden Mads Andreas Winther, der angives født 1818 som præstesøn på Sandoy, er i virkeligheden født 8. september 1813 i Tórshavn som søn af snedker Niels [også kaldet Niels Christopher] Winther og hustru "Sigge Maria Winther" [egl. Karbech]; disse forældre er omtalt i slægtled 18 som forældre til Færøernes første egentlige politiker, Niels Christopher Winther, 1822-1892.

Sysselmanden Mads Andreas Winther og hans virkelige bror, den nævnte politiker, er omtalt med den korrekte afstamning i min artikel *Slægten Winther paa Færøerne* i SLÆGTEN nr. 7 og genoptrykt i *Gemmesider*.

Sysselmanden Mads Andreas Winther er nævnt som 37-årig med fødestedet Tórshavn i folketællingen 1850 (s. 175 i *Fólkateljingin i Føroyum 1850*, udgivet 1995 af Heini Madsen); og hans fødsel er at finde i Petur Martin Rasmussen: *Suðurstreymoyar kirkjubók 1757-1816*, Tórshavn, 1988. - Georg Agerby takkes for at have gjort opmærksom på den meget uheldige ændring af Mads Andreas Winthers afstamning - fra det rigtige til det forkerte - fra min oprindelige artikel og til Valdemar-hæftet.

For vor unge færing indebærer ændringen i hans slægtslinje desværre, at han - i al fald ikke på den angivne måde - stammer fra Bendte Christina Broberg, den historiske person bag romanfiguren Barbara!

Ægteskabsdispensationer i Fyns Stift 1569-1814

Det blev i familien hedder Steffen Hoves bog, som registrerer de 2.800 bevarede ægteskabsdispensationer fra Fyns Stift gennem 245 år, og som blev udgivet af *Slægtshistorisk Forening, Odense*, i forbindelse med slægtsforskertræffet på Mulernes Legatskole 8. april 2000.

Det blev i familien er en fortegnelse over kongebreve, d.v.s. officielle tilladelser, som blev betalt med en særlig afgift til de fattige. Her drejer det sig om dispensationer til ægteskab mellem mennesker, der normalt blev anset for at være for tæt beslægtede eller besvogrede. I denne bog findes navne og datoer på 2.800 tilfælde fra Fyns Stift 1569-1814.

Indtil 1803 omfattede dette administrative område også Lolland-Falster, der herefter

blev et selvstændigt stift, og desuden det meste af Als samt Ærø, der senere (1819-64) også var eget stift.

Originale kongebreve er opbevaret i de to bispearkiver, mens notater om betaling stammer fra regnskaber i Stiftsøvrigheden og Odense Gråbrødre Hospital. Dokumenter om sagsbehandlingen i Danske Kancelli er brugt i mindre grad.

Steffen Hove begyndte arbejdet med læsning af dispensationsbrevene for 20 år siden. I mange af tilfældene findes ikke bevaret kirkebøger. Det gives således her mange muligheder for at komme over "døde punkter", og opnå mere oplysning om en slægts afstamning og familieforhold.

Bogen er lidt smallere og højere end A5-format, 224 sider, garnhæftet med kar-

tonbind. Den er illustreret med eksempler på kongebreve samt sognekort over de behandlede områder. Desuden findes litteraturhenvisninger, et komplet register til sognene samt to registre over de mere usædvanlige personnavne på hhv. Fyn med Als og Ærø samt Lolland-Falster.

Prisen for dette opslagsværk for slægtsforskere koster indtil 15. november 2000 er

kun 160 kr. - derefter 200 kr., begge priser tillægges evt. forsendelse. Kan også afhentes efter aftale!

Bestilles/afhentes hos *Slægtshistorisk Forening, Odense*:

- Jytte Skaaning, Vinkældervej 6A, 5000 Odense C ☎ 66 14 88 77.
- Finn Grandt-Nielsen (bogens redaktør), Stavrevej 27, Måle, 5300 Kerteminde ☎ 65 34 24 30.

1700 slægtsbøger udgivet af kommercielle slægtsforskningsbureauer siden 2. Verdenskrig

Kan biblioteket skaffe dig slægtsbøger fra den egn, hvorfra din slægt stammer? - Så kan du måske være heldig deri at finde de oplysninger, som du lige står og mangler!

Denne nyttige fortegnelse fortæller om flere end 1700 slægtsbøger, der er udgivet af kommercielle slægtsforskningsbureauer i de sidste 50 år. Bøgerne er opstillet efter de gamle, "overkommelige" amter fra tiden før reformen 1970, så yderligere indexering er ikke nødvendig.

For overskuelighedens skyld er fødesøgnene for slægtsbøgernes udgangspunkt (oftest et ægtepar gift engang i 1800-tallet) fremhævet med fede typer; er bogens udgangspunkt, ægteparret, født i hvert sit amt, er slægtsbogen opført under begge disse amter.

Selv om navnene på slægtsbogens udgangspunkt ikke siger dig noget, kan det godt svare sig at hjemlåne en række slægtsbøger fra det eller de amter, hvor du har mange aner. - Måske kan bøgernes anetav-

ler alligevel indeholde nyttige oplysninger vedrørende dine slægtinge i 1700-tallet!

Bogen bliver på omkring 150 sider, udgives i december 2000 af de slægtshistoriske foreninger i Viborg og Aalborg i samarbejde med SLÆGTEN.

Priser:

Ved bestilling før 1. oktober 2000

- 40 kr. ved køb af mindst 40 ex.
- 50 kr. ved køb af 15-39 ex.
- 65 kr. ved enkeltsalg

Ved bestilling efter 1. oktober 2000

- 50 kr. ved køb af mindst 40 ex.
- 60 kr. ved køb af 15-39 ex.
- 75 kr. i løssalg efter udgivelsen.

For foreningerne er der altså *mange penge at spare* ved forudbestilling af mindst 40 ex. før 1. oktober 2000!

AB

"Dronningen på trapperne"

SLÆGTEN markerer dronning Margrethes 60 års fødselsdag her i 2000 med at udgive værket *Dronning Margrethe II's forslægt*.

Heri fremlægges resultatet af den flittige slægtsforsker Kristian Lauritsens indsamling af oplysninger til dronningens anetavle

i 10 generationer (til og med ane nr. 2047) tilbage til 1600-tallet.

Hidtil har dronningens anetavle i 7 generationer (til og med ane nr. 127) været let tilgængelig flere steder, men udelukkende i tavle- eller listeform uden biografiske oplysninger om de enkelte personer. Hendes forslægt har stort set blot været benyttet som eksempel på det ene eller det andet opstillingssystem.

Denne gang er ærindet ikke at anskueliggøre opstillingsformer, men slet og ret at fremlægge oplysninger om dronningens afstamning - med speciel interesse for lidet kendte udsnit af anetavlen og med særlig vægt på personer og slægtslinjer af interesse for danske læsere.

Det er velkendt, at dronningens forslægt er international - absolut ikke speciel dansk, da samtlige hendes forgængere på tronen har hentet deres ægtefæller udenlands. Resultatet skulle nødvendigvis synes at blive en anetavle, hvoraf kun mandslinjen (i anetavlens venstre side) er dansk, mens de restende felter er udfyldt af udenlandske personer - for langt den overvejende dels vedkommende af tyske, fyrstelige personer. - Men forskellige forhold har gjort, at den faktiske virkelighed ser anderledes ud. - Og det er det, der er interessant!

Dels uddøde den ældre oldenborgske slægtsgren på den danske trone 1863 og dels tilførte kongerne Frederik VIII og Frederik IXs ægtefæller af den nuværende svenske kongeslægt, den oprindeligt franske slægt Bernadotte, indslag af fransk, delvis borgerligt blod.

Ved nærmere undersøgelser har det vist sig, at også de mere eller mindre velkendte tyske slægtslinjer indeholder overraskende slægtsforbindelser, dels med forbindelser til personer og slægter af interesse for danske læsere og dels med egentlig afstamning fra danske slægter. - Og det er også interessant!

De færreste ville tro, at storkansleren Frederik Ahlefeldt (den første af slægten på Tranekær) i sidste halvdel af 1600-tallet forekommer et dusin gange på dronningens anetavle!

Specielt de tre slægtsled, som denne anetavle er udvidet med, fremviser en meget stor social spredning - fra de betydeligste fyrster til stort set anonyme adelsmænd og borgerlige personer i 1600-tallets Tyskland og Frankrig. Mange af disse har det voldt store kvaler at fremskaffe tilforladelige oplysninger om!

Til forskel fra tidligere er der ikke denne gang fokuseret på "systemet" - men på personer: Der er f.eks. meget stor forskel på at få dronning Ingrid's oldefar præsenteret "i tavleform" som en anonym preussisk prins, og så få at vide, at han var en dygtig hærfører - og den preussiske sejrherre i slaget ved Dybbøl!

Anetavlens personer er forsøgt biograferet i kortform: Lidt om deres karriere og måske nogle få ord om deres personlighed.

Bogen, der allerede nu kan bestilles ved SLÆGTENS ekspedition, forventes at udkomme sidst i august, bliver på ca. 300 sider, illustreret med flere end 60 portrætter og koster kun 175 kr. + forsendelse.

AB

De hundred-årige

"Om hundrede år er alting glemt"

af Jytte Skaaning, Vinkældervej 6A, 5000 Odense C ☎ 66 14 88 77.

E:skaaning@email.dk

Ved Institut for Sundhedstjensteforskning på Syddansk Universitet, Odense, er man i

øjeblikket ved at studere danskere, der er født i perioden 1867-99 og som er fyldt

100 år. Det drejer om ca. 3.800 personer fordelt på forskellige sogne i Danmark, dog kan der være sogne med flere 100-årige. Projektet vil gerne finde ud af, hvorfor folk bliver/blev over 100 år. Er det i generne? miljøet? eller hvad?

Databasen med de 100-årige er oprettet ved hjælp af CPR-registeret. Herefter er oplysninger om deres fødsel blevet verificeret ved opslag i kirkebøgerne. I øjeblikket er "vi" ved at finde søskende til de 100-årige født efter de 100-årige til og med 1899. De indsamlede data skal senere statistisk bearbejdes. Nulevende 100-årige er blevet interviewet af en læge samt en sygeplejerske.

Blandt de indsamlede data er der allerede eksempler på slægter, som kan mønstre to eller flere 100-årige i en søskendeflok. Dette har naturligvis rejst spørgsmålet, om det ligger i generne at blive over 100 år? For at bevise dette, er der foretaget genealogiske undersøgelser, hvor der er udforsket anetavler tilbage til de 8 oldeforældre. Herefter efterslægtstavle frem til de 100-åriges generation samt efterslægt for de 100 årige. Som eksempel kan nævnes lærerfamilien Schou fra Åbybro og familien Damgaard

fra Barrit, som begge mønstre tre 100-årige søskende, medens slægten Stendahl fra Vestsjælland kan mønstre fire 100-årige i søskendeflokken samt deres moder, som også blev over 100 år. Oplysninger om disse slægter er indtastet i slægtsprogrammet win-family. Resultatet blev forelagt på en workshop i Sydfrankrig sidste efterår, hvor amerikanske genforskere desværre satte en kæp i hjulet, idet de mener, at genet hurtigt "vandes ud". Ved som tidligere nævnt også at inddrage søskende til de 100-årige, håber forskere i projektet at kunne udlede nogle sammenhænge ved brug af nye beregningsmetoder, som forskerne har "udtænkt".

Hvis du har kendskab til 100-årige født i perioden 1867 til 1899, vil jeg meget gerne kontaktes.

Der mangler især oplysning om en lillebroder i Damgaard-familien:

Frederik Damgaard, født 7. maj 1883.

Hvor og hvornår døde han?

Projektet er ligeledes interesseret i avisudklip m.v. om de 100-årige. - Kontakt mig venligst!

Gode tilbud til slægtsforskere!

SLÆGTEN har fået overladt publikationer udgivet af SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE, som her tilbydes læserne.

1. tilbud

Godt 1.000 sider personalhistorie, 8 publikationer, hvis egentlige pris er 585 kr. (for medlemmer dog blot 395 kr.) *får du helt exceptionelt for kun 175 kr., nemlig følgende 8 publikationer:*

A 110 års indholdsfortegnelse til *Personalhistorisk Tidsskrift (1880-1990)*, af Poul Steen. 1992. - 400 sider, solidt indbundet, egl. pris 150/100 kr.

Praktisk nøgle til de tusindvis af sider personalhistorie publiceret gennem 110 år. - Bogen er opbygget som en systematisk bibliografi med forfatter- og titelre-

gistre.

Tidsskriftet har i tidens løb bragt, dels mange vægtige bidrag til dansk personalhistorie og genealogi - specielt vedrørende landets mere betydende slægter, og dels mange vejledende artikler af interesse for slægtsforskere.

- B Fortegnelse over dansk slægtslitteratur 1973-1979**, af Dorthe Gissel. 1982. - 54 sider, hæftet (særtryk af Pers.hist. Tidsskrift 1982:1), egl. pris 110/60 kr.
U-undværlig oversigt over 470 titler af slægtshistorisk art udgivet i de 7 år før de 6 år, der dækkes af Ingvar Musæus' *Litteraturfortegnelse 1980-85. Litteratur for slægtshistorisk interesserede*, udgivet af Slægten 1996.
- C Lærestole og lærere ved Københavns Universitet 1537-1977**, af Ejvind Slotved. 1978. - 299 sider, hæftet, egl. pris 100/75 kr.
Registrering af ca. 1.000 lærere med navn, lærestol, fødsels- og dødsdata.
- D Helsingørs bomærker**, af Allan Tønnesen. 1968. - 156 sider, hæftet, egl. pris 40/30 kr.
Ca. 800 Helsingør-borgeres bomærker i sirlige stregtegninger, generelle oplysninger om fænomenet bomærker og deres historie samt om en hidtil overset funktion som hjælpemiddel i forbindelse med slægtsforskning.
- E Latinskolens religionslærere 1853-1903**, af Erik Nørr. 1981. - 93 sider, hæftet, egl. pris 100/75 kr.
- Registrering af ca. 350 lærere med navn, fødsels- og dødsår samt uddannelse, ansættelsessteder og tidspunkter.
- F Datasupplement til Dansk biografisk leksikon 1984-1995**, af Sv. Cedergreen Bech. 1995. - 26 sider (særtryk af Pers.-hist. Tidsskrift 1996:2), hæftet, egl. pris 35/25 kr.
Supplementer, fortrinsvis dødsdata, til flere end 700 biografier.
- G Rettelser og tilføjelser til T.A. Topsøe-Jensen og Emil Marquard: Officerer i Den dansk-norske Sæetat 1660-1814 og Den danske Sæetat 1814-1932. Kbh. 1935**, af J. Teisen (særtryk af Pers.hist. Tidsskrift 1984:2). - 35 sider.
Supplementer til flere end 600 biografier.
- H Tilføjelser og rettelser, af Finn H. Blædel. 1979. Til H. Hjorth-Nielsen: Danske Sagførere [1868 ff]. 1941.** - 44 sider, indbundet, egl. pris 50/30 kr.
Supplementer til flere end 1.500 biografier.

* Titel D vil desværre blot være med i de 30 første pakker - så bestil nu!

2. tilbud

Kun 240 kr. for et sæt af restoplæg af **Personalhistorisk Tidsskrift** ældre end 5 år, p.t. årgangene 1976-78 og 1983-95, altså de *ordinære, halvårslige hæfter* fra 16 år - med undtagelse af 3 hæfter (1. hæfte fra årgangene 1976-77 og -86); den egentlige pris er 300/150 kr.

3. tilbud

Kun 340 kr. for 1. + 2. tilbud!

Alt bestilles hos SLÆGTENS ekspedition:

Birgit Øskov, Rolighedsvej 56, 9400 Nørresundby ☎ 98 17 63 76, E: bojen@daks.dk
- Til priserne lægges forsendelsesomkostninger. **Bemærk: Disse pakker ekspederes først fra midt i august!**

Småstykker

Kirstin og Bjarne Nørgaard Pedersen, Agernvej 95, 8330 Beder, ☎ 86 93 62 58, har indtastet følgende kildeuddrag:

Tingbogsuddrag fra nedennævnte herreder, indeholdende alle sager i bevarede tingbøger i de nævnte årrækker, med kort referat af sagerne med hovedpersonernes navne, undtagen restancesager. Desuden nævnes alle personer med slægtsmæssig tilknytning til andre. Alle navne er normaliserede for at lette søgning på PC:

- Brusik Herred 1661-1688 (470)
- Framlev og Gjern herreder 1695-1715 (500)
- Framlev Herred 1661-1679 (260)
- Gjern Herred 1662-1681 (300)
- Hads Herred 1657-1669
- Hads og Ning herreder 1699-1706 (425)
- Hids Herred 1657-1687 (450)
- Hjelmslev Herred, Skanderup og Ry birkers 1688-1719 (550)
- Houlbjerg Herred 1677-1684 (75)
- Hvetbo Herred 1630-1686 (1300)
- Jerslev Herred 1631-1688 (1800)
- Randers By 1573-1700 (1550)
- Ry Birk 1665-1687 (120)
- Sabro Herred 1661 (20)
- Voer Herred 1656-1688 (700)

under udarbejdelse:

Børglum Herreds 1576-1689

Fejø Birk 1657-1723

Viborg landstings dombøger B

Stedsmål og sagefald [indfæstningsafgift og bøder] fra flg. **lensregnskaber**:

- Dronningborg Len 1610-1667 (330)
- Silkeborg Len 1596-1661 (200)
- Skanderborg-Åkær Len 1581-1660 samt Skanderborg Amt 1661-1667 (450)
- Århusgård Len 1599-1660 (100)

Tal i () angiver omtrentligt sidetal ved udskrift på A4. Pris pr. 300 sider på diskette (3,5" 1,44 MB) i DOS/ASCII eller DOC. format inclusive forsendelse 25 kr.

Kirstin Nørgaard Pedersens bog om *Mesing by 1458-1767* er nu igen på lager i et mindre oplag (bogen er omtalt i SLÆGTEN nr. 15, s. 44).

Kurt Kermit Nielsen, Møllevangs Allé 93, 8210 Århus V, ☎ 86 10 60 46, har indtastet følgende kildeuddrag med anvendelse af IBM med Windows 95 og MSWorks 4.0; indtastningerne kan erhverves på diskette efter nærmere aftale.

Kgl. bevillinger til indgåelse af ægteskab mellem beslægtede mv. bevaret i de 4 jyske bispearkiver (i alt 2.860 vidnesbyrd om indgåede ægteskaber 1648-1810):

- Aalborg 1669-1779 [719 stk.]
- Viborg 1653-1780 [151 stk.]
- Århus 1646-1800 [1.499 stk.]
- Ribe 1681-1810 [491 stk.]

Andre kildeuddrag

- Ekstrakt af **adkomster for selvejere under Skanderborg Rytterdistrikt fore-**

vist ved dets salg 1767 (138 sider, Rigsarkivets Renteskriverkontorrerne 1679-1771, diverse 2247.24 og 25, 1767, 2 pakker).

- Skanderborg Rytterdistrikts fæstebreve 1686-1767 (600 sider, ca. 6.000 fæstebreve, hvoraf ca. 20 mangler i landsarkivets register).
- Frijsenborg Gods' fæstebreve 1719-1807 (1436 stk., 174 sider).
- Stjær Bys salg på auktionen 1767 over Skanderborg Rytterdistrikt (fuldstændig

- afskrift - 75 sider).
- Katholm Gods' fæstebreve 1753-1897 og Stensmark Gods' fæstebreve 1761-1898 (455 stk.).
 - Tandrup (i Thy) Gods' fæstebreve 1719-1855 (960 stk.)
 - Tandrup Gods' skifter 1728-1847 (700 stk.)
 - Koustrup Gods' skifter 1772-1824 (124 stk.)
 - Gosmer Hospitals gods i Hads Herred 1774-1841, 90 skifter og 72 fæstebreve - fortrinsvis i Fruering i og Svinsager.
 - Dybvad Gods i Hads Herreds skifter 1721-98 (186 stk.).
- Arbejder nu med indkomne breve til amtmanden over Skanderborg og Aakjær amter 1661-1746 - har foreløbigt bearbejdet 34 af arkivets ca. 100 pakker.

Niels Henry Jensen, Færøvej 12, 8800 Viborg, ☎ 86 62 51 70, E: nhjensen@post.tele.dk og hjemmeside <http://homeO.inet.tele.dk/nhjensen> har afskrevet og mangfoldiggjort eksemplarer af Brødrene Andersens bog *Historiske og genealogiske Optegnelser fra Randrup Gods, specielt Vinkel Sogn*, 1907; bogen, der var trykt med gotiske bogstaver, er nu afskrevet med latinske bogstaver, solidt indbundet, **378 sider - kun 350 kr.!**

Niels Henry Jensens indtastede kirkebøger fra Bjerring 1855-69, Gjern 1693-1800, Hjorthede 1814-41, Linå 1768-1814, Ry 1762-1825, Sahl-Gullev 1771-1813, Sall 1694-1813, Skorup 1684-1853, Sdr. Vinge-Torup-Langå 1730-94 og Åsted i Salling 1659-1813 kan alle frit downloades fra hjemmesiden.

Nyt fra Statens Arkiver

Folketællingen 1870 er færdigkopieret på mikrokort og kan købes; men den er ikke opstillet på nogen af arkivernes læsesale. - Der ventes formentlig på økonomiske midler hertil.

Alle Statens Arkiver afholder brugermøder, men kun Landsarkivet i København og Rigsarkivet har endvidere etableret brugerråd med repræsentanter fra forskellige grupper af læsesalsbesøgende og arkivernes

personale. - Disse råd er nedsat for at sikre en *kontinuerlig* udveksling af synspunkter mellem læsesalgæster og arkivledelsen. Desuden er der tillagt rådene kompetance til at behandle visse forespørgsler fra publikum, at arkivledelsen er fri for at tage stilling til disse - vel i regelen almindeligheder.

Brugerrådene synes absolut af virke efter hensigten.

AB

Oversigt over SLÆGTENS forlags udgivelser

- 1 *Slægtsforskning - din Danmarkshistorie*. (ISBN 87-985050-9-2) 4. udg., 1997, 12 s., 5 kr.
Kort introduktion til slægtsforskning. Her forklares de absolut nødvendige grundbegreber og fortælles, hvor på biblioteket bøger for slægtsforskere findes. Desuden oplyser en aktuell adresseliste om de statslige arkiver og de slægtshistoriske foreninger i og uden for SSF.
- 2 *Slægtsforskere: Lad os hige og søge i bøgerne!* (ISBN 87-90331-07-9) 4. udg., 1998, 44 s., 20 kr.
Præsenterer over 500 titler af den righoldige litteratur for slægtsforskere. - Litteratur-

liste tilegnet Hans H. Worsøe på 60 årsdagen 1992.

- 3 *Sognefoged, lægdsmand og Dannebrogsmænd.* (ISBN 87-984-484-0-4) 2. udg., 1997, 24 s., 20 kr.

Med udgangspunkt i den store sognefogedforordning 1791 fortælles om denne lokale myndighedspersons arbejdsområder. Desuden oplysninger om hvervet som lægdsmand samt om Dannebrogsmændenes Hæderstegn. - Temahæfte tilegnet SSFs daværende formand Ingvar Musaeus på 70 årsdagen 1993.

- 4 *Slægtsforskere: Lad os vedgå arv og gæld!* (ISBN 87-90331-06-0) 4. udg., 1998, 32 s., 20 kr.

Kortfattet hjælpemiddel til studiet af skifter - en 14 siders ordliste med forklaring på mange af skifternes gamle ord og begreber, artikler om bl.a. afholdelse af skifte, en oversigt over de myndigheder, der afholdt disse, og en litteraturliste. - Temahæfte tilegnet SLÆGTENS første kasserer Peter Kudsk på 50 årsdagen 1998.

- 5 *Sogn, herred - kirkebøgerne på Statens Arkiver.* (ISBN 87-90331-14-1) 4. udg., 1999, 72 s., 25 kr.

Praktisk hjælpemiddel til at finde de rigtige mikrokort med kirkebogen fra det rette sogn, herred og amt. - Med kirkebøgerne fra samtlige landets sogne på alle Statens Arkiver er dette hæfte med bl.a. pastoraternes/soggenes numre og kirkebøgernes begyndelsesår u-undværlig, både under forbedelserne derhjemme og på selve læsesalen. - Hæftet kan også benyttes til at finde sognets folketælling.

Udgaven indeholder et tillæg om *flere end 150 kirkebogs-nøgler (afskrifter/register)*, Lengnicks kirkebogsuddrag og S. Nygårds sedler (bl.a. kirkebogsuddrag).

- 6 *Slægtsforskere: Lad os stå vagt og værre!* (ISBN 87-90331-04-4) 2. udg., 1998, 56 s., 20 kr.

Hæfte om militære emner som lægdsruller,

disses forkortelser, stambøger, det militære sprog, introduktion til Forsvarets Arkiver, krigsdeltagermedaljer mv.

- 7 *Gemmesider - fra nr. 1-10 (1990-94)* Red. Anton Blaabjerg. (ISBN 87-90-331) 1999, 88 s., 25 kr.

SLÆGTENS første numre er forlængst udsolgte. I hæftet her genudgives derfor de artikler fra bladets første 10 numre, som ikke indgår i temahæfter, som fortsat genoptrykkes. - Hæftet udsendes som en hilsen efter Birgit Øskovs 40 årsdag 1999.

- 8 *Nutiden og Valdemar Sejr. Slægtsforskning og Danmarks historie.* Af Anton Blaabjerg. (ISBN 87-90331-13-3) 2000, 90 s., 25 kr.

1999 blev udnævnt til middelalderår - med hundredvis af aktiviteter og udstillinger på museer mv. landet over.

Derfor genudgiver SLÆGTEN det udsolgte hæfte *Valdemar og nutiden*, som ved årsskiftet 1991/92 blev udgivet af *Slægtshistorisk Forening for Viborg og Omegn*. Den nye udgave er både rettet, forøget og forbedret med særligt henblik på slægtsforskning i middelalderen. - 55 slægtslinjer er medtaget!

- 9 *Skanderborg Rytterdistrikt. - Uddrag af samtlige bevarede 3.002 skifter 1680-1765.* Udarbejdet af Erik Brejl. (ISBN 87-985050-6-8) 1995, 296 s., 130 kr.

Referat med samtlige arvinger i de mange skifter fra rytterdistriktet mellem Vejle, Brande, Silkeborg og Århus. - Register over arveladere og ægtefæller, 6.226 navne; desuden en liste over skifternes fordeling på sogne og lokaliteter.

- 10 *Litteraturfortegnelse 1980-85. Litteratur for slægtshistorisk interesserede.* - Personalhistorie. Lokalhistorie. Arkivvæsen. Udarbejdet af Ingvar Musaeus. (ISBN 87-985050-8-4) 1996, 120 s., 40 kr.

Godt 1.000 titler vedr. personal- og lokal-

historie samt arkivvæsen udgivet 1980-85. De lokalhistoriske titler opført i topografisk orden, amt for amt, sogn for sogn; under sognene henvises til de personalhistoriske - titler, som desuden er opført alfabetisk. - Udgivelsen er forløberen for SSFs litteraturliste, der siden 1987 findes i *HVEM FORSKER HVAD*, og den lukker hullet mellem Dorthe Gissels fortegnelse over dansk slægtslitteratur 1973-79 (*Personalhistorisk Tidsskrift* 1982) og listerne i *HVEM FORSKER HVAD*.

11 *Er du i familie med bryggerne? - Slægterne bag J.C. og Carl Jacobsen på Carlsberg.* - Publiceret af Birgit Øskov og Anton Blaabjerg. (ISBN 87-90331-02-8) 1997, 90 s., 30 kr.

Omfangsrig anetavle for Carl Jacobsen, 1842-1914, tilbage til 1600-tallet og endnu længere tilbage. - 25 efterslægtslinjer viser forbindelser til kendte og ukendte før og nu.

Anetavlens personer er ikke omtalt i den traditionelle rækkefølge: Generation for generation, men i slægtslinjer: Slægt efter slægt.

Oplyser om bl.a. den fædrene slægt af vendsysselske bønder (bl.a. Clemen- og Løve- eller Levi-slægterne fra egnen ved Aså og Melholt). Dertil parykmager-slægten Holst fra Thisted og Aalborg, den norske slægt Hille- eller Hellemann fra Stavanger, præsteslægterne Hofmann og Lind fra Norge, den dansk-norske slægt Scavenius fra København og Stavanger, garver- eller feldberederslægten Sæbye fra Thisted og Aalborg med afstamning via den gamle herredsfogedslægt fra Fleskum Herred fra Kjærulf-slægten, præsteslægterne Steenstrup og Vogelius samt orgelbygger-slægten Bodtzen, slægten Søltøft med afstamning fra de gamle Ribe-slægter Baggesen, Friis, Stage, Klyne m.fl., samt de vestjyske slægter Ballebye og Dahl fra Strandbjerggaard og Vadskærsgaard. - Fra anetavlens personer henvises til litteratur med fyldigere oplysninger.

25 slægtslinjer viser forbindelser til bl.a. Carl Jacobsens mors næstsøskendebarn: En skomager i Vejle, der kvalte sin kone og blev halshugget 1839! - Desuden forbindelser til forfatterne Leif Panduro og Alexander Kielland, eventyreren Jørgen Jørgensen (Kongen af Island) og hans nevø, den humoristiske tegner Fritz Jørgensen - samt en lang række slægtsforskere!

12 *Voer og Nim samt Nørvang herreder. - Uddrag af samtlige bevarede 2.959 skifter i herredernes godser og hospitaler 1716-1850.* - Udarbejdet af Erik Brejl. (ISBN 87-90331-05-2) 1997, 291 s., 130 kr.

I retskredsen Voer og Nim herreder ved Skanderborg og Horsens ligger godserne Rask, Serridslevgaard, Stensballegaard, Tamdrup Bisgaard, Tyrrestrup, Urup og Klags Mølle samt hospitalerne i Hansted og Horsens, hvortil kommer øen Endelave. - Erik Brejls uddrag af skifterne fra naboområdet Skanderborg Rytterdistrikt er velkendte, og i lighed hermed er også her medtaget samtlige arvinger, lavværger og formyndere i uddragene. Personregisteret omfatter afdøde og ægtefæller. Hertil kommer en oversigt over skifternes fordeling på lokaliteter. - Brejls gennemgang har vist, at landsarkivets registre mangler henvisninger til ikke færre end 120 skifter fra Rask og Stensballegaard.

Som tillæg genudgives Erik Brejls uddrag af alle bevarede 660 godsskifter fra Nørvang Herred ved Vejle, nemlig skifteprotokollerne fra godserne Agersbøl, Brandholm, Grundet og Højgaard, Hvolgaard, Laage, Mindstrup, Skovgaard og Stougaard.

13 *Det står skrevet i kirkebøger, skøder, skifter, folketællinger og mange andre arkivalier.* Samlet og bearbejdet 1990-98 af Jens Peder Skou. (ISBN 87-90331-09-5) 1998, 365 s., 175 kr. Forfatteren er født 1922, uddannet som mikrobiolog, sluttelig dr.agro. 1979; efter 30

års ansættelse ved Forsøgscenter Risø samt en periode som professor ved Roskilde Universitetscenter kastede han sig over udforskningen af sin egen slægt.

Resultatet fremlægges her i bogform på ikke færre end godt 360 sider! - Og til belysning af forfædrene og stammødrenes livsforhold er bogen *ikke* fyldt med lange afskrifter af skøder, fæstebreve og skifter o.s.v., som i bund og grund keder i al fald de læsere, der ikke har et meget intenst forhold til de nærmere eller oftest fjernere aner; og for alle andre end efterkommerne er disse fuldstændige afskrifter af dokumenter oftest uden større interesse.

Derimod fortælles *instruktivt, kortfattet* - ofte med uddrag af de fundne dokumenter - om de mange forfædre og stammødre i ca. 60 kapitler, hver omfattende slægtslinjer med naturlig indbyrdes samhörighed. Beretningen starter med slægtslinjens ældst påviselige stamfar og følger så linjen frem mod vor tid. - Kapitlerne er forsynet med gode oversigtstavler.

Bogen indeholder *epokegørende nyheder om den yngre Sadolin/Sadel-slægt og dens afstamning fra slægten Højding, gode oplysninger om de ældste præstefamilier i Virring-Essenbæk og Lyngå-Skjød*. - Og rigtig mange *bondeslægter i Skanderborg Rytterdistrikt* er fulgt tilbage til 15- og 1600-tallet som i f.eks. *Alken, Firgaarde og Svejstrup - en enkelt linje i Mesing tilbage til 1400-tallet!*

14 *Slægtsforskere: Lad os gøre noget - ved det!* (ISBN 87-90331-10-9) 1999, 44 s., 20 kr.

Hæfte med artikler, der belyser forskellige overvejelser vedr. færdiggørelse af indsamlet slægtshistorisk materiale. Hvordan skal vi gøre det - hvad skal vi tænke igennem, før vi gør noget - og hvem er målgruppen? Gode begrundelser, metoder, former og tips, således at vi kan komme i gang med at gøre - noget ved alle vore notater. Desuden indeholder hæftet en større artikel om "en hidtil ukendt gren af Anton Blaabjergs anetavle", hvor en slægtsforsker grundigt

viser, hvordan han gør noget - ved det!

Temahæfte tilegnet SLÆGTENS redaktør Anton Blaabjerg på 50 årsdagen 1999.

15 *Tørrild Herred. Uddrag af de 894 skifter i herredets godser 1721-1816.*

Udarbejdet af Erik Brejl. (ISBN 87-90331-16-8) 1999, 88 s., 40 kr.

Vest for Vejle ligger Tørrild Herred, og i skifteprotokollerne for godserne Brandbjerg, Engelsholm, Haraldskær og Lerbæk samt hedekolonien Randbøl Hede er bevaret knap 900 skifter. - Uddragene omfatter samtlige arvinger, lavværger og formyndere. Hæftets personregister omfatter arveladerne, altså de afdøde og disses ægtefæller; desuden indeholder hæftet et stedregister over skiftelokaliteterne.

Rabatpriser

- *for pjecen 1:* Rabatpris ved køb af 40 stk. og 100 stk. henholdsvis 4 og 3 kr.

- *for temahæfterne 2-4 samt 6 og 14:* Rabatpris ved køb af 15 og 40 stk. af samme hæfte henholdsvis 12 og 10 kr.

- *for hæfterne 5 og 7-8:* Rabatpris ved køb af 12 og 40 stk. af samme hæfte henholdsvis 15 og 12 kr.

- *for bogen 10:* Rabatpris ved køb af 40 stk. 25 kr. pr. stk.

Priserne er inkl. moms, men excl. forsendelse. - Publikationerne bestilles hos SLÆGTENS ekspedition: Birgit Øskov, Rørlighedsvej 56, 9400 Nørresundby ☎ 98 17 63 76. E: bojen@daks.dk